

Računalniške novice

Cena: 1,99 €

UMETNA INTELIGENCA PRISPEVA K ENORMNEMU POVEČANJU EMISIJ

št. 13-14/XXIX
11. julij 2024

#LegrandImprovingLives

Microsoft Copilot:
za kaj vse ga lahko
uporabite in kako?

Apple bi lahko
jeseni predstavil
dogovor z Googlom

**VARNOST MORA
BITI V OSPREDJU
NAPREDKA**

V razvoju več
predelav iger
Assassin's Creed

Zanesljivost
z UPS sistemi

Ustvarite čarobne
fantazijske slike
s pomočjo AI

Najzmogljivejši
serijski Porsche
vseh časov

Prenosni računalnik HP

HP EliteBook 860 G10

Z računalnikom HP EliteBook 860 pozabite na neznanke med nastavitvijo za hibridno delo in si zagotovite odličen videz in zvok v spletnih sestankih. Ta razpoznaven računalnik, ki ga poganja najnovejši procesor vključuje funkcije za varnost in upravljanje za podjetja.

Intel vPro® Platforma z Intel® Core™ procesorjem 13. Generacije

- **Intel vPro® Platforma, Intel® Core™ i5-1345U Procesor (1.6-4.7GHz) 12MB 10C/12T**
- Windows 11 Pro 64 bit, SLO ali ANG
- 35,5 cm (14") WUXGA IPS LED 1920 x 1200, AG, 400 nit, IR
- Integrirana grafična kartica Intel® Iris Xe Graphics
- 16 GB DDR5 5200 MHz (1 x 16 GB), ena prosta reža, do 64GB
- 512 GB PCIe NVMe Value
- 2x USB Type-C (Thunderbolt 4), 2x USB 3.1 G1, 1x HDMI 2.0b
- Intel Wi-Fi 6E AX211 160 MHz + Bluetooth 5.3
- Kombiniran stereo izhod/mikrofon vhod
- Bang und Olufsen HD stereo zvočniki, kamera 5 MP, 2x mikrofon z dvojnimi polji
- TPM 2.0 modul, bralnik prstnih odtisov
- Šasija iz CNC obdelanega aluminija (1,76kg, 35,87 x 1,92 x 25,1 x cm)
- Osvetljena SLO tipkovnica, Touchpad, pointstick
- Garancija 3 leta (tudi baterija 51 Wh, 3 celična Li-Ion)

6T2C3EA**Cena: 1.449,00 z DDV**

Ferrari se intenzivno pripravlja na prvi električni avto

Leta 2019 so pri Ferrariju predstavili prvi hibridni avtomobil Ferrari SF90 Stradale s tremi električnimi motorji in V8 motorjem s skupno močjo 986 konjev. Od takrat jim še ni uspelo pripraviti popolnoma električnega avtomobila.

Z odprtjem nove tovarne v Maranellu pa so naredili velik korak, da uresničijo svojo željo. Tovar na, ki se razprostira na kar 42.500 kvadratnih metrov, bo prevzela veliko breme. Proizvajala bo modele z motorji z notranjim izgorevanjem, hibridne modele in v prihodnosti tudi omenjeni električni avtomobil.

Začetek proizvodnje? Napoveduje se januarja leta 2025, prva modela pa bosta po vsej verjetnosti SF90 in Purosangue. Ferrari je dejal, da je umestitev proizvodnje in razvoja vseh vrst pogonskih sklopov, ki jih bo uporabljal v prihodnjih letih, v eno samo stavbo v skladu z njegovo strategijo »dajanja prednosti kakovosti pred količino prihodkov«.

V tovarni bodo sestavljali tudi visokonapetostne baterije, električne motorje in osi, ki so bile navedene kot »strateške električne komponente, ki so zelo pomembne za razlikovanje Ferrarijeve tehnologije in zmogljivosti«.

Ferrari je potrdil, da pripravlja električni avtomobil, vendar zaenkrat ostaja skrivnost glede vseh tehničnih podrobnosti. Prvi patenti so nakazovali, da bi lahko imel obliko dvosedežnega vozila s štirikolesnim pogonom, nedavno poročilo agencije Reuters, ki ga Ferrari ni želel komentirati, pa je nakazovalo na ceno od 500.000 evrov naprej. Predsednik uprave Benedetto Vigna je poudaril prednosti gradnje nove tovarne

za prihajajoči električni avtomobil. »Popolnoma električni Ferrari zahteva nove tehnologije, komponente in postopke, ki jih želimo zasnovati, konstruirati in ročno izdelati tukaj v Maranellu. Zato smo posebej investirali v t. i. e-zgradbo, saj nam bo omogočila, da ohranimo svoje znanje in izkušnje ter v prihodnjih letih ohranimo konkurenčno prednost.«

Microsoftov šef: kraja vsebine je nekaj normalnega

Mustafa Suleyman, šef oddelka za umetno inteligenco, je v nedavnem intervjuju predstavil svoje zelo zanimivo razumevanje avtorskih pravic. Po njegovem mnenju je vsa vsebina, ki je objavljena na spletu, brezplačna in na voljo za prosto kopiranje in uporabljanje. Med intervjujem na CNBC ga je voditelj vprašal, ali so »podjetja za učenje umetne inteligence ukradla intelektualno lastnino«. Njegov odgovor:

»Mislim, da je v zvezi z vsebino, ki je že na odprtem spletu, družbena pogodba že od 90. let prejšnjega stoletja takšna, da velja poštena uporaba. Vsakdo jo lahko kopira, poustvarja in reproducira. To je 'freeware', če hočete, takšen je bil dogovor.«

Mustafa si ni izbral najboljšega trenutka, da izrazi svoje zelo problematično mišljenje. Microsoft in OpenAI sta trenutno sredi več tožb, v katerih jima očitajo, da za usposabljanje velikih jezikovnih modelov kradeta avtorsko zaščitene spletne vsebine. Zakon o avtorskih pravicah je nedvomno zapleteno področje in se po posameznih državah močno razlikuje. To pa vseeno ne pomeni, da lahko nekdo tak zakon tako močno posploši in vso vsebino označi za brezplačno oziroma da je na voljo za pošteno uporabo.

Mustafa ni edini, ki razmišlja na tak način. Večina podjetij, ki se ukvarja z umetno inteligenco, prav tako zagovarja pošteno rabo.

Microsoftov šef je na svetovnih forumih dobil kar nekaj zaušnic. Oglasila se je tudi piratska skupnost, ki se je Microsoftu zahvalila za vse licence

Windowsa, programske opreme Office ter njihove igre, ki so vsaj po besedah Suleymana na voljo za brezplačno uporabo.

Avtomobili so se v 7 letih zredili za 400 kilogramov

Po podatkih portala Autocar se je povprečna teža novega avtomobila v zadnjih sedmih letih povečala za skoraj 400 kilogramov. Povprečna masa novih avtomobilov je tako zrasla s 1553 na 1947 kilogramov.

Povečanje je deloma posledica vse večje priljubljenosti vozil SUV oziroma cestnih terencev. Autocar je leta 2016 testiral 16 SUV-ov, njihova povprečna masa je bila 1722 kilogramov oziroma

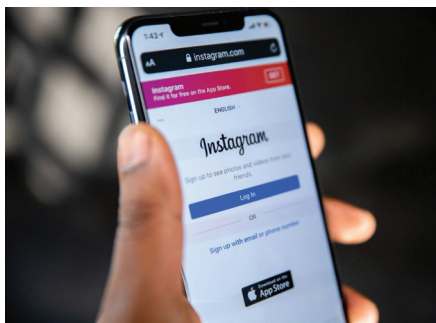

ma 169 kilogramov več kot pri vseh ostalih modelih. V letu 2023 so testirali 24 SUV-ov, poltovornjakov in crossover modele, njihova povprečna teža pa je bila 1985 kilogramov, kar pa je v primerjavi s splošnim povprečjem le 38 kilogramov manj. Razlika med SUV-i in ostalimi modeli se je tako v zelo kratkem času kar konkretno zmanjšala.

Avtomobili so se zredili tudi zaradi elektrifikacije. Električni modeli, ki jih je Autocar testiral lansko leto, so v povprečju tehtali 1991 kilogramov oziroma 100 kilogramov več od avtomobilov na notranje izgorevanje. Če pri slednjih izločimo hibridne avtomobile, ki nosijo veliko breme zaradi baterij in električnih motorjev, številka pade na 1841 kilogramov ali 150 kilogramov manj od povprečnega električnega avtomobila.

Trend pa se še naprej nadaljuje. Povprečna teža avtomobilov, testiranih v prvem četrtletju leta 2024, ki so bili večinoma električni, SUV ali oboje, je znašala 2087 kilogramov. Kot zanimivost, Mercedes-Benz EQS SUV tehta kar 2899 kilogramov. Pomembno vlogo pa igra tudi padec proizvodnje mestnih in mini avtomobilov. Vsako leto je manj avtomobilov s težo pod 1000 kilogrami, kar se močno opazi pri računanju povprečja mase avtomobilov.

Instagram s funkcijo za ustvarjanje lastnih AI klepetalnikov

Instagramov novi AI Studio bo ustvarjalcem omogočil, da ustvarijo svoje različne klepetalnike z umetno inteligenco, matična družba Meta pa ga bo v ZDA začela uvajati kot »zgodnji preizkus«, je pred kratkim sporočil Mark Zuckerberg. V okviru preizkusa »boste v prihodnjih tednih na Instagramu morda začeli videvati umetno inteligentne klepetalnike svojih najljubših ustvarjalcev in klepetalnike z umetno inteligenco, ki temeljijo na interesih uporabnikov,« je dejal Zuckerberg. »Te se bodo za zdaj prikazovale predvsem v sporočilih in bodo jasno označene kot umetna inteligenca.«

Zuckerberg je za primer delil nekaj videoposnetkov pogovorov z umetno inteligentnimi klepetalnimi roboti, ki so jih ustvarili ustvarjalci. Na ustvarjalčevem Instagramu boste lahko tapnili gumb »Sporočilo« in tako začeli pogovor. Na vrhu bo napisano obvestilo, da sporočila ustvarja umetna inteligenca in »nekatera so lahko netočna ali neprimerna«. Meta vključuje tudi »AI« pred imenom ustvarjalca in, vsaj za zdaj, oznako »beta« za imenom osebe.

»Tesno sodelujemo z ustvarjalci, da bi klepetalnike oblikovali tako, da bodo lahko pomagali odgovarjati na vprašanja, ki jih dobijo od svojih sledilcev, in da se bodo lahko z ljudmi pogovarjali na uporaben in zabaven način,« pravi Zuc-

kerberg. »Zdaj je še zgodaj in gre za prvo beta različico teh umetnih inteligenc, zato jih bomo še naprej izboljševali in jih kmalu dali na voljo večjemu številu ljudi.«

V intervjuju je Zuckerberg spregovoril tudi več o strategiji podjetja na področju umetne inteligence. Dejal je: »Menimo, da ljudje želijo sodelovati z veliko različnimi ljudmi in podjetji, zato je treba ustvariti veliko različnih umetnih inteligenc, ki bodo odražale različne interese ljudi.« Meta želi ustvarjalcem in sčasoma malim podjetjem omogočiti, da »sami ustvarijo umetno inteligenco« za interakcijo s svojimi skupnostmi in strankami.

»Menimo, da bo to ustvarilo veliko bolj privlačno izkušnjo.« Prav tako pravi, da bo Meta ljudem omogočila ustvarjanje likov oziroma avaterjev s pomočjo umetne inteligence, ki pa ne bodo nujno odraz ustvarjalca.

Apple bi lahko jeseni predstavil dogovor z Googlom

Apple je na svojem zadnjem dogodku veliko časa posvetil umetni inteligenci Apple Intelligence, ki trenutno sloni na jezikovnem modelu podjetja OpenAI. Očitno pa se bo to lahko zelo kmalu spremenilo. Strokovnjaki napovedujejo, da bo Apple jeseni, po vsej verjetnosti ob predstavitvi telefonov iPhone 16, napovedal še dogovor z Googlom o uporabi modela Gemini. Gemini se v govoricah pojavlja že dlje časa.

Pravzaprav sta v tem trenutku najbolj vroča akterja prav OpenAI in Google. Google je januarja začel sodelovati s Samsungom in skupaj sta z Galaxy AI prevetrila trg mobilne telefonije. Logično je, da bo tudi Samsungov najbližji konkurent želel iti po enakih stopinjah.

Craig Federighi, šef programske opreme v Applu, je že po koncu dogodka celo namignil na morebiten dogovor z Googlom. Zelo pogosto se omenja tudi podjetje Anthropic, ki bi prav tako lahko dodalo svoje storitve v Applov portfelj. Zanimivo pa je, da je zadnja na seznamu Meta, predvsem na račun slabšega jezikovnega modela (Llama).

Poleg integracije vseh omenjenih klepetalnikov si Apple želi, da njegova inteligenca postane dobičkonosna. Sčasoma bi lahko uvedel tudi naročnino za bolj napredne funkcije, vendar se to skoraj zagotovo ne bo zgodilo letos. Samsung se je na primer zavezal, da bodo njihove AI funkcije ostale brezplačne vsaj do konca leta 2025, kasneje pa bodo morda tudi oni uvedli naročnino. Če želijo tekmovati na tem področju, morajo pri Applu vsaj na začetku vse funkcije ponuditi brez dodatnega doplačila.

Kaj bi Apple pridobil z dogovorom z Googlom? Po vsej verjetnosti še več funkcij za urejanje in organizacijo fotografij ter datotek, morda podobno funkcijo za iskanje, kot jo imajo sedaj telefoni Samsung in Google, možnost transkripcije, prevajanja v živo in še več.

Imate telefon Pixel 6? Previdno pri ponastavitvi podatkov

Lastniki telefonov Pixel 6, Pixel 6 Pro in Pixel 6a so se na forumih oglasili z zelo nenavadno in neprijetno težavo. Po tovarniški ponastavitvi podatkov so namesto praznega platna dobili okvarjen telefon, ki se noče zagnati. Google jim je odgovoril, da se zaveda težave in jo preiskuje.

www.enaa.com slovenska spletna trgovina številka 1 za dom, podjetja in prosti čas

Uporabniki pravijo, da se po poskusu ponastavitve telefona ta ne zažene, temveč se prikaže sporočilo o napaki:

»Ne morem naložiti sistema Android. Vaši podatki so morda poškodovani. Če se to sporočilo še naprej pojavlja, boste morda morali še enkrat izvesti tovarniško ponastavitev podatkov in izbrisati vse uporabniške podatke, shranjene v tej napravi.«

Telefon ponudi možnost ponovnega poskusa ponastavitve podatkov, ki pa ne spremeni končnega rezultata. Prav tako ničesar ne spremeni preprosto resetiranje telefona. Med brisanjem podatkov se pojavi dodatna napaka, ki uporabnika obvesti, da v telefonu manjka datoteka »tune2fs«, ki se očitno nanaša na orodje ukazne vrstice Unix, ki se uporablja za nastavljanje parametrov datotečnega sistema.

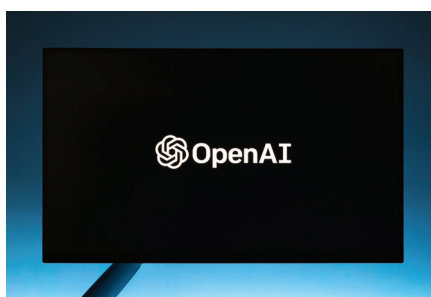
Nekateri uporabniki so poročali, da je težava nastala po posodobitvi telefona, vendar se zdi, da so pritožbe, kot rečeno, posledica ponastavitve tovarniških nastavitev in ne določene posodobitve programske opreme. Kako razširjena je omenjena težava, ni jasno, vseeno pa se bo moral Google hitro odzvati, sicer bo tvegal še več okvarjenih telefonov.

To pa ni edina težava telefonov Pixel 6. Google se je v preteklosti moral soočiti s tožbami, ki so ameriškega velikana obtoževale, da se telefoni prehitro segrevajo in da je polnjenje počasnejše od oglaševanega.

Microsoft in OpenAI se soočata s še eno tožbo

Ameriška neprofitna organizacija Center za preiskovalno poročanje (CIR), ki ima pod svojim okriljem publikaciji Mother Jones in Reveal, je sporočila, da bo sledila zgledu ostalih medijev, na čelu z revijo New York Times, in sprožila pravni postopek zoper podjetji Microsoft in OpenAI zaradi domnevne kršitve avtorskih pravic.

»OpenAI in Microsoft sta začela secirati naše zgodbe, da bi povečala moč svojega izdelka, vendar za razliko od drugih organizacij, ki licencirajo naše gradivo, nikoli nista prosila za dovoljenje ali ponudila nadomestila,« je v izjavi pove-

dala Monika Bauerlein, izvršna direktorica Centra za preiskovalno poročanje. »Takšno ravnanje ni le nepošteno, temveč predstavlja tudi kršitev avtorskih pravic. Delo novinarjev v CIR in povsod drugod je dragoceno in OpenAI ter Microsoft to vesta.«

Odvetniki CIR v tožbi trdijo, da sta OpenAI in Microsoft kopirala njihovo vsebino, spodkopavala odnose z bralci in partnerji ter jih prikrajšala za prihodke. CIR se pridružuje številnim drugim, ki so vložili tožbo proti podjetjema OpenAI in Microsoft. Časopis New York Times je za tožbo proti družbama že porabil milijon dolarjev. Toži ju tudi skupina osmih publikacij v lasti sklada Alden Global Capital, vključno s publikacijama New York Daily News in Chicago Tribune ter The Intercept, Raw Story, AlterNet in The Denver Post. Tudi ne-

kateri avtorji so se združili in podali skupinsko tožbo proti OpenAI, tožba pa je bila pred kratkim delno zavrnjena. Nekatere medijske organizacije so z OpenAI podpisale licenčne pogodbe, med njimi The Associated Press, Axel Springer, Financial Times, Dotdash Meredith, News Corp, The Atlantic in Time. »Sodelujemo z novinarsko industrijo in se povezujemo z globalnimi izdajatelji novic, da v naših izdelkih, kot je ChatGPT, prikazujemo njihove vsebine, vključno s povzetki, citati in pripisi, ter tako usmerjamo promet nazaj na izvirne članke,« je za CNBC o tožbi povedal tiskovni predstavnik podjetja OpenAI.

Prvi kabli Thunderbolt 5 so nared

Ampak za 99 odstotkov uporabnikov še kar nekaj časa ne bodo uporabni.

Ko je Intel potrdil, da je najnovejši standard Thunderbolt 5 pripravljen, in da bomo lahko izkoristili širokopasovno širino do 120 Gbps, 240 vatov moči in več kot dovolj zmogljivosti, da bi lahko istočasno poganjali več zunanjih SSD diskov, zunanjo grafično kartico in visokoločljivostne monitorje, smo lahko samo obnemeli. To je gromozanski napredek, a čeprav je nekaj potrebno, še ne pomeni, da gremo lahko takoj naslednji dan v trgovino in to tudi kupimo.

No, podjetje Cable Matters je pred kratkim začelo z dobavo kablov Thunderbolt 5 in danes lahko gremo v trgovino (oziroma na Amazon) in jih ku-

MojeDelo.com

Prejmite relevantne
ponudbe za delo
na svoj e-naslov.

Aktivirajte e-opomnik

Delovna mesta za vas.

SKRBNIK / SISTEMSKI ADMINISTRATOR

Trzin

STROKOVNJAK ZA IT PODROČJE

Kranj

RUBY ON RAILS RAZVIJALCI

Ljubljana / Maribor / Postojna /
hibridno / od doma

SOFTWARE
Kranj

Več na **MojeDelo.com**

RAZVOJNI/A INŽENIR/KA ZA PROGRAMSKO OPREMO V NVH

Trbovlje

STROKOVNI SODELAVEC V INFORMATIKI

Ljubljana

pimo. Pa bi jih res morali? Cena se giblje med 20 in 40 dolarji, odvisno od dolžine, kar ni pretirano. Ovira pa ni cena, ampak naprave, ki lahko izkoristijo nov standard. Te pa lahko prištejemo na prste ene roke. Razer Blade 18 je po hitrem iskanju edini prenosnik s podporo za Thunderbolt 5, pa še to zgolj v posebni različici Mercury Edition, katere cena se giblje okoli 5000 evrov. Na sejmu CES smo dobili vpogled v prihajajoče naprave, ki bodo podpirale nov standard, a do tega trenutka še niso na voljo za prodajo. Torej, tudi če imate prenosnik za 5000 evrov, nimate zunanjih naprav, ki bi jih lahko povezali na računalnik. V teoriji bi lahko povezali dva takšna računalnika in izkoristili Thunderbolt 5 za hiter prenos podatkov, čeprav bi se tudi v tem primeru pojavile omejitve (hitrost SSD diska ...). Podjetje Hyper je predstavilo Thunderbolt 5 postajo, vendar zaloge še ni. Tisti, ki bodo kupili prvo generacijo Thunderbolt 5 kablov, jih bodo za zdaj v večini primerov uporabljali kot kable Thunderbolt 4. Bodo pa vsaj pripravljeni na prihodnost.

Najbolje prodajan avto na svetu je Tesla Model Y

Leto 2023 je prvo leto, ko se je na vrh lestvice najbolje prodajanih povzpeli električni avto. Še večje presenečenje pa je, da Model Y niti ni najnovejši model in je kljub temu prepričal 1.200.000 novih lastnikov. Model Y je iz proizvodnje na cesto prišel pred štirimi leti in kar hitro našel svoje oboževalce na številnih trgih. Ali bo zadržal svoje mesto tudi v letu 2024, pa bomo še videli. Konkurenca se močno stopnjuje, Kitajska se na primer že dlje časa pripravlja na vstop na trge izven domačega.

Kaj pa ostala mesta na lestvici? Po podatkih analize Car Industry Analysis je na drugem mestu Toyota RAV4, ki ima za svojim volanom kar 1.075.200 lastnikov, približno 6 % več kot leto prej. To je zelo dobra novica za Toyoto, ki je med letoma 2021 in 2022 zabeležila 10-% padec. Morda je to znak, da se je vsaj zanje trend obrnil. Tretje mesto pripada še enemu Japoncu, in sicer Hondi CR-V (846.100 prodanih avtomobilov). Za vzpon na tretje mesto (v 2022 je bila na 4. mestu) je zaslužen uspeh na ameriškem trgu, kjer so v preteklih letih beležili padec prodaje. Pomaga ji tudi dejstvo, da se prodaja na praktično vseh trgih, od Amerike, Evrope do Azije in Avstralije. Tudi četrto mesto si je prisvojila Japonska. Toyota Corolla je na voljo že v 12. izvedbi, skupno je bilo prodanih več kot 50 milijonov primerkov. V letu 2023 je zabeležila številko 803.000, kar pa je presenetljivo 19 % manj kot v 2022, zato je tudi padla z drugega na četrto mesto. Zadnje mesto v najboljši peterici pripada še eni Toyoti. Toyota Corolla Cross (715.500) je v enem letu zabeležila kar 35-% dvig prodaje, spet po zaslugi prisotnosti na skoraj vseh svetovnih trgih.

Kje so ostali električni avtomobili? Na 10. mestu je Tesla Model 3 (508.500), kitajski BYD Qin je na 12. mestu (473.300). Sploh slednji je posebna zgodba o uspehu, saj je proizvajalcu uspelo v 12 mesecih dvigniti prodajo za 43 %.

Kakšno je stanje v Sloveniji? V letu 2023 je bilo prodanih 5,85 % več avtomobilov kot leto po-

prej, Volkswagen je na prvem mestu, na drugem je Škoda, na tretjem pa Renault. Toyota, ki prevladuje na svetovni lestvici, je v Sloveniji na četrtem mestu. Tesla je na 14. mestu (bila je na 23. mestu), čisto na dnu lestvice pa je Jeep. So vas številke presenetile? Ste pričakovali, da je na vrhu Tesla?

Slušalke AirPods z IR kamerami?

Apple naj bi načrtoval, da bo seriji AirPods dodal nov model, in sicer slušalke AirPods z vgrajenimi infrardečimi kamerami, ki jih bo mogoče povezati z VR/AR/XR očali Vision Pro in ustvariti prostorsko zvočno izkušnjo, ki se bo spreminjala glede na premikanje glave.

Podatek je razkril Applov analitik Ming-Chi Kuo, ki je v preteklosti že večkrat pravilno napovedal namere podjetja. Vendar pa AirPods z IR kamera-

mi ne bodo na voljo prav kmalu, saj naj bi se množična proizvodnja začela šele leta 2026.

Tudi Bloomberg je poročal, da se Apple spogleduje s tovrstnimi slušalkami. To sta zdaj že dva zanesljiva vira, seveda pa se Apple lahko kadarkoli odloči, da je ideja za na odpad.

Sistem kamer v slušalkah AirPods bo po Kuojevih besedah podoben tehnologiji, ki se uporablja za Face ID v telefonih iPhone. Z njihovo pomočjo bo mogoče zaznati, kdaj nekdo obrača glavo, tako da bo mogoče določene zvoke ustrezno okrepiti ali zmanjšati. Če se boste nahajali v virtualnem 3D okolju, bo takšna zvočna kulisa lahko zelo učinkovita. Še nekaj, kar bi lahko kamere zaznale, so geste rok, pravi Kuo. Geste je že mogoče uporabljati za upravljanje v napravi Vision Pro, vendar se noben uporabnik ne bi branil, če bi lahko uporabil gest še izboljšali.

Nove slušalke bi lahko bile predstavljene na istem dogodku kot cenejša različica očal Vision Pro, za katere se prav tako govori, da bi lahko bile pripravljene do leta 2026.

SOUSTVARJAMO PRIHODNOST POSLOVNEGA OKOLJA

- Osrednji kadrovski in poslovni festival
- 50+ govorcev
- Več prizorišč v dinamičnem kampusu okolju
- Specializirane delavnice
- Poglobljene razprave
- Strateško mreženje s 1000+ strokovnjaki
- 24 ur v živo in na spletu
- Personalizirana izkušnja dogodka v živo in na spletu

Prijavite se zdaj po najugodnejši ceni!

Shranite datum: **17. 9. 2024**, Ljubljana www.planetgv.si/hrm-festival

RAM se bo podražil. Kaj to pomeni za grafične kartice?

Cene pomnilnika RAM bi se lahko kmalu dvignile, kar bi lahko vplivalo na cene grafičnih kartic naslednje generacije, ki jih pričakujemo do konca leta. Novo poročilo iz tehnološke industrije je slaba novica za igričarje, ki že nestrpno čakajo na izid zverine Nvidia RTX 5090.

Po najnovejšem poročilu TrendForce naj bi se stroški pomnilnika v naslednjih treh mesecih povečali za 3-8 odstotkov. To bo vplivalo tudi na cene prihodnjih grafičnih pomnilnikov. Proizvodnja trenutnih grafičnih kartic ni ogrožena, lahko pa podražitev vpliva na maloprodajno ceno prihajajočih grafičnih kartic, kot na primer RTX 5090, ki v nobenem primeru ne bi bila poceni, nihče pa si ne želi, da bi bila še dražja.

Čeprav nimamo podatka o natančnem razlogu za dvig cen RAM-a, TrendForce trdi, da je ta trend posledica povečanega povpraševanja po strežnikih, verjetno zaradi hitre rasti naročil strežnikov umetne inteligence in podatkovnih centrov.

Povpraševanje po pomnilniku VRAM za grafične kartice trenutne generacije je stabilno ali pa se zmanjšuje, zato je obstoječe zaloge za zadovoljitev povpraševanja več kot dovolj. Kot rečeno bo to vplivalo le na nove grafične procesorje, ki so jih šele začeli proizvajati in uporabljajo pomnil-

nik GDDR7. Tudi sicer ni še čas za paniko. To so za zdaj le napovedi. Tudi za prvi dve četrtletji v letu 2024 so napovedovali dvig cen RAM-a, pa se to ni zgodilo v tako veliki meri. Zalog je očitno še dovolj, povpraševanje potrošnikov ni na takšni ravni kot pred leti in tudi proizvajalci so rešili nekatere proizvodne težave, ki so jih pestile v preteklih letih.

Če se bodo podražitve zgodile, lahko pričakujemo, da bo na primer cena RTX 5090 gladko nad 2000 evrov. Nekateri zagovarjajo, da je to sprejemljivo, saj bo kartica 30 % hitrejša od predhodnice, drugi pa se zgražajo nad številkami na področju grafičnih kartic. Počakajmo do konca leta in upajmo, da bodo cene ostale enake, še bolje pa bi bilo, da bi se spustile za kakšnega stotaka.

Pixel Fold 2 z izboljšano večopravilnostjo in ločljivostjo

Medtem ko običajno čakamo do oktobra, da vidimo, kaj bo Google skuhal na področju telefonov, bo letos nekoliko drugače, saj bo Googlov dogodek potekal že avgusta. Ni še znano, kaj vse bo na dogodku najavil, imamo pa nekaj ugibanj zaradi govoric in namigov, ki so se v zadnjih mesecih pojavili na spletu. Morda je najbolj vznemirljiva novica ta, da bi lahko z naslednjo Googlovo napovedjo dočakali prihod novega zložljivega telefona. Čeprav smo slišali veliko različnih stvari, je ena od zanimivejših tem ta, da bi se lahko »Pixel Fold 2« letos uradno pridružil seriji Pixel 9, in sicer kot Pixel 9 Pro Fold. Čeprav nismo povsem prepričani v to novo poimenovanje, je bolj pomembno, da bomo dobili nov Googlov zložljiv telefon. Prvi se ni odrezal najbolje oziroma je bil zgolj povprečen. To mu je delno oprosteno, ker je šlo za prvo generacijo, v naslednji pa pričakujemo, da Google ne bo ponovil istih napak. Govorice so razkrile, da se je Google osredotočil na programske pomanjkljivosti

in da bo po vsej verjetnosti izboljšal tudi ločljivost zaslona. Portal Android Authority poroča, da bo nov zložljivi telefon dobil nov način za delitev zaslona, ki naj bi izboljšal večopravilnost. Kako bo ta način deloval, še ni jasno. Zagotovo pa se morajo lotiti te težave, saj je glavna prednost zložljivih telefonov ravno produktivnost.

Nova ločljivost (notranjega zaslona) naj bi bila 2076 x 2152 slikovnih točk. Če bo diagonala ostala enaka (7,6 palca), bo to kar solidna nadgradnja. Do predstavitve je še dober mesec, na dogodku pa bodo tudi uradno lansirali Android 15.

ChatGPT v pametnih očalih Solos

Trg pametnih očal ni ravno razburljiv. Produktov je kar nekaj, vsaj za zdaj pa ljudje ne stojijo mrtično pred trgovinami, da bi kot prvi s poljskega snedli očala Ray-Ban Meta, XReal Air 2, Virtue Pro ... Razlogov je več, na vrhu pa je zagotovo zelo visoka cena. Skoraj vsa pametna očala se prodajajo za več kot 300 evrov, kar ni malo za nišno tehnologijo, ki jo marsikdo niti ne potrebuje. Ray-Ban Meta so za mnoge najboljša, podjetje

AGRA

62. MEDNARODNI
KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM

24. - 29. 8. 2024
Gornja Radgona

AGRA

DRŽAVA PARTNER
Bolgarija

POMURSKI SEJEM

www.sejem-agra.si

Solos pa je pred kratkim predstavilo svojega kandidata Solos AirGo Visions, ki ima edinstveno prednost, da lahko izkoristi moč klepetalnika ChatGPT.

Solos je že prej izdeloval pametna očala, tokrat pa jih je popestril z vgrajeno kamero in podporo za najnovejši jezikovni model GPT-4o, ki ga lahko uporabljamo v ChatGPT-ju. Očala lahko prepoznajo, kaj gledamo in se odzovejo glede na naše glasovne napotke. Na primer: vprašamo jih lahko »kaj gledam«, »kdo je upodobljen v tem kipu«, »najdi mi najhitrejšo pot do NUK-a« in podobno. Še ena zanimivost je modularna zasnova okvirja, kar pomeni, da lahko kamero ali leče po potrebi menjamo. Cena dodatnih okvirjev je okoli 100 evrov.

Vgrajeni so tudi zvočniki, preko katerih boste slišali odgovor modela GPT, lahko pa tudi predvajajo glasbo. Natančne cene za očala še nimamo. Različica brez kamere, ki prihaja v tem mesecu, bo stala okoli 250 evrov. Različica s kamero pa bo po vsej verjetnosti vsaj sto evrov dražja.

Pa pametna očala res delujejo? Ja in ne. Pogosto so omejena zaradi slabše kvalitete kamer, kar lahko zmede vgrajeno umetno inteligenco, saj ne ve točno, kaj se nahaja pred našimi očmi. Ko je v prizoru preveč informacij, na primer ko se nahajamo na priljubljeni turistični destinaciji, je prav tako lahko razločevanje vsega videnega za umetno inteligenco zelo težavno.

Ko pa so pogoji optimalni, lahko dobimo dobre in hitre povzetke tega, kar se dogaja okoli nas.

Ikonični DeLorean je postal električen

Le kdo se ne spomni ikoničnega avtomobila iz filmov Vrnitev v prihodnost. Podjetje Electrogenic je razkrilo paket za predelavo vozila DeLorean DMC-12 »plug-and-play«, s katerim so zamenjali V6 motor, ki ni ravno priljubljen med njegovimi oboževalci, in ga nadomestili z električnim. Angleško podjetje je znano po predelavah. V preteklosti so predelali avtomobile Citroen DS, Land Rover Defender, Jaguar E-Type in še več. Predelava filmske legende je kar drzen podvig, a očitno so zadeli v terno.

Lastnik lahko predelavo kadarkoli odstrani, čeprav v podjetju pravijo, da si tega nihče ne bo želel, ko bo enkrat izkusil surovo moč in zmogljivost električnega pogona.

Pogonski sklop je bil zasnovan tako, da je ohranil prvotno strukturo vozila, pri čemer je 43-kWh baterija razreda OEM nameščena na mestu rezervoarja za gorivo, elektromotor pa je vgrajen v zadnjo os.

Motor prek menjalnika s fiksnim prestavnim razmerjem proizvede 217 konjskih moči in dobrih 300 Nm navora, kar v primerjavi z originalnim avtomobilom razpolovi čas, ki ga ta potrebuje za pospešek od 0 do 60 km/h (5,0 sekunde). To je tudi prvi model Electrogenic, ki je opremljen z nadzorom zagona.

Omenjeno rešitev je mogoče vgraditi v originalne avtomobile DMC-12 z ročnim ali samodejnim

menjalnikom, pri čemer se teža originalnega avtomobila poveča le za 40 kilogramov.

Baterija legendi DMC-12 zagotavlja 150 kilometrov dosega, polni pa se tudi z regenerativnimi zavorami, ki se prilagajajo glede na enega od dveh načinov vožnje, Eco in Sport, pri čemer slednji izostri odzivnost plina in poveča športni občutek vožnje. Hitrost polnjenja ni navedena, na hitrem CSS polnilniku pa naj bi se baterija napolnila v manj kot eni uri.

Predelava stane med 65.000 in 85.000 funtov, seveda pa morate najprej imeti tudi originalni avtomobil.

Cenejši telefoni bi lahko kmalu dobili daljšo podporo

Apple nudi vsaj 5 let podpore, Samsung in Google za svoje telefone nudita 7 let podpore, a ne za vse. Ta privilegij je bolj ali manj rezerviran za premijske telefone. 1000 evrov in več za nakup telefona pa ni ravno majhen zalogaj. Največ telefonov se prodaja v nižjih razredih, kjer pa je povprečna doba za podporo okoli 2 leti. Tudi hitrost prejetanja teh posodobitev je težava. Googlovi telefoni razumljivo prvi dobijo dostop do novih sistemov Android, pri ostalih telefonih pa je to odvisno od proizvajalca. Stanje se je v zadnjem času izboljšalo in lastniki telefonov Samsung, Xiaomi in Honor dobijo nove posodobitve zelo hitro.

Prodajalec čipov Qualcomm pa nas je v uredništvu prijetno presenetil. Namignil je, da bi do konca leta lahko predstavil nekatere spremembe, ki bodo prevetrile srednji in nižji razred mobilne telefonije.

Posodobitev telefona s sistemom Android na nov operacijski sistem ali varnostni popravek zahteva veliko sredstev in testiranja. V tem procesu ima ključno vlogo tudi prodajalec čipov, saj mora zagotoviti ustrezne binarne datoteke in gonilnike.

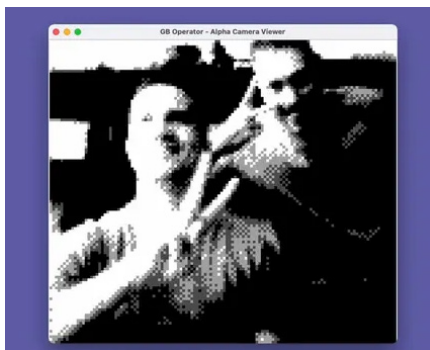
Google je v preteklih letih tesno sodeloval s Qualcommom in drugimi prodajalci SoC, da bi pospešil ta postopek. In čeprav je prišlo do izboljšav, so te večinoma koristile vodilnim telefonom.

Qualcommov podpredsednik in generalni direktor telefonije Chris Patrick je v nedavnem intervjuju razkril, da sodelujejo z Googlom in ostalimi proizvajalci pri spreminjanju strukture vgrajene kode, kar bi jim omogočalo drugačen način izvajanja posodobitev. To naj bi se dogajalo že več let, očitno pa je leto 2024 pravi trenutek, da to tudi uresniči.

Snapdragon Summit, letni dogodek podjetja Qualcomm, se bo odvijal v oktobru in komaj čakamo, da vidimo, kaj bodo predstavili.

Game Boy kamera za videokonference

Game Boy kamera ima tudi po 26 letih še vedno skupino zvestih privrženec, še posebej tistih, ki v njeni video podobi vidijo unikatno estetiko. Podjetje Epilogue pa jo želi zdaj uporabiti za videokonference. To jim bo uspelo z uporabo USB postaje GB Operator, ki omogoča zagon iger za Game Boy, Game Boy Color in Game Boy Advance na računalniku (ali Steam Decku) prek aplikaci-

je Playback in odprtokodnega emulatorja mGBA. Priključek omogoča tudi varnostno kopiranje shranjenih podatkov o igrar ali enostavno pridobivanje fotografij, posnetih z Game Boy kamero. Podjetje Epilogue, ki stoji za projektom, je na družbenem omrežju X delilo kratek videoposnetek nove funkcije.

»Sedaj imamo na voljo živahen prenos iz Game Boy kamere, vendar moramo nekatere stvari še dodelati in omogočiti možnosti konfiguracije.« Novo funkcijo so opisali tudi kot »najslabšo in najboljše spletno kamero, ki jo boste kadarkoli imeli«. Pri prejšnjem poskusu pretvorbe Game Boy kamere v spletno je bilo treba uporabiti cel kup strojne opreme, vključno z igralnikom Super Nintendo, kaseto Super Game Boy, napravo za pretvorbo kompozitnega video signala v

HDMI in kartico za zajem videa za osebni računalnik. Rešitev podjetja Epilog je videti veliko preprostejša in neboleča, razen za tiste, ki bodo morali svoje sodelavce gledati v ločljivosti le nekaj pikslov. Epilogue je poleg GB Operatorja, namenjenega Game Boyu, pred kratkim delil tudi prve slike prihajajočega SN Operatorja, ki ponuja enako funkcionalnost in povezljivost z računalnikom, vendar za igre Super Nintendo. Datuma izdaje še nimamo.

YouTube je poenostavil odstranjevanje avtorske glasbe

YouTube je predstavil izboljšano orodje za brisanje, s katerim lahko ustvarjalci iz svojih videoposnetkov odstranijo glasbo, zaščiten z avtorskimi pravicami, preostali zvok pa ostane nedotaknjen. S funkcijo Erase Song lahko ustvarjalci v svojih vsebinah utišajo avtorsko zaščiten glasbo, je podjetje objavilo v zadnjem zapisu. Orodje je bilo pred tem vzpostavljeno kot beta funkcija, vendar ni bilo vedno najbolj natančno.

Posodobljena funkcija Erase Song uporablja »algoritem, ki ga poganja umetna inteligenca«, s katerim natančneje prepozna in odstrani avtorsko

23. FESTIVAL ZA
tretje **ŽIVLJENJSKO OBDOBJE**

Največja prireditev za starejše v Evropi!

Vsi smo ena generacija!

VSTOP PROST!
www.f3zo.si

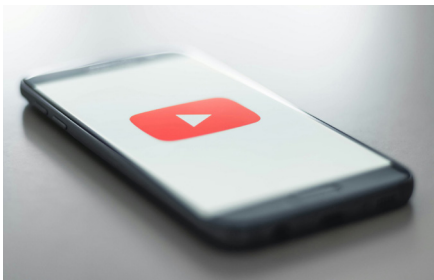
30. september – 2. oktober 2024
Cankarjev dom, Ljubljana

Soorganizatorja:

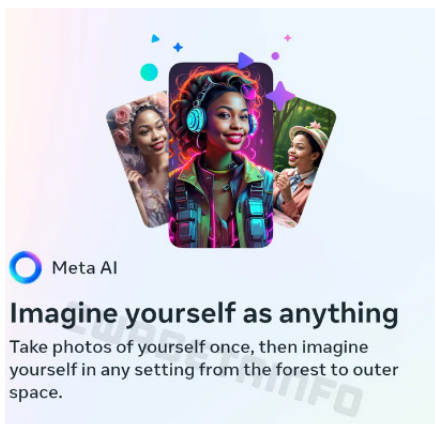
PROEVENT

MESTNA ZVEZA UPORABNICEV
OPZOU

zaščitene skladbe, ne da bi to vplivalo na druge zvočne posnetke v določenem videu – vsaj tako naj bi funkcija delovala v teoriji. Vendar tudi nova in izboljšana različica morda ne bo vedno povsem natančna. Če orodje ne bo uspelo odstraniti avtorsko zaščitene vsebine, YouTube priporoča, naj ustvarjalci ročno izklopijo zvok v delih videoposnetka, ki jih je sistem označil in očitno vsebujejo avtorsko zaščiteno gradivo. Na YouTubeovi strani za podporo je navedeno, da orodje za brisanje pesmi »morda ne bo delovalo, če je pesem težko odstraniti«, zato lahko utišanje zvoka pomaga pri odstranjevanju zahtevka za identifikacijo vsebine, ki se nanaša na videoposnetek.

WhatsApp pripravlja personaliziran generator avatarjev

Zdi se, da WhatsApp pripravlja novo funkcijo generativne umetne inteligence, ki naj bi uporabnikom omogočila izdelavo osebnih avatarjev za uporabo v kateremkoli namišljenem okolju. Funkcija v razvoju, ki so jo uporabniki na spletu opazili v novi WhatsApp Beta različici 2.24.14.7, bo očitno uporabljala kombinacijo uporabniških slik, besedilnih pozivov in modela Llama podjetja Meta za ustvarjanje slik. Na posnetku zaslona, ki ga je delil uporabnik WABetaInfo piše, da si lahko uporabniki predstavljajo sebe »v kateremkoli okolju, od gozda do vesolja«. Primeri so videti precej tipični za vsebino, ki jo ustvarijo generatorji umetne inteligence, zlasti če ste kdaj uporablja-

li aplikacije, kot sta Lensa AI ali Snapchatova funkcija za selfije Dreams. Za ustvarjanje prilagojenega avatarja bodo morali uporabniki WhatsAppa »enkrat posneti svoje fotografije«, ki bodo nato uporabljene za usposabljanje umetne inteligence Meta za ustvarjanje podob uporabnika v kateremkoli okolju. Uporabniki aplikacije WhatsApp bodo nato lahko ustvarili svoje avatarje tako, da bodo v klepetu Meta AI vtikali »Imagine me« z opisom okolja, lahko pa tudi v drugih pogovorih WhatsApp z vnosom »@Meta AI imagine me...«. Funkcija naj bi bila neobvezna in jo bodo morali uporabniki pred uporabo ročno omogočiti v nastavitvah. WABetaInfo prav tako navaja, da je mogoče referenčne slike kadarkoli izbrisati.

Ni navedeno, kdaj bo nova funkcija na voljo za vse. WhatsApp še vedno uvaja podporo za svojega klepetalnega robota Meta AI, skupaj s storitvijo za splošno ustvarjanje umetno inteligentnih slik, zato lahko traja še nekaj časa, preden bomo lahko vsi uporabljali novo funkcijo avatarjev.

Samsung pričakuje skok dobička za več kot 1400 odstotkov

Samsung Electronics, vodilna enota južnokorejskega velikana Samsung Group, pričakuje, da bo njegov dobiček v drugem četrtletju letošnjega leta v primerjavi z enakim obdobjem lani narasel za 14-kratnik. Razmah umetne inteligence je dvignil cene naprednih čipov, zaradi česar je podjetje povečalo napoved za drugo četrtletje.

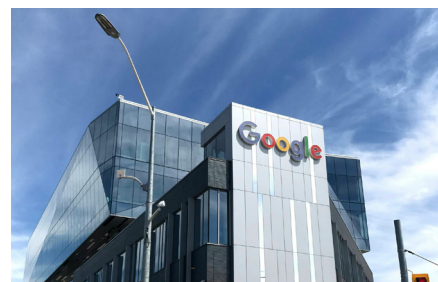
Južnokorejski tehnološki velikan je največji svetovni proizvajalec pomnilniških čipov, pametnih telefonov in televizorjev. Podjetje poroča o več kot 10-kratnem povečanju dobička v prvih treh mesecih letošnjega leta, tako da je najverjetneje tudi napoved za drugo četrtletje realna.

V tem četrtletju naj bi se dobiček povečal na več kot 6 milijard evrov. Za primerjavo, lansko leto so v istem obdobju ustvarili nekaj več kot 400 milijonov evrov dobička. »Trenutno opažamo strmo naraščajoče povpraševanje po čipih z umetno inteligenco v podatkovnih centrih in pametnih telefonih,« je dejal Marc Einstein, glavni analitik v tokijskem raziskovalnem in svetovalnem podje-

tju ITR Corporation. Optimizem glede umetne inteligence je eden od razlogov za širšo tržno rast v zadnjem letu, zaradi katere sta indeksa S&P 500 in Nasdaq v ZDA v sredo dosegla nove rekorde. Tržna vrednost velikana za izdelavo čipov Nvidia je prejšnji mesec presegla 3 milijarde dolarjev in za kratek čas zasedla prvo mesto najdragocenejšega podjetja na svetu.

Umetna inteligenca prispeva k enormnemu povečanju emisij

Googlove emisije toplogrednih plinov so bile leta 2023 za 48 % višje kot leta 2019, je podjetje razkrilo v svojem zadnjem okoljskem poročilu za leto 2024. Google navaja: »To je posledica vse večjih potreb po energiji zaradi večje intenzivnosti računanja z umetno inteligenco«. Tehnološki velikan številko torej pripisuje ogromni količini energije, ki jo potrebujejo podatkovni centri, k čemur je pripomogla tudi eksplozivna rast umetne inteligence. Storitve, ki jih poganja umetna inteligenca, zahtevajo ogromno računalniške moči in s tem električne energije (v primerjavi s standardnimi spletnimi dejavnostmi), kar je sprožilo val opozoril o vplivu te tehnologije na okolje.

Googlov cilj je do leta 2030 doseči ogljično nevtralnost, vendar obenem priznavajo, da bo »z nadaljnjim vključevanjem umetne inteligence v izdelke zmanjševanje emisij lahko velik izziv«.

Podatkovni centri so ogromne zbirke računalniških strežnikov in umetna inteligenca jih potrebuje veliko. Generativni sistem umetne inteligence, kot je ChatGPT, lahko po podatkih nedavne študije porabi približno 33-krat več energije kot stroji, ki za posamezne naloge uporabljajo programsko opremo. Vodja britanske družbe National Grid je marca dejal, da bo kombinacija umetne inteligence in kvantnega računalništva v naslednjih 10 letih povzročila šestkratno povečanje povpraševanja po podatkovnih centrih in električni energiji. Bill Gates pa pravi, da vpliv umetne inteligence ne bo tako katastrofalen, kot napovedujejo. Prejšnji teden je v govoru v Londonu dejal, da bo umetna inteligenca povečala povpraševanje po električni energiji samo za 2 do 6 %.

NLB Mastercard 3v1 – ena kartica, tri funkcije.

NLB Mastercard 3v1 je več kot le kartica, saj združuje **kreditno kartico**, **posojilno kartico** in **SMS obročno plačevanje** s poljubnim številom obrokov. Omogoča, da izberete svoj način plačila in prilagodite odplačevanje svojim potrebam.

Na voljo v **paketi Aktivni, Osnovni in Premium**. Več na nlb.si/mastercard-3v1

Za vse, kar sledi.

NLB

Varnost mora biti v ospredju napredka

PAMETNE TEHNOLOGIJE SO PRIROČNE, OBENEM PA PRINAŠAJO NOVA VARNOSTNA TVEGANJA.

Če uporabljate pametno napravo in povezavo s svetovnim spletom, kar je danes neizogibno, ste izpostavljeni možnosti, da boste postali tarča kibernetnega napada. Že osebni podatki so zelo dragoceni, pogosto pa so še bolj pomembni podatki podjetij. Kibernetna varnost je v poslovnem svetu postala ena ključnih točk. V polletnih dneh pa se, ko govorimo o varnosti, ne moremo izogniti pametnim rešitvam za fizično varovanje domov in podjetij – pametnih ključavnic, alarmnih naprav, kamer, sefov ...

KAJ SE JE SPREMENILO Z DELOM NA DALJAVO?

Prehod na delo na daljavo je prinesel številne prednosti, kot so večja fleksibilnost, zmanjšani stroški prevoza in boljše ravnotežje med delom in zasebnim življenjem. Vendar pa je s tem načinom dela prišlo tudi do novih varnostnih izzivov, ki jih je potrebno resno obravnavati. Organizacije in posamezniki se soočajo s potrebo po zaščiti naprav, podatkov in sistemov pred vse bolj sofisticiranimi kibernetnimi grožnjami. Delo na daljavo je znatno povečalo površino po-

tencialnega napada, saj se zaposleni povezujejo v omrežja podjetij z različnih lokacij in preko različnih naprav. Kibernetni napadalci lahko izkoristijo ranljivosti v domačih omrežjih, ki pogosto nimajo enake ravni zaščite kot korporativna omrežja. Poleg tega lahko dodatno tveganje predstavljajo nezavarovane Wi-Fi povezave, uporabljene v kavarnah, hotelih ali na drugih javnih mestih. Marsikatero podjetje, ki se je resno lotilo varnosti, ima vse poslovne naprave, ki zapuščajo poslovne prostore, pod ključem. Za skoraj vsako stvar je potrebna odobritev IT oddelka – na primer za povezovanje Bluetooth naprav, povezovanje prek javnih povezav in podobno.

Mnogi zaposleni nimajo ustreznega znanja o kibernetni varnosti, kar vodi do slabih varnostnih praks, kot so uporaba šibkih gesel, nezavarovane naprave in nenamerno razkrivanje občutljivih informacij. Brez ustreznega usposabljanja in ozaveščanja lahko te ranljivosti hitro postanejo tarča napadov. Napadalci prežijo na človeško naivnost, ki je ne moremo za vedno iztrebiti. Z rednim osveščanjem in usposabljanjem o naj-

boljših varnostnih praksah pa jo lahko občutno zmanjšamo, kar se močno pozna na številu uspešnih napadov z družbenim inženiringom. Uporaba osebnih naprav za službene naloge je postala pogosta praksa, vendar pa te naprave pogosto niso ustrezno zaščitene. Osebni prenosniki, tablice in pametni telefoni morda nimajo nameščene protivirusne programske opreme ali pa so na njih odprti ranljivi porti, kar povečuje tveganje za vdore. Že če bi uporabniki uporabljali namenske upravitelje gesel, kot sta na primer Bitwarden, 1Password in podobni, bi bile poslovne in osebne naprave veliko manj dovzetne za napade in človeške napake.

KAKO ZAŠČITITI NAPRAVE IN OSEBNE PODATKE?

Za zagotavljanje varnosti pri delu na daljavo je ključno, da zaposleni uporabljajo varne povezave. Virtualna zasebna omrežja (VPN) šifrirajo internetni promet in zagotavljajo varno povezavo med uporabnikom in omrežjem podjetja. To zmanjšuje tveganje prestopanja podatkov s strani kibernetnih napadalcev.

Tudi posodobitve programske opreme so ključnega pomena za zaščito pred znanimi ranljivostmi. Sistemski in varnostni popravki, ki jih izdajo proizvajalci programske opreme, odpravljajo vrzeli, ki bi jih lahko napadalci izkoristili. Zaposleni morajo redno posodabljanje svoje operacijske sisteme, aplikacije in varnostne rešitve. Potrebno je izpostaviti, da so starejše naprave veliko bolj nagnjene k ranljivostim. Če podjetje ali posameznik uporablja sistem ali napravo, ki ni več na seznamu podprtih, na primer starejši telefon ali starejše različice Windowsa, je potrebno biti dodatno previden pri uporabi spleta in nalaganju programov.

Močna gesla, ki vključujejo kombinacijo velikih in malih črk, števil in posebnih znakov, so osnova varne avtentikacije. Poleg tega je priporočljiva uporaba večfaktorske avtentikacije (MFA), ki zahteva dodatno potrditev identitete, na primer s pomočjo namenskega programa za verifikacijo ali SMS kode. To znatno poveča raven varnosti, saj je poleg gesla za uspešen dostop potreben še en faktor. Biometrija, ki je že nekako standarden način varovanja naprav in podatkov, še posebej na področju financ, je še dodaten nivo zaščite, ki lahko zaustavi neprimernost.

Potem sta tu spletno in mobilno bančništvo, ki sta priročna, vendar prinašata tudi tveganja. Da bi zagotovili varnost osebnih podatkov in finančnih transakcij, je treba upoštevati oziroma paziti na določene faktorje. Osnova je, da spletna stran uporablja HTTPS protokol, ki zagotavlja šifrirano komunikacijo med uporabnikom in spletno stranjo. Če se nahajate na uradnih spletnih straneh bank, to ni težava. Bodite pozorni, da vas napadalci niso pretentali s povezavo, ki pelje na spletno stran, ki na prvi pogled deluje

kot uradna stran, vendar se za vsakim klikom skrivajo pasti. Nikakor pa ne nalagajte neznanih programov, ki ste jih prejeli preko elektronske pošte, SMS-a ali kako drugače. Če ste dobili sumljivo sporočilo, pokličite na banko in se pozanimajte, ali so vam ga res poslali oni.

Dvofaktorsko avtentikacijo smo že omenili, prav tako biometrijo. Telefone imejte vedno zavarovane z gesli, vzorci, prepoznavo obraza ali prstnega odtisa. Če tega ne želite imeti, si z gesli zavarujte vsaj bančne aplikacije (NLB, NKBM, Revolut, Google Pay, Samsung Pay ...).

Protivirusni programi niso nujni, vas pa lahko tisti najboljši in preverjeni dodatno pomirijo. Windows računalniki imajo storitev Defender, ki ob premišljeni uporabi nudi zadostno zaščito, tudi naprave podjetja Apple imajo vgrajene podobne varnostne funkcije, imajo pa še prednost dokaj zaprtega ekosistema, v katerega se težje prikradejo nezaželene storitve, funkcije ali programi.

PHISHING IN RANSOMWARE STA NAJVEČJI GROŽNJI

Phishing napadi predstavljajo eno izmed najpogostejših groženj, pri katerih napadalci uporabljajo zavajajoča e-poštna sporočila ali lažne spletne strani, da pridobijo občutljive informacije, kot so gesla in bančni podatki. Te napade je mogoče izvajati na različne načine, vendar je cilj vedno enak: pretentati uporabnika, da razkrije svoje podatke.

Napadalci pogosto začnejo s ciljanjem specifičnih oseb ali organizacij. Zberejo čim več informacij o svojih tarčah, vključno z javno dostopnimi podatki na družbenih omrežjih, spletnih straneh podjetij ali drugih virih. Te informacije uporabljajo za ustvarjanje verodostojnih in prepričljivih

sporočil. Na podlagi zbranih informacij napadalci oblikujejo lažno e-poštno sporočilo ali drugo obliko komunikacije, ki se zdi legitimna. Sporočilo pogosto vključuje logotipe, slog in ton jezika, ki sta značilna za ciljno organizacijo. Namen je prepričati prejemnika, da je sporočilo resnično.

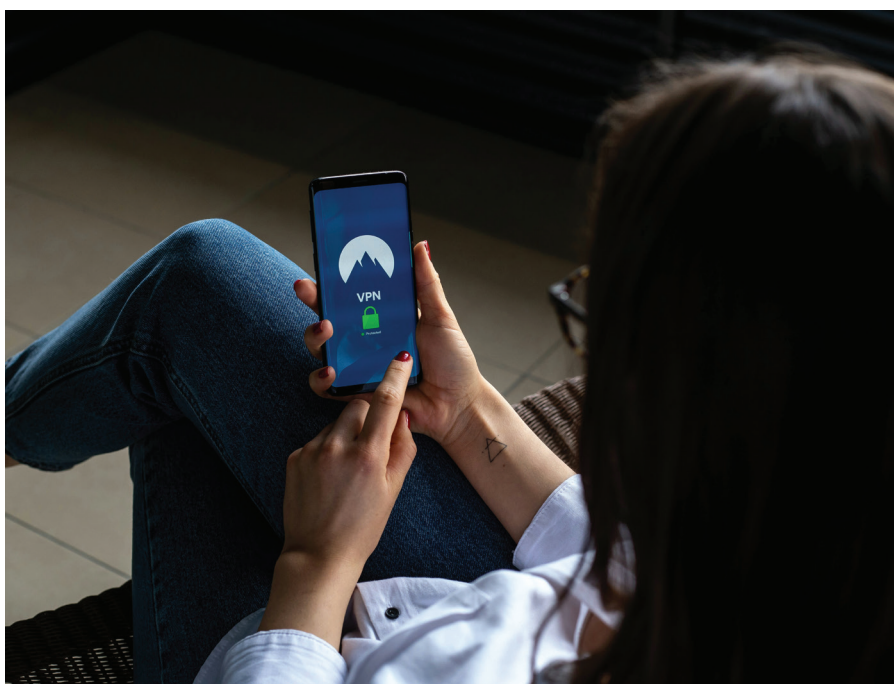
Napadalci torej pošljejo lažno sporočilo svojim tarčam. E-poštna sporočila so najpogostejši medij za phishing napade, vendar se lahko uporabljajo tudi SMS sporočila, telefonski klici ali sporočila na družbenih omrežjih. Phishing sporočila pogosto vsebujejo element nujnosti ali grožnje, da bi prejemnike spodbudili k hitremu ukrepanju brez prevelikega premisleka. Sporočila lahko opozarjajo na domnevne varnostne težave, zahteve po posodobitvi računa ali nujno potrebo po potrditvi osebnih podatkov. Phishing napadi običajno vsebujejo povezavo do lažne spletne strani ali zlonamerno priponko. Prejemnik je pozvan, da klikne na povezavo ali odpre priponko, kar pogosto vodi do spletne strani, ki posnema legitimno spletno mesto.

Na lažni spletni strani prejemnika prosijo, naj vnese svoje osebne podatke, kot so uporabniško ime, geslo, številka kreditne kartice ali druge občutljive informacije. Te informacije nato pošlje napalcem. Napadalci uporabijo pridobljene podatke za krajo identitete, dostop do bančnih računov, izvajanje finančnih transakcij ali prodajo podatkov na črnem trgu. Za žrtve so posledice lahko finančna izguba, izguba zasebnosti in dolgoročne težave z identiteto.

Izsiljevalska programska oprema, bolj znana kot ransomware, pa predstavlja eno najbolj škodljivih oblik kibernetičnih napadov. Napadalci z uporabo te vrste zlonamerne programske opreme šifrirajo podatke na okuženih računalnikih in zahtevajo plačilo odkupnine v zameno za dešifrirne ključe.

Ransomware se lahko dostavi na več načinov, vključno s phishing napadi in izkoriščanjem ranljivosti v napravah ali programski opremi. Ko je ransomware nameščen na napravo, začne šifrirati datoteke na trdem disku in povezanih omrežnih enotah. Šifrirani so lahko dokumenti, slike, videoposnetki, baze podatkov in druge pomembne datoteke. Šifriranje podatkov pomeni, da postanejo datoteke brez ustreznega dešifrirnega ključa nedostopne. Po šifriranju podatkov ransomware prikaže sporočilo, ki zahteva plačilo odkupnine v zameno za dešifrirni ključ.

Redne varnostne kopije podatkov so ključnega pomena za zaščito pred ransomware napadi. Varnostne kopije omogočajo obnovo podatkov brez plačila odkupnine, seveda če so izvedene pravilno. Vse naštetke prakse (izobraževanje, posodabljanje sistemov, večslojna zaščita ...) so dodaten nivo zaščite, ki vas lahko obvaruje pred ransomware napadi.

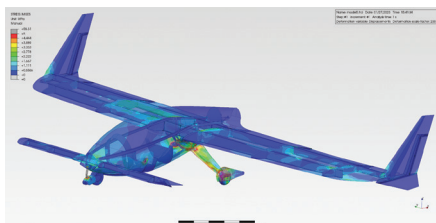

Simulacije, umetna inteligenca in razvoj velikih jezikovnih modelov **Superračunalništvo za super produktivnost in inovativnost podjetij**

SUPERRAČUNALNIŠTVO IN UMETNA INTELIGENCA STA DANDANES NEPOGREŠLJIVI ORODJI, KI BISTVENO PRIPOMORETA K IZBOLJŠANI PRODUKTIVNOSTI, S TEM PA K INOVATIVNOSTI IN KONKURENČNOSTI PODJETIJ.

Tehnologiji kot sta superračunalništvo (HPC) in umetna inteligenca (AI) z ostalimi spremljajočimi tehnologijami strojnega učenja (ML), analize velepodatkov, interneta stvari (IoT) in robnega računalništva (edge computing) omogočajo podjetjem razvoj ali optimizacijo procesov, produktov ali storitev. S tem lahko učinkoviteje, predvsem pa hitreje izvedejo celoten proces – od načrtovanja, razvoja, testiranja pa vse do lansiranja produkta / storitve na trg – in tako (p)ostanejo bolj inovativna, produktivnejša, predvsem pa razvijajo produkte in storitve z višjo dodano vrednostjo.

Tina Črnigoy Marc, projektna vodja v visokotehnološkem podjetju **Arctur**, dodaja: "Superračunalništvo je ključno orodje v podjetjih, ki si želijo izboljšati učinkovitost, npr. optimizacijo administrativnih ali proizvodnih procesov, strateško načrtovanje s pomočjo naprednih podatkovnih analitik ali razvoj vrhunskih produktov, ki jih podjetja lahko čimprej lansirajo na trg. Hkrati prinaša številne koristi, kot so krajši čas raziskav in razvoja, zmanjšani proizvodni stroški, poraba materialov in manjša količina odpadkov, višji ROI ter posledično preboj na nove trge ali zaposlitev novih, visoko kvalificiranih kadrov."

Vir fotografije: FF4EuroHPC, avtorske pravice: ElevonX, AformX in Univerza v Mariboru.

Številna podjetja se še vedno ne zavedajo potencialnih priložnosti, ki jih superračunalništvo prinaša. Tina Črnigoy Marc dodaja: "Podjetja se največkrat soočajo z vprašanji, kot so: kako sploh dostopati do superračunalniške infrastrukture, katero programsko ali strojno opremo potrebujejo, kolikšna bo višina investicije, kako naj se učinkovito lotijo reševanja poslovnega izziva razvoja produkta, če nimajo kadrov z ustreznimi znanji."

Podjetja se po pomoč lahko obrnejo na **Nacionalni kompetenčni center (NCC) SLING**, čigar

partner je tudi Arctur, ki sicer že več kot tri desetletja podpira industrijo z učinkovitimi digitalnimi orodji, zadnje desetletje pa tudi s superračunalniško infrastrukturo in oblaki storitvami. NCC SLING je bil ustanovljen v sklopu EU H2020 projekta EUROCC in nadaljuje delovanje v sklopu projekta EUROCC 2, sestavlja pa ga konzorcij petih slovenskih partnerjev – poleg Arcturja še Arnes (koordinator), Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru in Institut "Jožef Stefan". Podjetjem, ki si želijo spoznati ali uporabljati superračunalništvo, pomagajo z dostopom do superračunalniške infrastrukture, brezplačnimi treningi in personaliziranimi konzultacijami, razvojem ali validacijo prototipov, pomagajo pa jim tudi pri informiranju o razpisih za pridobitev nepovratnih finančnih sredstev. Med junijem in septembrom letos je za podjetja na voljo javni poziv Fortissimo – **FFplus Open Call**, v sklopu katerega bodo podjetja lahko prijavila svoje inovativne razvojne ideje, ki jih bodo razvijala s pomočjo superračunalništva ter (generativne) umetne inteligence.

- **Tip 1 – Poslovni eksperimenti:** Razvoj ali optimizacija produkta / programske opreme s pomočjo superračunalniške infrastrukture. **Višina prejetih sredstev do 200.000 EUR na prijavo.** Trajanje izvedbe eksperimenta je do največ 15 mesecev.
- **Tip 2 – Inovativne študije:** Razvoj LLM modelov. **Višina prejetih sredstev do 300.000**

EUR na prijavo. Trajanje izvedbe študije je do največ 10 mesecev.

Več informacij o razpisu je na voljo na www.ffplus-project.eu.

V preteklem Fortissimo projektu FF4EuroHPC (2020-2023) sta bili uspešni dve prijavi slovenskih podjetij, in sicer sta **ElevonX** in **AformX** ob podpori **Univerze v Mariboru** razvili učinkovito orodje za ocenjevanje različnih nosilnih notranjih struktur za letalnike, medtem ko je proizvodno podjetje **KLS Ljubno** ob podpori tujih partnerjev (MaTec iz Nemčije in Pumacy Group iz Avstrije) razvilo inovativno platformo za monitoring, izračun in izboljšanje zanesljivosti za proizvajalce kovinskih in gumijastih delov.

NCC SLING partnerji vabijo vsa podjetja, ki bi jih zanimala prijava na javni poziv ali uporaba superračunalništva, da se obrnejo na konzorcij preko emaila info@sling.si.

Več o NCC SLING na strani www.sling.si in LinkedIn @EUROCC SLING. (P.R.)

Slovensko nacionalno superračunalniško omrežje

PROTIVLOMNA VRATA VOVKO

Že ob pogledu nanje si tat premisli

VARNOST DOMA SE ZAČNE Z VHODNIMI VRATI. PREDVSEM, KO VAS NI DOMA, SO PRVI BRANIK VSEGA, KAR IMATE. LAHKO PA POT K VEČJI VARNOSTI ZAČNETE S PAMETNO ELEKTRONSKO KLJUČAVNICO.

Varnost doma je ena pomembnejših stvari in zadnje, kar si želimo, je priti z dopusta in pospravljati za nepridipravi ter ugotavljati, kaj vse so nam odtujili. Včasih se spozabimo ali pa si mislimo »meni se to že ne more zgoditi«, a vsi smo varnostno ranljivi. Preden se odpravimo na dopust ali potovanje je najmanj, kar lahko storimo to, da poskrbimo za varnost svoje nepremičnine.

POSKRbite ZA VARNOST SVOJEGA DOMA

S protivlomnimi vrati Vovko zaradi posebnih ojačitev in inovativnih tehničnih rešitev poskrbite za najvišjo varnost svojega doma.

Imajo kvalitetno jekleno konstrukcijo vratnega krila in podboja, ki je zelo odporna na poskuse vloma, vtara so obložena z lesenimi paneli, v konstrukcijo pa sta vgrajeni toplotna in zvočna izolacija. Kakovostna tesnila dodatno onemogočajo uhajanje zraka in vdor vlage. Poslovite se torej od poslušanja hrupa s hodnika in uhajanja toplote iz stanovanja.

Osnovna konstrukcija protivlomnih vrat Vovko je izdelana s pomočjo visokotehnoloških procesov, kot sta robotsko varjenje in laserska meritev odstopanj. Strokovnjaki vrata ročno sestavijo in preizkusijo, prilagodijo vašim željam in na koncu strokovno vgradijo.

Ključna sta tudi popolna varnostna oprema in okovje, in sicer večtočkovna ključavnica, ki se blokira ob poskusu vloma in ima dodatne fiksne zatiče.

Vrata iz serije PLATINUM so na voljo v številnih barvah po RAL barvni lestvici in različnih obdelavah lesa. Izberete lahko tudi različen izgled notranjega in zunanjega dela protivlomnih vrat in s tem poskrbite, da se bodo zunaj odlično zlivala z okolico, v notranjosti pa sovpadala z vašim interierjem. Certificirana protivlomna vrata Vovko ponujajo neprekosljivo razmerje med kakovostjo in ceno.

Poleg občutka varnosti takšna vrata učinkujejo tudi preventivno, saj si bo nepridiprav ob pogledu nanje najverjetneje premislil in poiskal lažjo žrtev.

VEČNAMENSKA VARNOSTNA VRATA (ZA KLETI)

Premoženje pa zagotovo shranjujete tudi v kleti, kolesarnici ... zato je pomembno, da poskrbite za zaščito teh prostorov z večnamenskimi varnostnimi vrati. Varnost je posebej po-

membna prav zdaj, ko se vsi počasi odpravljamo na počitnice, nepridipravi pa imajo posledično lažje delo. Večjih predmetov, kot so npr. kolesa, skiroji, motorji, smuči, pa tudi orodje in druge stvari večjih vrednosti, običajno ne vzamete s seboj, zato je pomembno da jih zaščitite s kvalitetnimi vrati. Večnamenska varnostna vrata Vovko imajo v primerjavi z drugimi povečano protivlomno zaščito in moderen izgled. Primerna so za notranjo in zunanjo uporabo: npr. za kleti, kolesarnice, stranske vhode, shrambe, vrtno lope ... Da se boste na dopustu počutili varno in brezskrbno, si zagotovite varnostna vrata Vovko.

PAMETNE KLJUČAVNICE SALTO

Eno boljših rešitev za varnost doma predstavljajo tudi sistemi elektronskega zaklepanja, ki omogočajo, da prostore zaklenemo ali odklenemo na daljavo. Z elektronskimi ključavnicami Salto KS, Keys as a Service, boste imeli ves čas nadzor nad tem, kdo in kdaj vstopa skozi posamezna vrata, dostop lahko tudi časovno omejite, tako da določen uporabnik dobi pravico samo takrat, ko jo potrebuje. Sistem seveda omogoča tudi pregled za nazaj. Proces dodeljevanja in odvzema elektronskih ključev posameznikom je sila preprost in enostaven. Dodatna prednost je tudi ta, da elektronska kontrola dostopa zmanjša skrbi in predvsem stroške, ki nastanejo v primeru izgube posameznega ključa.

Elektronske ključavnice imajo poleg preprosti uporabe daljšo življenjsko dobo v primerjavi z mehničnimi. Če jih združimo s protivlomnimi vrati, smo za varnost na vhodu v stanovanje ali hišo naredili vse, kar smo lahko.

Je pa ena izmed prednosti pametnih ključavnic SALTO ta, da jih lahko vgradimo tudi na obstoječa vrata, torej so primerne za katerikoli vhod – tudi vaš.

Salto KS deluje v oblaku, zagotavlja fleksibilen sistem za nadzor dostopa, ki ne potrebuje namestitve programske opreme, uporabnik pa v primerjavi s popolnoma ožičenimi elektronskimi izdelki z njim nima dodatnih stroškov. Vse, kar potrebuje je naprava, s katero se lahko poveže na internet, saj preko nje dostopa do platforme. S tem sistemom lahko vrata odklepate in zaklepate brezstično in brezžično, a vam sistem kljub temu zagotavlja popolno varnost in zaščito.

Za več informacij pokličite na brezplačno številko 080 30 09, obiščite spletno stran www.vovko.si, si ali pa pišite na info@vovko.si. Obiščete jih lahko tudi v salonu na Setnikarjevi 1 v Ljubljani in si v živo ogledate vrata in ostale rešitve iz njihove ponudbe. Če razmišljate o novih vratih, se s strokovnjaki podjetja Vovko dogovorite za brezplačno izmero, na podlagi katere vam bodo pripravili neobvezujočo ponudbo.

(PR.)

VOVKO d.o.o.

Setnikarjeva 1, 1000 Ljubljana
T: 01 / 423 00 90, F: 01 / 257 19 20
info@vovko.si, www.vovko.si

Trgovina PE Setnikarjeva,

Setnikarjeva 1, Ljubljana
T: 01 / 423 60 15, setnikarjeva@vovko.si

Razstavni salon Setnikarjeva,

Setnikarjeva 1, Ljubljana
T: 080 30 09, salon@vovko.si

Trgovina PE Citypark,

Šmartinska cesta 152 G, Ljubljana
T: 01 / 523 35 13, F: 01 / 523 35 14,
citypark@vovko.si

LEGRAND SLV D.O.O.

Zanesljivost z UPS sistemi

NEPREKINJENA MOČ IN ZAŠČITA: INVESTIRAJTE V UPS ZA VARNO IN UČINKOVITO DELOVANJE VAŠIH NAPRAV, ZMANJŠANJE OBRATOVALNIH STROŠKOV IN TRAJNOSTNO POSLOVANJE.

Predstavljajte si podjetje v središču Ljubljane, ki se tako kot vsako drugo močno zanaša na svojo digitalno infrastrukturo za nemoteno delovanje, od strežnikov, omrežne opreme do delovnih postaj zaposlenih. Prihodki in ugled podjetja so močno odvisni od zmožnosti, da delo poteka brez prekinitev. Kaj pa se zgodi, če podjetje, celotna stavba ali mesto ostanejo brez elektrike? Delo se ustavi in nastanejo lahko katastrofalne posledice.

Če želite, da neprekinjeno delovanje in zanesljivost postaneta temeljna stebra vašega podjetja ali morda gospodinjstva, potem so sistemi za neprekinjeno napajanje (UPS) nujni.

UPS JE POSTAL NEPOGREŠLJIV V VSAKDANJEM POSLOVANJU

Nepredvidene motnje v napajanju, kot so izpadi električne energije, napetostni sunki in nihanja napetosti, lahko povzročijo resne težave za vašo opremo. Te težave lahko segajo od izgube podatkov do trajne poškodbe naprav, kar lahko za podjetja pomeni velike izgube in motnje v poslovanju.

Enofazni UPS, kot je Keor SPE RT, zagotavlja neprekinjeno napajanje v primeru izpada električne energije, hkrati pa ščiti vašo opremo pred napetostnimi sunki in nihanji. S tem ohranja vaše podatke varne in vašo opremo v optimalnem stanju, kar je ključnega pomena za nemoteno poslovanje.

Keor SPE RT je pretvorljiv UPS, ki se lahko upora-

blja v stolpni ali rack konfiguraciji. Zagotavlja nazivno moč od 750 do 3000 VA, ki ga upravlja mikroprocesor, opremljen je z vgrajeno samodiagnostiko in deluje pri hladnem zagonu. Z reverzibilnim zaslonom se lahko uporablja tako v stolpu (vertikalna postavitev) ali v 19-palčni omari (horizontalna postavitev).

ZAKAJ KEOR SPE RT?

Napredna tehnologija in zmogljivost: Uporablja najnovejšo tehnologijo za zagotavljanje visoke učinkovitosti in zanesljivosti. S svojim robustnim dizajnom in zmogljivimi komponentami lahko zagotavlja stabilno napajanje tudi v najbolj zahtevnih pogojih.

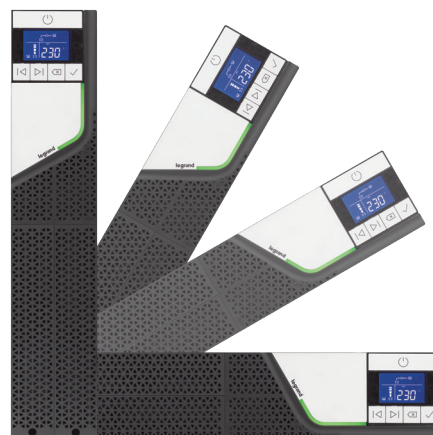
Enostavna namestitve in upravljanje: Zasnovan je za enostavno namestitev in uporabo. Z uporabniku prijaznim vmesnikom omogoča enostavno spremljanje in upravljanje napajanja, kar zmanjšuje potrebo po tehnični podpori in vzdrževanju.

Fleksibilnost in prilagodljivost: Primeren je za širok spekter aplikacij, od malih pisarn do večjih podjetij. S svojo prilagodljivo zasnovo omogoča enostavno integracijo v obstoječe sisteme in nadgradnjo po potrebi.

Trajnost in zanesljivost: Izdelan je iz visoko ka-

kovostnih materialov in komponent, kar zagotavlja dolgo življenjsko dobo in zanesljivo delovanje. S tem zmanjšuje stroške vzdrževanja in zamenjave, kar dolgoročno pomeni prihranke.

POPOLNA KOMUNIKACIJA

Keor SPE RT je opremljen s pametnimi komunikacijskimi priključki in ga je mogoče povezati z osebnim računalnikom prek priključka USB in serijskega priključka RS232, kar vam omogoča spremljanje njegovega delovanja s pomočjo brezplačne programske opreme in izvedbo izklopa operacijskih sistemov Windows in Linux v sili.

KDAJ SE ODLOČITI ZA UPS?

Podjetja, ki vlagajo v kakovostno infrastrukturo, imajo konkurenčno prednost na trgu. V svetu, kjer je neprekinjeno delovanje ključnega pomena, je zanesljiv UPS nepogrešljiv. Tako boste pokazali svojo zavezanost k zanesljivosti in kakovosti, kar bo povečalo zaupanje strank in partnerjev. Keor SPE RT iz podjetja Legrand ponuja najboljšo zaščito, zmogljivost in učinkovitost, kar vam omogoča, da se osredotočite na svoje poslovanje, ne da bi vas skrbeli izpadi električne energije in motnje v napajanju. Investirajte v prihodnost vašega podjetja z vrhunskimi UPS-i in izkoristite vse prednosti, ki jih prinašajo.

Izkoristite pa lahko še eno prednost, in sicer vas do konca leta pri vseh Legrandovih distributerjih ob nakupu EvoLine omare čaka dodaten 20 % popust na vse sisteme UPS. Zgrabite to priložnost še danes na www.legrand.si. (P.R.)

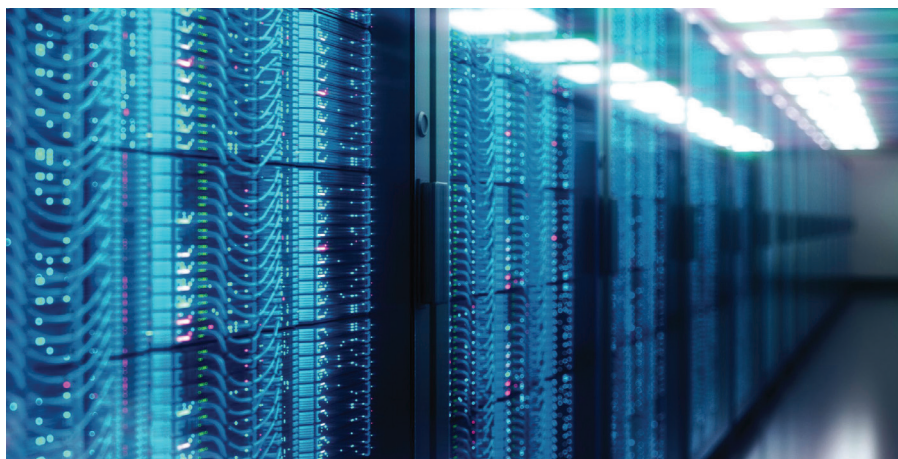
Legrand SLV d.o.o.

Planjava 2, 1236 Trzin

tel: 01 56 20 170

email: info.slovenia@legrand.si

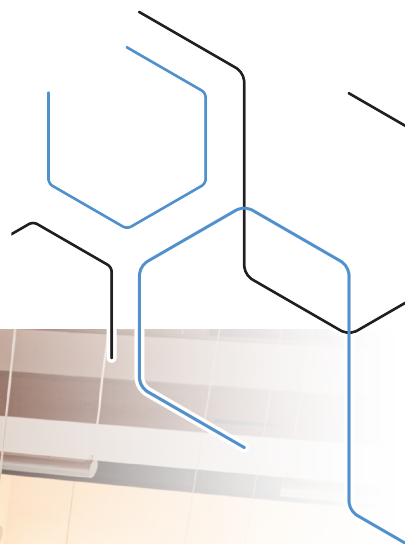
www.legrand.si

Keor **SPE** RT

ENOFAZNI UPS

Do 3000 VA za "Rack" montažo
ali prostostoječo uporabo

#LegrandImprovingLives

 legrand[®]

DATAINFO

Ključna znanja in veščine za varno digitalno prihodnost

PO KONCU FORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA SE ZELO HITRO ZADOVOLJIMO Z OBSTOJEČO ZAKLADNICO ZNANJA. NEKAJ NOVEGA USVOJIMO ŠE V DELOVNEM OKOLJU, SKOZI LETA PA POTEM POZABIMO NA PRIDOBIVANJE NOVIH VEŠČIN.

In to kljub dejstvu, da se zavedamo, da so informacije in znanje vladar sveta. Na trgu dela tekmujejo s številnimi drugimi, ki imajo zelo podobne kompetence kot vi. Vse težje je izstopati. Ne tekmujejo pa samo z drugimi, ampak tudi z razvojem, ki ne čaka nikogar. Če ste strokovnjak na svojem področju, potem veste, da morate stalno spremljati, kaj se dogaja, katere nove tehnologije pridejo v poštev, ali so se določeni procesi, pomembni za vašo delo, spremenili in podobno.

Vseživljenjsko učenje postaja vse pomembnejše. Učenje ni lahko, je pa nujno potrebno in hkrati zelo nagradujoče. Ko usvojite novo znanje, se počutiš dopolnjenega in dobiš zagon za nadaljnje učenje.

Torej, kako do novega znanja in informacij? Začnite se udeleževati dogodkov, izobraževalnih ali drugačnih, tečajev in delavnic.

FORUM INFORMACIJSKE VARNOSTI IN VARSTVA OSEBNIH PODATKOV 2024

Forum informacijske varnosti in varstva osebnih podatkov 2024 bo 17. septembra potekal že osmič. Dogodek bo potekal na Fakulteti za računalništvo in informatiko (FRI), spremljate pa ga lahko tudi preko spleta. Letos bo poudarek na varstvu podatkov v dobi umetne inteligence, ki je zelo popestrila dogajanje na tem področju, tako za napadalce kot tudi varnostne strokovnjake.

Kot glavni govorec vas bo nagovoril Gorazd Božič, vodja nacionalnega centra za odzivanje na omrežne incidente (SI-CERT), in predstavil ukrepe, ki jih mora podjetje sprejeti za učinkovito informacijsko varnost. Pridružila se mu bosta dr. Sebastian Kraska, ki bo opisal delo pooblaščenca za varstvo podatkov v Nemčiji, in Andrej Tomšič, namestnik informacijske pooblaščenke RS, ki pa se bo osredotočil na skladnost videonadzornih

sistemov z zakonodajo. Nina Gradišnik bo predavala o novem Aktu Evropske unije o umetni inteligenci in kaj ta akt pomeni za podjetja. Kako varovati končne točke, bo na praktičnih primerih pokazal Marko Kašič iz A1 Slovenija. V središču dogajanja bo razumljivo umetna inteligenca, tako z vidika njene uporabnosti v podjetjih, kot tudi tega, kako vpliva na varstvo podatkov. Dogodek se bo zaključil z okroglo mizo, kjer bodo različni sogovorniki iz različnih vidikov predstavili, kako varstvo osebnih podatkov deluje v praksi.

POSTANITE POOBLAŠČENA OSEBA ZA VARSTVO PODATKOV

Bi se radi naučili zagotavljati skladnost z GDPR? Kako uspešno upravljati z osebnimi podatki? Ali pa na splošno iščete koristno znanje? Med 9. 10. in 18. 10. 2024 se lahko udeležite 5-dnevnega usposabljanja, na katerem boste pridobili vso potrebno znanje in kompetence za izvajanje funkcije Pooblaščenca osebe za varstvo podatkov (DPO). Naučili se boste, kako svetovati upravljalcem osebnih podatkov, kako zagotoviti, da se osebni podatki obdelujejo v skladu z zakonodajo in še več.

Po koncu izobraževanja boste prejeli mednarodno priznan naziv PECB certificirana pooblaščenca oseba za varstvo podatkov (DPO).

TEČAJ ZA VODILNEGA PRESOJEVALCA

Revizorji, svetovalci, vodje in vsi posamezniki, ki se ukvarjajo z varnostjo informacij, ste vabljeni

na 5-dnevni spletni tečaj za ISO/IEC 27001:2022 Lead Auditor (Vodilni presojevalec). S pomočjo priznanih predavateljev boste usvojili strokovno znanje za izvajanje revizij sistema upravljanja varnosti informacij (SUVI). Naučili se boste temeljnih konceptov in načel sistema SUVI, znali boste interpretirati zahteve standarda ISO/IEC 27001 za SUVI in samostojno načrtovali ter izvedli revizijo skladnosti.

VARSTVO INFORMACIJ JE V VAŠIH DOBRIH ROKAH

Kot Vodilni implementator boste znali razložiti koncepte in načela sistema upravljanja varnosti informacij (ISMS), podpirali podjetje pri delovanju in vzdrževanju sistema ISMS na podlagi standarda ISO/IEC 27001, ga pripravili na neodvisni certifikacijski pregled, načrtovali izvajanje ISMS na podlagi standarda ISO/IEC 27001 in še več.

Tega znanja morda še ne premorete, a ga lahko usvojite na 5-dnevnem spletnem tečaju, po katerem boste dobili vse potrebne kompetence in certifikate za začetek izvajanja funkcije Vodilnega implementatorja.

Ne oklevajte in začnite pridobivati nova znanja. Še več pa na www.datainfo.si. (P.R.)

DATAINFO.SI, d.o.o.

02 620 43 00

info@datainfo.si <https://datainfo.si>

SI SPLET

Kako preprečite mobilne grožnje vašemu poslovanju

KIBERNETSKA VARNOSTNA PLATFORMA ESET PROTECT PONUJA VGRAJENO ZAŠČITO PRED MOBILNIMI GROŽNJAMI TER ZMOŽNOSTI ZA UPRAVLJANJE MOBILNIH NAPRAV.

Ščitenje poslovnih informacijskih virov se vse bolj razširja izven meja poslovnega omrežja. Kibernetске grožnje se namreč selijo na mobilne naprave – po podatkih SI-CERT-a se je število napadov smishing v letu 2023 povečalo za 5-krat! Uporabniki mobilnih telefonov redno prejemajo goljufiva sporočila, preko katerih želijo napadalci pridobiti dostop do telefona, dejavnosti in podatkov.

PODJETJA LAHKO TA VEKTOR NAPADA VSE BOLJ SKRBI

Številni uporabniki s svojimi mobilnimi napravami dostopajo tudi do poslovnih virov, od službene e-pošte do dokumentov, poročil ter aplikacij za podporo pri trženju in prodaji ter za izvajanje storitev na terenu. Čeprav organizacije uporabo mobilnih naprav zaposlenih za poslovne namene čedalje pogostejše omejujejo, se z enakimi problemi srečujejo povsod, tudi v organizacijah, kjer zaposlenim ne dovolijo uporabe lastnih naprav, ampak jim za mobilno delo zagotavljajo službene. V 2022 je na goljufivo povezavo kliknilo že 27,5 odstotka uporabnikov službenih naprav, kar je 35 odstotkov več kot leto prej (Verizon Mobile Security Index).

ZAKAJ POTREBUJETE CELOVITO REŠITEV MTD NA ENEM MESTU

Podjetja so zaradi vse večjih potreb po zmanjšanju in preprečevanju tveganj primorana v

KAJ VSE PRETI UPORABNIKOM MOBILNIH TELEFONOV

Uporabniki preko SMS-ov, Viberja, WhatsAppa, Messengerja in Instagrama prejmejo prepričljiva goljufiva sporočila. V uradnih trgovinah na njih prežijo okužene aplikacije, ki služijo kraji podatkov. Tvegane so tudi QR-kode, saj lahko vsebujejo zlonamerne povezave, za okužbo z izsiljevalskim programom pa tudi brezplačne igrice in pripomočki ter video. Tu so še kraja ali izguba naprave, zlorabe s strani bivših zaposlenih ter vdori preko javnih omrežij WiFi in električnih polnilnic.

večslojno zaščito mobilnih naprav Android in iOS. Zaščita pred mobilnimi grožnjami (MTD – Mobile Threat Defense) sega od zaščite na ravni naprave do omrežja in posamezne aplikacije. Takšno zaščito je zaradi samega upravljanja naprav in uresničevanja varnostnih politik precej lažje zagotavljati, če se izvaja na isti platformi kot zaščita ostalih končnih točk v omrežju. Hkrati poenostavlja odkrivanje in odzivanje na grožnje, odpravljanje posledic napadov, izvajanje varnostne analitike in poročanje. Poleg tega takšna osrednja zaščita omogoča sledenje bočnim premikom pri napadih z izsiljevalsko programsko opremo in s tem pravočasen odziv, ko je vektor napada mobilni telefon.

Z ESET MOBILE THREAT DEFENSE DO HITRE ZAŠČITE MOBILNIH NAPRAV

Modul ESET Mobile Threat Defense je na voljo kot standardna zmožnost paketov ESET PROTECT Advanced in Complete. To pomeni, da je že vključen v posamezno licenco, na primer za osebni računalnik zaposlenega in da za zaščito njegove mobilne naprave ni treba dodatno plačevati. ESET zagotavlja brezšivno integracijo modula v osrednji upravljavsko-nadzorni sistem. Omogoča

celovito spremljanje vektorjev napada na mobilne naprave z enakimi zmogljivostmi kot za ostale končne točke, pri čemer se prilagaja edinstvenim značilnostim in izzivom mobilnih platform. ESET Mobile Threat Defense je dovršena varnostna rešitev za zaščito dela na daljavo, zagotavljanje varnosti pri uporabi lastnih naprav ter za varnost mobilnih aplikacij. Podjetjem omogoča, da zagotovijo skladnost z zakonodajo (NIS2) in lastnimi politikami, vzpostavijo ničelno zaupanje tudi na mobilnih končnih točkah ter povečajo varnost zaposlenih, pogodbenikov in vodilnih delavcev. (P.R.)

DISTRIBUCIJA:

SI SPLET d.o.o.

Ukmarjeva 4, Ljubljana

01 428 94 05

prodaja@sisplet.com

www.eset.com/si

T-2

Varnostni operativni center je najboljša obramba pred napadalci

KIBERNETSKI NEPRIDIPRAVI POTRPEŽLJIVO ČAKAJO, DA NAM SPODRSNE, KAR LAHKO PRIDNO IZKORISTIJO ZA VDOR V POSLOVNE SISTEME, POLNE OBČUTLJIVIH PODATKOV.

Zagotoviti popolno zaščito je praktično nemogoče, po drugi strani pa tudi napadalci nimajo popolnih orodij. Potrpežljivost je njihova vrлина in večmesečno čakanje na priložnost je zanje nekaj vsakdanjega.

Kibernetski strokovnjaki imajo veliko težjo nalogo, saj morajo zavarovati več različnih vektorjev (omrežje, končne točke, zaposleni ...), ki jih napadalci lahko izkoristijo za napad.

Skrb za varnost pa je vsako leto težja. SI-CERT je v letu 2023 obravnaval 4280 incidentov, 4 % več kot leto prej. Intenziteta in številčnost prevar se povečujeta, lani so obravnavali okoli 150 kriptoinvesticijskih prevar in več kot 1600 napadov z družbenim inženiringom, ki so povzročili 3,5-milijonsko škodo na področju elektronskega bančništva. Ali pa kar 7,8 milijonov € škode v slovenskih podjetjih zaradi ogrožene e-pošte.

Številke pa ne razkrijejo celotne zgodbe. Za vsakim uspešnim napadom se skriva veliko več uspešno preprečenih napadov. Podjetja lahko

bitko z napadalci bijejo sama, krmarjenje po vedno bolj zahtevni kibernetski pokrajini pa lahko terja velik davek. Število orodij, ki se jih uporablja za obrambo več različnih sistemov, se vztrajno povečuje, kar posledično pomeni, da se morajo strokovnjaki na dnevni ravni spopadati z ogromnim številom opozoril o morebitnih grožnjah in izobraževanjem uporabnikov. Tudi če gre za lažni alarm, morajo varnostne ekipe vseeno izvesti preiskavo. Preobremenjenost z informacijami lahko vodi v izčrpanost, kar pomeni, da se poveča možnost za napake, podaljša pa se tudi odziv na morebitne grožnje. Obstaja pa boljša rešitev – varnostni operativni center (SOC).

KAJ JE VARNOSTNI OPERATIVNI CENTER (SOC) IN ZAKAJ JE NUJA VSAKEGA PODJETJA?

SOC je ekipa strokovnjakov za kibernetsko varnost, ki spremlja celotno IT infrastrukturo podjetja 24 ur na dan, 7 dni v tednu. SOC odkriva, ana-

lizira in se odziva na varnostne incidente v realnem času.

Nabor funkcij kibernetske varnosti na enem mestu omogoča, da SOC vedno bdi nad sistemi in aplikacijami podjetja in zagotavlja proaktivno obrambno držo pred kibernetskimi napadalci. SOC tudi izbira, upravlja in vzdržuje tehnologije kibernetske varnosti organizacije ter nenehno analizira podatke o grožnjah, da bi našel načine za izboljšanje varnostne države organizacije.

KAKO DELUJE SOC?

Vsak SOC najprej potrebuje usposobljen kader. Njegova uspešnost je močno odvisna od kvalifikacij in znanj zaposlenih. Prvi v vrsti so analitiki, ki zaznavajo in analizirajo sumljive dogodke. Naloga inženirjev je razvoj in vzdrževanje varnostnih sistemov ter orodij, ki se uporabljajo v SOC-u. Odzivne ekipe skrbijo za hiter odziv na varnostne incidente, vodijo pa tudi forenzične preiskave in obnavljajo sisteme po napadih. Upraviteljci

imajo pomembno vlogo usmerjanja in upravljanja celotnega operativnega centra. Koordinirajo delo ekip in obenem razvijajo nove politike in strategije za varnost podjetij.

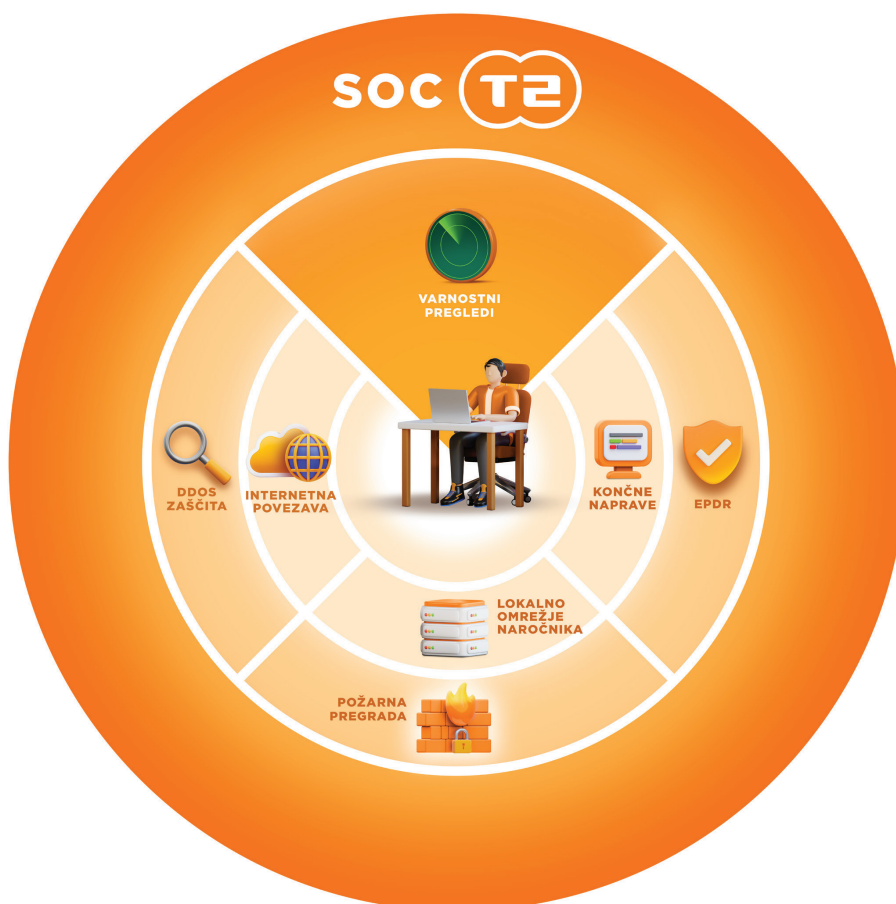
Drugi temeljni steber so varnostni procesi, ki zagotavljajo strukturiran in dosleden pristop k obvladovanju varnostnih nalog. Sistem SIEM (angl. Security Incident & Event Management) je eden izmed pomembnejših členov, kajti igra ključno vlogo pri skrajšanju povprečnega časa za popravilo (MTTR) in intervencijo (MTTI). Vzpostavljeni morajo biti tudi protokoli za odziv na incidente, pripravljene pa strategije za obvladovanje različnih kriz.

Zadnji del sestavljanke je tehnologija. Sistem SIEM smo že omenili, enako pomembni pa so tudi sistemi za zaznavanje in preprečevanje vdorov (IDS), rešitve za zaščito končnih točk, požarne pregrade, orodja za zbiranje informacij o grožnjah iz različnih virov in rešitev SOAR (angl. Security Orchestration Automation and Response), ki združuje orodja za avtomatizacijo varnostnih nalog in upravljanje tveganj ter ranljivosti.

KAKO IZGLEDA VSAKDANIK VARNOSTNEGA OPERATIVNEGA CENTRA?

SOC deluje v režimu 24/7, analitiki spremljajo varnostne dogodke, ki so jih zaznali sistemi za zaznavanje in preprečevanje vdorov, ter poročila iz sistema SIEM.

Ko analitiki zaznajo sumljive dejavnosti, začnejo s podrobnejšo analizo z uporabo forenzičnih orodij, zbiranjem informacij iz različnih virov in podobno. Ko je incident potrjen, je hitrost odzivanja ključna za prevzem nadzora nad situacijo in izvajanje potrebnih ukrepov za omejitve in odpravo grožnje. Med in po incidentu je ključna jasna in pravočasna komunikacija. SOC ekipa obvešča relevantne deležnike, vključno z vod-

stvom, IT oddelki, in če je potrebno, zunanji partnerji ali strankami.

Redno se izvajajo izobraževanja vseh zaposlenih, penetracijska testiranja in interni phishing testi ... Le tako lahko SOC ostane korak pred napadalci.

VARNOSTNI OPERATIVNI CENTER T-2 VAS BO OBVAROVAL PRED NARAŠČAJOČIM ŠTEVILOM GROŽENJ

Težko je pričakovati, da bo vsako podjetje imelo ustrezna sredstva, da vzpostavi lastni SOC. V tem primeru lahko moči združijo z zunanjim partnerjem, kot na primer s podjetjem T-2.

Vse odlike varnostnega operativnega centra, ki smo jih doslej že našli, veljajo tudi za SOC podjetja T-2. Postal bo vaš veliki brat, ki bo 24/7 bdal nad vašo IT infrastrukturo. T-2 SOC upravlja ekipa vrhunskih kibernetičnih strokovnjakov, ki uporabljajo vsa razpoložljiva orodja za preprečevanje kibernetičnih napadov.

V primeru kibernetičnega napada se ekipa T-2 SOC nemudoma odzove na incidente. Strokovnjaki natančno in celovito obravnavajo incident, ga izolirajo in preprečijo nadaljnjo okužbo sistemov. Poleg tega naročnika takoj obvestijo in mu lahko tudi svetujejo glede nadaljnjih ukrepov. Optimizirani postopki omogočajo ekipi, da v nekaj korakih popolnoma osami kibernetični napad in prilagodi sistem za boljše

odzivnost in varnost v prihodnosti. Pripravljeni so na vse tipe groženj (phishing, ransomware, malware, napadi ničelnega dne, DDoS ...) in svoje znanje širijo tudi na uporabnike storitev. T-2 SOC ponuja možnost izobraževanja vaših zaposlenih, na katerih se bodo spoznali z različnimi tveganji in dobili nasvete, kako prepoznati znake prevar in se na njih pravilno odzvati. Prva obrambna linija so zaposleni, zato je vlaganje v njihovo znanje nujno.

T-2 SOC deluje v skladu z nacionalnim odzivnim načrtom na kibernetične incidente (NOKI), ki ga je Uprava RS za informacijsko varnost pripravila z namenom poenotenja postopkov upravljanja kibernetičnih incidentov. Ključna je tudi skladnost z zakonskimi obveznostmi, predvsem z NIS2, ki vam zagotavlja vsa potrebna poročila in dokumentacijo varnostnih incidentov ter odzivov.

NE OKLEVAJTE PREDOLGO

Dlje kot boste kibernetično varnost postavljali na stranski tir, hitreje lahko napadalci najdejo ranljivost v vašem podjetju. Stopite v kontakt z ekipo T-2 SOC in se prepričajte v zanesljivost njihovih varnostnih rešitev in dodatnih opcij na področju varnostnega kopiranja podatkov, tako v oblaku kot tudi v obliki gostovanja infrastrukture v data centru T-2.

Več na www.poslovni.t-2.net/varnostne-resitve.

(P.R.)

MAVE D.O.O.

Zakaj so pametne ključavnice Nuki prava izbira za odpiranje vaših vrat?

POGOVOR O IZKUŠNJAH, PREDNOSTIH IN NAČRTIH ZA ŠIRITEV DISTRIBUCIJE.

Pametne ključavnice Nuki so inovativne naprave za nadgradnjo obstoječih vrat in omogočajo odklepanje ter zaklepanje vrat preko pametnega telefona, pametne ure, čitalnika prstnih odtisov ali drugih povezanih naprav. Zasnovane so za enostavno ter varno uporabo in ponujajo številne funkcionalnosti, ki jih tradicionalne ključavnice ne morejo.

Zakaj so pametne ključavnice Nuki nepogrešljive na tem področju smo vprašali Matjaža Križmančiča, direktorja podjetja Mave d.o.o., ki kot uradni partner podjetja Nuki pomaga pri izboru pravih rešitev za najemodajalce in posameznike, ki želijo svoja vrata nadgraditi s pametno ključavnico.

Kaj vas je pritegnilo k distribuciji pametnih ključavnic znamke Nuki?

Ko sem pred petimi leti pričel iskati primerne pametne ključavnice, ki bi nadgradile našo ponudbo, sem zasledili obetavno mlado avstrijsko podjetje Nuki, ki se je z odličnimi ocenami svojih pametnih ključavnic prebijalo v sam vrh med ponudniki tovrstnih rešitev. Njihove ključavnice so me pritegnile, ker so preproste za namestitve, intuitivne za uporabo in številni evropski varnostni certifikati so mi dali občutek, da gre za zaupanja vreden produkt, ki bi ga tudi sam uporabljal.

Ste pričeli uporabljati ključavnice tudi pri vas doma, ste imeli kakšne dvome?

Ker sem po naravi inženir in moram zadeve tudi sam preizkusiti, smo hitro pričeli uporabljati ključavnice tudi doma. Najprej me je malo skrbelo, če je odklepanje vrat s PIN kodo dovolj varna iz-

bira in ko sem se poglobil v to zadevo, sem ugotovil, da imajo Nuki tipkovnice mehanizem, ki prepozna poskus vdora z ugibanjem kode in ustrezno zaščito. Občutek varnosti mi je še dodatno povečalo dejstvo, da je možno nastaviti, kdaj naj tipkovnica dela in kdaj ni aktivna.

Pomisleke sem imel tudi glede baterije. Skrbelo me je, da bi se baterija izpraznila in da ne bi mogel odpreti svojih vrat, ampak tudi tukaj je naredil Nuki odlično delo z mehanizmom za pravčasno obveščanje. Poleg tega, da se nivo napolnjenosti vidi ob vsakem odpiranju vrat s telefonom, imajo ključavnice odličen mehanizem za obveščanje, ko pade nivo pod 20% in s tem je izpraznitev baterije preprečena.

Pred par leti smo tipkovnico za PIN kodo zamenjali z novo nukijevo tipkovnico s čitalnikom prstnih odtisov in s tem je postalo vstopanje še enostavnejše.

Kako preprosta je namestitev Nuki ključavnic za povprečnega uporabnika?

Namestitev je izjemno preprosta in traja le nekaj minut. Uporabniki ne potrebujejo nobenih posebnih orodij ali strokovnega znanja, saj Nuki ključavnice enostavno namestijo na obstoječo ključavnico, tipkovnico za PIN kodo ali čitalnik prstnih odtisov pa se enostavno prilepi ali privijači na zunanjo stran vhoda. Komunikacija med čitalnikom in pametno ključavnico je brezžična in ni potrebe po vrtanju lukenj za dodatno napeljavo. Pri Nukiju mi je všeč dejstvo, da se zaradi namestitve ključavnice na vratih čisto nič ne pozna in če bi ključavnico demontirali, bi bilo stanje enako kot pred namestitvijo. Zdi se mi, da je morebitna potreba po menjavi cilindra naj-

bolj zahteven del celotnega procesa nameščanja in za dober nasvet smo vedno na razpolago.

Kako bi opisali glavne prednosti Nuki ključavnic v primerjavi z drugimi ponudniki pametnih ključavnic?

Poleg zanesljivosti in varnosti samih pametnih ključavnic je zelo pomembno, da je možno povezati ključavnice z dodatnimi moduli in sistemi, ki nam olajšajo uporabo.

Na tem področju se je Nuki zelo izkazal, saj je možno odpirati vrata tudi preko čitalnika prstnih odtisov, PIN kode, obeska s tipko, pametne ure, računalnika ter z napravami za upravljanje pametnega doma. Velika Nukijeva inovacija je tudi modul Opener, ki se poveže na domofon v stanovanju in služi za odpiranje skupnega vhoda v pritličju, Nuki Box za odpiranje vrat preko GSM omrežja ter številne možnosti za integracijo s platformami za kratkoročno oddajanje stanovanj, kot je AirBnB.

Kakšni so vaši načrti za širitev distribucije Nuki ključavnic?

Uporaba pametnih ključavnic je v porastu in menim, da je potencial za rast na tem področju ogromen. Naši načrti vključujejo povečanje prisotnosti v vseh slovenskih regijah in prizadevanje si, da bi naše pametne ključavnice postale še bolj dostopne širši populaciji.

K sodelovanju vabimo mojstre iz cele Slovenije, ki lahko s pomočjo pri nameščanju ključavnic v svojem kraju dodatno zaslužijo ter proizvajalce vrat, ki s ponudbo pametnih ključavnic sledijo trendom in svojim kupcem ponudijo več od konkurence.

(P.R.)

MAVE, Kartice in RFID sistemi, d.o.o.

Pod jezom 40, 1000 Ljubljana

Tel.: +386 41 884 124

e-pošta: info@mave.si

www.mave.si

ALARM AUTOMATIKA D.O.O.

Najboljša mrežna oprema na enem mestu

ŽE V DOMAČIH GOSPODINJSTVIH SE ZAVEDAMO, KAKO POMEMBNO JE IMETI ZANESLJIVO OMREŽJE, ČE ŽELIMO NORMALNO UPORABLJATI NAŠE PAMETNE NAPRAVE.

V podjetjih pa se ta odnos med napravami in zanesljivim omrežjem le še poglobi. Kako ste se vi v podjetju lotili namestitve mrežne opreme? Ste morda ravno razmišljali o nadgradnji ali pa ste šele na začetku svoje podjetniške poti in potrebujete pomoč, da ne boste čez nekaj mesecev opazili, da ste izbrali napačno opremo?

Najlažje je izbirati pri enem ponudniku, pod pogojem, da boste tam tudi našli vse, kar potrebujete. **Podjetje Alarm automatika** je prvo in zadnje postajališče za najboljšo in zanesljivo mrežno opremo.

Najprej pa se usedite za mizo z njihovimi strokovnjaki in jim pojasnite, kaj potrebujete. Če ste manjše podjetje, boste večinoma želeli povezati računalnike, morda VoIP telefone in varnostno nadzorni sistem, vključno s kamerami, alarmi in podobno. Če ste večje podjetje, boste iskali zahtevnejše mrežne sisteme za povezovanje strežnikov, različnih naprav v večjem številu in po možnosti si boste želeli še nekatere bolj napredne funkcije, kot na primer upravljanje v oblaku.

WI-TEK JE MOJSTER POE IN WI-FI MREŽNE OPREME

Usmerjevalniki, stikala, dostopne točke, to so naprave, ki jih izdeluje vsak ponudnik mrežne opreme. Wi-Tek se je dodatno specializiral za izdelavo POE (Power over Ethernet) in Wi-Fi opreme. Napajanje prek Etherneta (POE) je standard, ki omogoča, da z enim mrežnim kablom hkrati prenašamo podatke in energijo. Takoj je jasno, v kakšno pomoč je lahko POE oprema. Mrežni inštalaterji jo lahko postavijo na mesta, kjer ni električnega tokokroga, in tudi tam brez težav priskrbijo elektriko in internet našim napravam. Tudi stroški so lahko manjši, saj ni potrebe po dodatni električni napeljavi.

POE se pogosto uporablja za napajanje in povezovanje VoIP telefonov, IP video nadzorne kamere, IP domofonske sisteme, brezžične dostopne točke in še več. Wi-Tek v svojem portfelju ponuja POE stikala z do 24 priključki (in 2 uplink priključka).

So tudi brezžični mojstri. Wi-Tek WI-CPE511H je brezžični oddajnik/sprejemnik, ki deluje do oddaljenosti 3 kilometre s širokopasovno širino 900 Mbps, ima pa tudi 24-V POE priključek. Uporablja se ga za povezovanje **DVC video IP kamer** (www.dvc.video/sl/), na primer v skladiščih, tovarnah, pristaniščih, tunelih in podobno.

PROFESIONALNO OMREŽJE ZA MALA, SREDNJA IN NAJVEČJA PODJETJA

Ruijie in njihova podznamka Reye je še eno ime z močnim renomejem med mrežnimi strokovnjaki, še posebej med tistimi, ki morajo vsak dan

premakati meje možnega in postavljati najnaprednejše mrežne sisteme. Že nekaj časa so priljubljena izbira tudi v domačih gospodinjstvih, kar le dokazuje, kako vsestranska je njihova mrežna oprema.

Niso pa cenjeni samo njihovi produkti. Znani so po tem, da nudijo popoln nadzor in upravljanje preko Ruijie oblaka, kar ima več prednosti. Pri tradicionalnem upravljanju morajo biti skrbniki omrežja fizično prisotni na lokaciji naprave. S centraliziranim nadzorom prek oblaka pa lahko mrežni upravitelj upravlja z omrežjem od koder koli. Skrajša se čas za morebitno vzdrževanje ali odpravljanje napak, tudi varnost omrežja je običajno na višjem nivoju, saj se redno izvajajo posodobitve. Nekateri ponudniki v zameno za nadzor v oblaku zahtevajo naročnino, Ruijie pa se je zavezal za doživljenjsko brezplačno članstvo, kar lahko za podjetje predstavlja ogromen prihranek.

Če želite vzpostaviti hitro brezžično omrežje, boste potrebovali dostopno točko RG-RAP2260(G) Reyee Wi-Fi 6 AX1800, ki jo lahko povežete tudi v mesh omrežje. Podpira Wi-Fi 6 z izjemno nizkimi zakasnitvenimi časi in do več kot 500 povezanih naprav.

Da nikoli ne boste imeli težav z mrtvimi točkami doma ali v podjetju in da vam slab signal ne bo povzročal sivih las, skrbi Ruijie RG-EW1200R, dvopasovni (2,4 in 5 GHz) podaljšek. Njegov močen signal bo prodril skozi vse stene in ostale motilce ter poskrbel, da bo v vsakem prostoru, vsaki pisarni vedno najmočnejši signal za nemoteno delo ali uživanje prostega časa.

Naj bo vaše omrežje vedno zanesljivo.

Še danes obiščite **www.alarmautomatika.com/sl/** oziroma pristopite do njihovih strokovnjakov na **ljubljana@alarmautomatika.com**. (P.R.)

www.alarmautomatika.com/sl/

alarm
automatika
na požiar

Alarm automatika d.o.o.

Letališka cesta 32, SI-1000 Ljubljana

T +386 (0)8 2053 710

M +386 (0)51 668 708

CHECK POINT

Rešitve, ki vas varujejo pred kibernetskimi napadalci

DOGODEK CHECK POINT CYBERSECURITY DAY 2024 JE LETOS POTEKAL NA LJUBLJANSKEM GRADU. NA NJEM SMO IMELI PRILOŽNOST SPOZNATI, KAKO LAHKO CHECK POINT REŠITVE IZBOLJŠAJO VARNOST ORGANIZACIJ.

Na letošnjem dogodku na vrhu Grajskega griča, na katerem se nad mestnim jedrom dviga Ljubljanski grad, so se zbrali strokovnjaki s področja kibernetske varnosti in razpravljali o tehnoloških in varnostnih inovacijah ter trendih v svetu kibernetske varnosti.

Strinjali so se, da se je predvsem v poslovnem svetu skoraj nemogoče izogniti kibernetskemu napadom. Postali so stalnica in vsakodnevna realnost podjetij vseh vrst in velikosti. Pri tem slovenska podjetja niso nikakršna izjema. Na dogodku Check Point Cybersecurity Day, ki je potekal 18. junija 2024, so zato predstavili vrsto varnostnih rešitev, pa tudi poglede na to, kakšne bodo grožnje in rešitve v prihodnosti.

Poudarili so pomembno vez – sodelovanje med dobavitelji, distributerji, partnerji in končnimi strankami. Simon Kojić (Product manager, Ingram Micro Ljubljana) pravi, da je prav »sodelovanje najboljša osnova za dobro prakso, saj lahko le skupaj zagotovimo varnostne rešitve, ki so kos izzivom današnjega časa, ko so kibernetski napadi v neverjetnem porastu«.

Simon Kojić, Product manager, Ingram Micro Ljubljana

CELODNEVNO DOGAJANJE, POLNO ZANIMIVIH VSEBIN

Po uvodnem zajtrku in spoznavanju je serijo predavanj odprl Marco Eggerling (LL.M Global CISO, Checkpoint). Predavanje je naslovil z uvodnim in glavnim sporočilom »Dobro, slabo in neznano« (angl. The good, the bad and the

unknown). Nanašalo se je na umetno inteligenco (AI) in z njo povezanimi vprašanji. Poudaril je, da je danes pomembno sprejeti sledeče dejstvo, ki je vse prepogosto spregledano, in to je: kar proizvede umetna inteligenca, ni nujno prava resnica. Predstavil je zgodovino umetne inteligence od prvega industrijskega robota leta 1961 do eksplozije generativne umetne inteligence v letu 2022, ki jo predstavljajo ChatGPT, Bard, DALL-E, Midjourney ... Predstavil je dobre plati AI, kot je na primer akt o umetni inteligenci, pa tudi slabe, kot je vloga AI kot odločevalca pri procesu zaposlovanja. Izpostavil je vprašanja glede zasebnosti, varnosti, intelektualne lastnine in etike. Poleg dobrega in slabega se je, kot že naslov predavanja pove, dotaknil tudi prihodnosti in primerov, za katere še ne vemo natančno, kako bodo vplivali na človeštvo: to so avtonomna vozila, avtonomni oboroženi sistemi, medicinski roboti in podobno.

Sledilo je predavanje Krešimira Vinščaka (Security Engineer, Checkpoint) z naslovom »Check Point Infinity – XDR, Playblocks & AI Copilot« o varnostnih operacijah in storitvah, ki jih poganja AI. Predstavil je pomen učinkovitosti v kontekstu kibernetske varnosti in zaščite IT infra-

strukture. Predstavil je varnostne rešitve XDR, ki združujejo več varnostnih plasti za izboljšano zaznavanje in odziv na varnostne grožnje. To nadgrajujejo moduli Playblocks oziroma gradniki v varnostni arhitekturi Check Point, ki omogočajo prilagoditev in razširitev varnostnih funkcij glede na specifične potrebe podjetja. Ker živimo v dobi razcveta umetne inteligence, ni pozabil na funkcionalnost AI Copilot, ki uporablja umetno inteligenco za pomoč ekipam pri upravljanju varnosti, in sicer z avtomatizacijo nalog, pametnim priporočanjem in zaznavanjem groženj.

Siniša Kovač, Sales Manager Slovenia & Croatia, Checkpoint

Prvo sponzorsko predavanje je imel Jernej Bunič (Tehnološki svetovalec za informacijsko varnost, Kontron) s preprostim naslovom SASE, ki je skupaj tehnologij za oddaljeno povezavo, dostop

do virov in varno brskanje po spletu. Odlikuje ga preprosta uporaba in je del Checkpoint Harmony Suite. Idealen je za delo na daljavo, omogoča zaščito SaaS, zaščito resorjev, granularno usmerjanje prometa in je naravnano po »zero trust« modelu (model ničelnega zaupanja). SASE je pomemben zato, ker se v današnjem svetu stara arhitektura preprosto ne obnese več. Kibernetški kriminal je napredoval in je postal do nosen posel, nove izzive je prinesla pandemija

koronavirusa, napadalci pa vsak dan odkrivajo nove načine vdorov v omrežje, uporabljajo AI in podobno. Zato so varnostne rešitve, kot jih ponuja Checkpoint, nujne.

Po odmoru za kavo se je dan počasi prevešal v

drugo polovico. Sledilo je drugo sponzorsko predavanje, na katerem sta zbrane nagovorila Peter Hutinski in Peter Kavčič (sistemska inženirja, UnistarPRO). Predavanje z naslovom »When you need it, as you need it« lepo oriše bistvo rešitve Check Point Harmony. To je namreč varnostna rešitev, ki je zasnovana za zaščito zaposlenih kjerkoli in na katerikoli napravi, naj bo to računalnik, prenosnik ali mobilna naprava. Združuje več varnostnih storitev in tehnologij, da zagotovi varnost uporabnikov, naprav in dostopa do spleta, s posebnim poudarkom na kibernet-skih grožnjah. Na voljo je, ko ga potrebuješ in na način, kot ga potrebuješ, »When you need it, as you need it«. Vključuje napredno zaznavanje groženj pred napadi ščiti končne točke, elektronsko pošto in oblačne storitve, pred zlonamernimi aplikacijami ščiti mobilne naprave, nudi zaščito pred omrežnimi napadi, poskrbi za varno brskanje po spletu in še več.

Sledila so še predavanja »SASE & Securing The Hybrid Workforce« (Petr Kadrmas, Workspace Solutions Architect, Checkpoint), »Cloud Native Security (CNAPP)« (Martin Koldovsky, Workspace Solutions Architect, Checkpoint) in »Unveiling the Future of Cybersecurity: Check Point R82 Software Release Overview« (Marko Ostanek, Security Engineering Team Leader, Checkpoint).

Check Point PARTNER AWARDS 2024:

- Partner of the Year – Kontron, d.o.o.
- MSSP partner of the Year – Unistar LC d.o.o., Ljubljana
- Fastest Growing IT security Solutions Provider – Brihtej, inovativne it rešitve, d.o.o.
- Leading Mid-Market SMB Partner – INTEGRALIS, d.o.o.
- Best SMB partner in Koroška region – INFOSYS d.o.o.
- Top SMB and Harmony partner in Gorenjska region – S3NEXT d.o.o.
- Top new Harmony End Point partner in Ljubljana region – GRID d.o.o.
- Top SMB emerging market partner – INISIS d.o.o.
- Best new enterprise partner – Business Computer Systems d.o.o.

Siniša Kovač, (Sales Manager Slovenia & Croatia, Checkpoint) je poudaril, da je danes za učinkovito zaščito pred kibernet-skimi varnostnimi tveganji potreben celovit pristop. Zaradi dela na daljavo in hibridnih pisarn je možnost komuniciranja in sodelovanja na spletu na vrhu prioritet podjetij, vendar pa hkrati odpira tudi nove možnosti kibernet-skih napadov. »Zaščita pred tveganji in kibernet-skimi nevarnostmi vsekakor zahteva večplastno varnostno rešitev – in Check Point jo lahko zagotovi,« je še dodal Kovač.

OB ZAKLJUČU NAGRADE NAJBOLJŠIM

Dogodek se je zaključil s podelitvijo nagrad Check Point PARTNER AWARDS 2024. Za pripravo odličnega dogodka in predavanj, ki si jih v naši bližini lahko samo želimo, so zaslužni prav vsi sponzorji in udeleženci. Če želite izvedeti več o rešitvah Check point in o tem, kako lahko pomagajo zaščititi podatke v vašem podjetju, obiščite si.ingrammicro.eu.

(P.R.)

Ingram Micro Ljubljana, d.o.o.

Gmajna 10
1236 Trzin - Ljubljana

T: +386 1 600 25 80
checkpointteamslovenia@ingrammicro.com
W: si.ingrammicro.eu

FIT VAROVANJE, D.D.

Spremenite dom ali podjetje v varno trdnjavo

Z VSEMI STROGO NADZOROVANIMI POSTOPKI FIT VAROVANJE ŽE OD LETA 1989 USPEŠNO PREPREČUJE NEZGODE, VLOME, FIZIČNO, MATERIALNO NASILJE, POŽARE, POPLAVE IN SI TAKO USTVARJA HVALEŽNOST IN ZAUPANJE STRANK. NJIHOVI TEMELJNI VREDNOTI STA USMERJENOST K STRANKAM IN VZPOSTAVITEV VARNEGA OKOLJA.

Časi, ko smo lahko brezskrbno odšli od hiše in se vrnili v nedotaknjen dom ali pisarno, so žal preteklost. Vse bolj in bolj se moramo zavedati dejstva, da so alarmni sistemi postali nujna oprema vsakega objekta. Še posebej tam, kjer hranimo dragocenosti.

SODOBEN VARNOSTNI SISTEM ZA VSAK ŽEP

Ker si vsi zaslužimo miren spanec, so se pri FIT VAROVANJU odločili, da kvalitetne, zanesljive, a nekaterim cenovno nedosegljive videonadzorne ali protivlomne sisteme ponudijo z ugodnim najemom opreme. Kaj to pomeni? Vi samo podpisete najemno pogodbo, v kateri je zajeta uporaba varnostne opreme, zanesljiva podpora ter brezplačna intervencija na sprejeti alarm. FIT VAROVANJE 24/7 proaktivno spremlja delovanje sistema ter v primeru nevarnosti ali vloma ustrezno ukrepa. Vse za ugodno mesečno ceno in brez presenečenj.

PREDNOST PRIKLOPA NA VARNOSTNI NADZORNI CENTER

Ko ste fizično odsotni, samo sprožen alarm in obvestilo na vaš telefon, da je nepovabljen oseba vstopila v vaš objekt, ni dovolj. FIT VAROVANJE v najkrajšem možnem času napoti intervencijsko skupino, ki prepreči nadaljnjo škodo na objektu.

NAPREDNA TEHNOLOGIJA ALARMNIH SISTEMOV

Prav gotovo je ključnega pomena, da svojo lastnino zavarujete z varnostnim sistemom, ki je pri-

lagojen vašim potrebam. Namestijo se lahko brezžični, žični ali kombinirani sistemi.

Ker je najnovejša tehnologija brezžičnih alarmov na tako visokem nivoju, da ni možnosti vdorov v sistem ali motenj drugih frekvenc, je brezžični alarm postal zelo priročna in varna rešitev.

KLJUČNI ELEMENTI ALARMA

Alarmni sistem je sestavljen iz glavne centrale, različnih senzorjev in tipkovnice, preko katere boste vklapljali in izklapljali alarm. Celoten sistem pa lahko upravljate in spremljate preko brezplačne aplikacije.

S pomočjo nadzornih modulov je alarmni sistem združljiv z ostalimi napravami v vašem domu. Z eno aplikacijo upravljate več naprav ter si tako ustvarite dodatno brezskrbnost in udobje bivanja: uravnavanje temperature, spremljanje ravni ogljikovega dioksida, vlažnosti v prostoru, nadzor in upravljanje svetil, pametnih ključavnic itn.

PATENTIRANA TEHNOLOGIJA DIMNIH SENZORJEV

Nova generacija dimnih senzorjev je zasnovana s svetovnimi standardi in najboljšimi praksami. Edinstvena dimna komora, ki je odporna na prah in neprepustna za insekte, optični senzor z dvojnimi spektrom in lastniški programski algoritem zagotavljajo hitrost in natančnost pri odkrivanju požara. Zanesljiva metoda zaznavanja v realnem času neposredno meri koncentracijo mi-

krodelcev v zraku. Ta tehnologija omogoča sistemu, da določi velikost hlapnih delcev v komori in se odzove le na dim, ne upošteva pa hlapov in vodne pare.

ZAŠČITA PRED NEVIDNO NEVARNOSTJO

Ogljikov monoksid (CO) je brez barve, vonja in nezaznaven brez detektorja ogljikovega monoksida, zato lahko pride neopazno do zastrupitve. Že nizke koncentracije so lahko dovolj, da negativno vplivajo na zdravje. Izpostavljenost visoki ravni ogljikovega monoksida lahko povzroči trajno škodo ali celo smrt v zelo kratkem času. Najnovejši senzori opozorijo na nevarno koncentracijo CO na ravni 50 ppm, še preden se pojavijo prvi znaki zastrupitve.

NE POZABIMO NA TIPKO ZA PANIKO

Ste deležni fizičnega napada ali se slabo počutite in potrebujete zdravniško pomoč? Tukaj je tipka za paniko, s katero je možno sprožiti alarm. V takih primerih varnostni nadzorni center obvesti ustrezne pooblaščen osebe varovanja, policijo, gasilce ali reševalce.

Skrb za varnost prepustite agilnemu, zanesljivemu, visoko standardiziranemu varnostnemu podjetju, ki poseduje vse potrebne licence, certifikate in dovoljenja.

Več informacij o varnostnih sistemih in priklopih na varnostni nadzorni center najdete na spletni strani www.fitvarovanje.si.

(P.R.)

FIT VAROVANJE, d.d.

Mala ulica 1
1000 Ljubljana
Tel: 01 431 03 13

E-pošta: info@fitvarovanje.si

www.fitvarovanje.si

ALTERNA DISTRIBUCIJA D.O.O.

Okrepite svojo infrastrukturo z IBM Fusion

PRILAGODI SE ALI TVEGAJ PROPAD – BESEDE, KI SO PRAVZAPRAV DOGMA ZA KATEROKOLI PODJETJE, KI STREMI K USPEHU. SPREMEMBE PA JE POTREBNO IZVAJATI PREMIŠLJENO.

Ne glede na to, ali je podjetje vodilno na svojem področju ali gre za majhno družinsko podjetje ali pa za zagonsko podjetje, spremembe doletijo vse. Vsako podjetje pride do točke, ko je čas za preobrazbo in modernizacijo. V IT infrastrukturi je vse več poudarka na agilnosti in strategijah, ki temeljijo na oblaku oz. mikrororitvah. Ta pot pa ima kar nekaj preprek, zaradi katerih marsikateremu podjetju prvi poskus spodleti.

Velikokrat so pilotski projekti uspešni, prehod iz pilotne do produkcijske faze ter nadaljnji razvoj sistema pa je pogosto poln težav, odkritih pomanjkljivosti in zamud, kar lahko vodi v motnje delovanja podjetja. Veliko podjetij se v izogib večini teh težav odloči za Red Hat OpenShift, ki je vodilna platforma za kontejnerizacijo storitev, z njo pa tudi uspešno obvladujejo delovne obremenitve.

Mikrororitvene platforme pa pogosto zahtevajo različne pristope za zagotavljanje podatkovnih storitev, kot so visoka razpoložljivost, varnostno kopiranje, zagotavljanje ekonomičnosti shranjevanja podatkov itd. Zaradi množice različnih tehnologij, ki se uporabljajo za zagotavljanje podatkovnih storitev, se velikokrat izkaže, da mikrororitve v hibridnem oblaku ni enostavno obvladovati. Prav tako je življenjski cikel nadgrajen in medsebojnih odvisnosti lahko precej bolj zapleten, kot izgleda na prvi pogled.

KAJ JE IBM FUSION?

IBM Fusion je hibridna podatkovna platforma, ki ponuja poenostavljeno uvajanje in upravljanje podatkov na kontejnerski platformi Red Hat OpenShift. IBM Fusion dodatno pospeši razvoj kontejnerskih aplikacij s poenostavljenim dostopom in administracijo podatkovnih storitev, kar občutno zmanjša čas do vpogleda v dragocene podatke. Obenem zagotavlja konsistentno izkušnjo uporabe za storitve v zasebnem ali javnem oblaku.

IBM Fusion je odgovor na vprašanje, kako olajšati prehod na nove tehnologije in doseči agilnost

ter hitrost, ki sta značilna za storitve v oblaku, v kateremkoli okolju, na konsistenten način.

IBM FUSION – PODATKI SO V VARNIH ROKAH

Podatki se razlikujejo po obliki, velikosti, formatih, a kljub razlikam jim je skupno to, da so nepogrešljivi za vsako podjetje. Ker so razpršeni, je za podjetje pomembno, da imajo vse ekipe in aplikacije možnost takojšnjega dostopa, kar je ključno za pridobivanje pomembnih poslovnih vpogledov. Prav to je naloga IBM Fusion, ki podjetjem omogoča, da prepoznajo in katalogizirajo svoje podatke, tako da jih je v kateremkoli trenutku lažje najti. Podpira skoraj vse vrste strukturiranih in nestrukturiranih podatkov.

Podatki obenem dobijo dragoceno odpornost pred okvarami strojne opreme in drugimi nesrečami. Naj bo to človeški spodrsrlaj, ransomware, malware, naravna nesreča ali kaj podobnega – izguba podatkov bi lahko pomenila zaprtje vrat podjetja. IBM Fusion z avtomatiziranimi tehnologijami za zaščito in obnovo podatkov skrbi, da so podatki vedno na varnem, vedno dostopni, vaše podjetje pa še naprej posluje nemoteno.

ZDRUŽLJIVOST, OPTIMIZACIJA IN MANJŠI STROŠKI

IBM Fusion se enostavno integrira z orodji za DevOps in CI/CD, kar razvijalcem omogoča hitrejšo uvajanje in testiranje aplikacij. To pospešuje razvojni cikel in povečuje agilnost podjetja. Razvijalskim ekipam omogoča, da upravljajo s podatkovnimi storitvami v različnih okoljih na konsistenten način. S tem omogoča tudi fleksibilen nadzor nad stroški infrastrukture in učinkovito izhodno strategijo za vsako okolje, ki uporablja Red Hat OpenShift.

IBM FUSION HCI SYSTEM – ZASEBNI OBLAK ZA VAŠ PODATKOVNI CENTER

IBM Fusion HCI System (op.p. hyper-converged infrastructure) pod eno streho združuje strojno opremo, Red Hat OpenShift in podatkovne storitve, kar pomeni konec težav z združljivostjo, skrajšan čas namestitve kontejnerskih aplikacij, hitrejšo inovacijo in krajši čas lansiranja na trg. Inženirjem ponuja možnost centralnega upravljanja platforme OpenShift in posledično tudi optimizacijo uporabe virov ter zmanjšanje stroškov. Zaradi poenostavljenega upravljanja se razvijalci lahko osredotočijo na bolj pomembne naloge, kot na primer inoviranje in kodiranje,

več časa pa ostane tudi za bolj produktivno sodelovanje med ekipami.

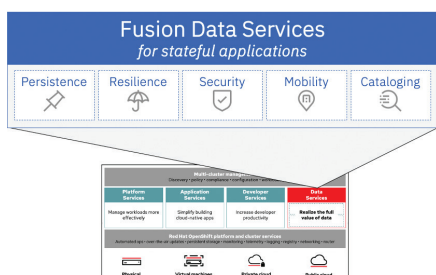
Na enem IBM Fusion HCI System-u lahko pogajamo kontejnerske aplikacije neposredno na strojni opremi, v t. i. »bare-metal« načinu, ali pa OpenShift gručo namestimo v virtualiziranem načinu (npr. za Dev/Test). Poleg tega pa Fusion HCI System s pomočjo Openshift virtualizacije predstavlja moderno alternativo klasičnim virtualizacijskim platformam.

VSESTRANSKA REŠITEV

IBM Fusion deluje na enak način povsod, kjer deluje Red Hat Openshift – v javnem oblaku, na lokalni infrastrukturi, ali pa v virtualiziranem okolju. Tako se lahko osredotočite na vsebino svojega poslovanja, infrastruktura pa vam ne bo povzročala preglavic, zamud in omejitev.

Če bi radi izvedeli več ali preizkusili IBM Fusion obiščite www.ibm.com oz kontaktirajte ibm@alterna.si.

(P.R.)

alterna
DISTRIBUCIJA

Alterna distribucija d.o.o.

Dunajska cesta 151
1000 Ljubljana

info@alterna.si

www.alterna.si

DIGITALNA EVOLUCIJA AVTOMOBILIZMA

Porsche Taycan v svetu naprednih tehnologij

PORSCHE TAYCAN NI ZGOLJ ŠPORTNI AVTOMOBIL; JE TEHNOLOŠKI DOSEŽEK, KI ZDRUŽUJE VRHUNSKO INŽENIRSTVO IN SODOBNO TEHNOLOGIJO. TAYCAN JE ZASNOVAN ZA NAVDUŠENCE, KI CENIJO TAKO ZMOGLJIVOST KOT INOVATIVNE TEHNOLOŠKE REŠITVE.

NOVE DIMENZIJE VRHUNSKE ZMOGLJIVOSTI

Porsche se je pri vseh novih modelih Taycan osredotočil na vrhunsko zmogljivost, kar se kaže v njihovih impresivnih pospeških. Taycan in Taycan Turbo S z mesta do hitrosti sto kilometrov na uro pospešita v samo 4,8 sekunde oziroma osupljivem času 2,4 sekunde.

Navdušenci nad avtomobilskim športom bodo s paketom Sport Chrono dobili novo funkcijo Push-to-Pass, ki s pritiskom na gumb omogoča, odvisno od modela, vse do 70 kW dodatne moči. Povečanje moči traja deset sekund, kar je več kot dovolj tudi za najzahtevnejša prehitevanja. Razpon moči je pri novih modelih Taycan tako širok, da lahko zadovolji vse želje in potrebe. Sega od 300 kW / 408 KM pri osnovnem Taycanu do 700 kW / 952 KM pri modelu Taycan Turbo S. Moč se pri vseh Taycanih na cesto prenaša preko dvostopenjskega menjalnika, ki omogoča silovite pospeške z mesta in povečuje učinkovitost pri višjih hitrostih.

DO 678 KILOMETROV DOSEGA IN ULTRAHITRO POLNLENJE Z DO 320 kW

Odvisno od izbranega modela novi Taycan z enim polnjenjem baterije omogoča doseg do 678 kilometrov (WLTP). Postankov za polnjenje je tako izjemno malo, poleg tega pa so ti še kratki.

Na 800-voltnih ultrahitrih polnilnicah je mogoče polniti z močjo vse do 320 kW, nova baterija Performance pa se bo kar do pet minut polnila s polnilno močjo več kot 300 kW.

Polnjenje z 10 na 80 odstotkov (SoC – stanje napolnjenosti) traja le 18 minut, kar je za baterijo z bruto energijsko kapaciteto 105 kWh osupljivo hitro.

PORSCHE CHARGING PLANNER ZA HITRO IN OPTIMALNO NAČRTOVANJE POTI

Porsche Charging Planner pomaga voznikom Taycana načrtovati postanke za polnjenje z upoštevanjem gostote prometa, dolžine vožnje in polnilnih časov. Pot se izračuna po spletu, brez spletne povezave pa se izračun naredi v vozilu.

Optimizacijo poti je v načinu Range mogoče nastaviti tudi neposredno v meniju Charging Plannerja. V asistenčnih načinih Assisted driving in Limiter bo avtomobil samodejno upošteval določeno največjo potovalno hitrost.

Charging Planner ima osrednjo vlogo pri hitrem polnjenju, saj z aktivnim vodenjem po poti baterijo bolje pripravi za prihajajoči polnilni proces.

INOVATIVNO PODVOZJE ZA DOVRŠENO VOZNO DINAMIKO

Vsi novi modeli Taycan so že serijsko opremljeni s prilagodljivim zračnim vzmetenjem, ki zagotavlja popolno ravnotežje med dinamiko in udobjem. Pri izvedbah s štirikolesnim pogonom je na voljo tudi inovativni sistem podvožja Porsche Active Ride, ki še dodatno izboljšuje vozno dinamiko.

Ta revolucionarna tehnologija novemu Taycanu omogoča, da ohranja vodravno lego karoserije v vseh voznih razmerah, bodisi pri dinamičnem zaviranju, krmiljenju ali pospeševanju. Pri običajni vožnji sistem učinkovito blaži neravnine, v bolj dinamičnih situacijah pa zagotavlja izjemen stik s cestiščem. K večjemu udobju in boljši vozni dinamiki pa prispeva tudi opcij-sko krmiljenje zadnje osi, ki deluje z največjim krmilnim kotom 2,8 stopinje. Vodenje avtomobila je tako bolj neposredno, z manjšim obračalnim kro-gom pa je lažje tudi manevriranje.

Ljubitelji posebej dinamične vožnje lahko izberejo še sistem Porsche Torque Vectoring Plus (PTV Plus), ki z elektronsko nadzorovano zaporo diferenciala na zadnji osi prispeva k boljšemu oprijemu, vozni stabilnosti in prečni dina-miki Taycana.

VRHUNSKA ZMOGLJIVOST IN UČINKOVITOST

Nove modele Taycan poganjajo napredni pogonski sklopi z novimi mo-torji na zadnji premi. Posodobitve vključujejo številne tehnološke novosti, kot so prilagojen pulzni pretvornik z optimizirano programsko opremo, zmogljivejša baterija, prenovljen sistem upravljanja toplote in nova gene-racija toplotne črpalke. Optimizirana sta tudi štirikolesni pogon in rekupe-racije, ki lahko baterijo polni z močjo do 400 kW.

Za dodatno učinkovitost skrbijo serijska aerodinamično optimizirana pla-tišča in pnevmatike z majhnim kotalnim uporom. Osnovni Taycan je opre-mljen z enim motorjem na zadnji premi, medtem ko zmogljivejše modele poganjata dva motorja, ki omogočata štirikolesni pogon. S postavitvijo mo-torjev in optimalno lego baterije je inženirjem uspelo doseči enakomerno porazdelitev teže ter nizko težišče, kar zagotavlja izjemno vozno dinamiko.

BOGATA OPREMA IN MANJŠA TEŽA

Novi modeli Taycan so že v osnovni konfiguraciji izjemno bogato opremlje-ni. V serijski opremi so asistenca za ohranjanje smeri vožnje, ambientalna

osvetlitev, napredni sistem za pomoč pri parkiranju Park Assist z vzvratno kamero, električno poklopna zunanja ogledala z osvetlitvijo, ogrevani sprednji sedeži, inovativni sistem Porsche Intelligent Range Manager (PIRM) za inteligentno upravljanje dosega, toplotna črpalka z novim konceptom hlajenja, predal za brezžično polnjenje pametnega telefona, električne pol-nilne vtičnice na obeh straneh vozila, stikalo Drive Mode za izbiro voznega načina in servokrmiljenje Plus.

Novi modeli Taycan pa so z obsežno dodatno opremo popolnoma pril-a-godljivi individualnim željam kupcev. Na voljo je širok nabor komfortnih, voznih in asistenčnih sistemov, paketov zunanosti in notranosti, standar-dnih barv in barv po naročilu ter platišč. Še posebno pozornost pa so pri Porscheju namenili vrhunskemu akustičnemu doživetju med vožnjo. Poleg paketa Sound Package Plus z desetimi zvočniki in skupno močjo 150 W, ki je v Taycanu serijski, sta za prvovrstno zvočno izkušnjo na voljo še zmo-gljivejša zvočna sistema BOSE® in Burmester®.

PORSCHE DRIVER EXPERIENCE: NASLEDNJA STOPNJA UPORABNIŠKE IZKUŠNJE

Novi modeli Taycan imajo prenovljene uporabniške vmesnike kombinirane-ga instrumenta, osrednjega zaslona in opsijskega sovoznikovega zaslona. Na volan nameščeno stikalo Drive Mode za preklapljanje med načini vožnje je serijsko pri vseh modelih, pri tistih s paketom Sport Chrono in baterijo Performance Plus pa je na to stikalo nameščen poseben gumb za aktivacijo funkcije Push-to-Pass.

(P.R.)

PORSCHE

FINANCIRANJE

Poskenirajte QR-kodo in izkoristite enkratno priložnost za brezobrestno financiranje novih modelov Taycan v Porsche Centru Ljubljana. Porsche Financiranje 000 lahko prilagodite svojim željam.

PORSCHE TAYCAN TURBO GT

Najzmogljivejši serijski Porsche vseh časov

PORSCHE Z NAJNOVEJŠIMI MODELI TAYCAN ZNOVA PREMICA MEJE V SVETU ELEKTRIČNIH ŠPORTNIH LIMUZIN. NAJMOČNEJŠI SERIJSKI PORSCHE VSEH ČASOV, TAYCAN TURBO GT, SE PONAŠA Z VEČ KOT TISOČ KONJSKIMI MOČMI, INOVATIVNIMI AERODINAMIČNIMI REŠITVAMI IN LAHKO GRADNJO.

REKORDEN ČAS NA ZELENEM PEKLU

Še preden je zapeljal na cesto, je novi Taycan Turbo GT že postavil rekord. Porschejev testni voznik Lars Kern je s predserijsko različico slovito dirkališče Nürburgring Nordschleife osvojil s časom 7:07,55, kar je celih 26 sekund hitreje od prejšnjega rekorda s Taycanom Turbo S s paketom Performance.

ONKRAJ TISOČ KONJSKIH MOČI

Modela Taycan Turbo GT in Taycan Turbo GT s paketom Weissach dviguje ta zmogljivost na popolnoma novo raven. Oba se ponašata z največjo močjo 760 kW / 1034 KM, kar omogoča, da Taycan Turbo GT z mesta do hitrosti 100 km/h pospeši v samo 2,3 sekunde, s paketom Weissach pa se ta čas skrajša še za desetinko. Inženirji so izjemni moči prilagodili tudi prenosno razmerje in robustnost menjalnika. Ta omogoča vse do impresivnih 1340 Nm navora. Ob pritisku na gumb se aktivira Taycanov pravi dirkaški duh – za deset sekund se sprosti dodatnih 120 kW moči. Ta funkcija, poimenovana Attack Mode, predstavlja naprednejšo različico funkcije push-to-pass, ki je znana iz drugih modelov Taycan. Sistem je optimiziran za vožnjo po dirkališču in deluje podobno v pravih dirkalnikih. Izjemna zmogljivost Taycana Turbo GT pa ni pretirano vplivala na njegov doseg, ki znaša še zmeraj impresivnih 555 kilometrov.

LAHKOTNA KONSTRUKCIJA IN INOVATIVNO PODVOZJE

S premišljenimi ukrepi je inženirjem uspelo zmanjšati maso Taycana Turbo GT za do 75 kg v primerjavi z modelom Taycan Turbo S. To so dosegli z uporabo številnih karbonskih delov, školjkastih sedežev iz CFRP, lahkega prtljažnika in opustitvijo električnega zapiranja prtljažnih vrat. Posebej za

Taycan Turbo GT so inženirji razvili sprednji spojler z aerodinamičnimi lamelami, zadnji del pa krasita prilagodljiv spojler in karbonska letvica. Taycan Turbo GT vključuje dinamični paket z vzmetenjem Porsche Active Ride, posebnimi letnimi pnevmatikami na 21-palčnih lahkih kovanih platiščih ter lahke keramične zavore s čeljustmi v ekskluzivni barvi Victory Gold.

ŠPORTNI PURIZEM S PAKETOM WEISSACH

Aerodinamične izboljšave modela Taycan Turbo GT s paketom Weissach vključujejo nov sprednji difuzor in fiksni zadnji spojler iz karbona, ki omogoča do 220 kg pritiskne sile. Model z Weissach paketom je tako lažji za približno 70 kg, saj so se inženirji odrekli nenujni opremlitvi. (P.R.)

DOMINO SISTEMI

Celovite in prilagodljive rešitve za varnost vašega podjetja

NAKUP IT OPREME, NJENO VZDRŽEVANJE IN SKRIB ZA VARNOST SO LAHKO ZA PODJETJE VELIK ZALOGAJ IN IZZIV. A ČE NAJDEMO PREVERJENEGA PONUDNIKA, KI MU LAHKO ZAUPAMO, SI S TEM NI TREBA BELITI GLAVE.

Mala in srednja podjetja se nemalokrat znajdejo v položaju, ko pri IT opremi ne vedo, kje bi začela in kaj natanko potrebujejo. Tudi če že imajo glede tega načrt, se hitro pojavijo nova vprašanja, kot so: Kdo bo vso to opremo vzdrževal? Kako poskrbeti za varnost omrežja in računalniške opreme? Kam z vsemi podatki? Kako jih varno shranjevati? To je le nekaj pogostih vprašanj, ki si jih je zastavilo že marsikatero podjetje.

V podjetju Domino sistemi poskrbijo za odgovore na vsa omenjena vprašanja, medtem ko se boste lahko vi osredotočili na posel.

POSKRBIJO TUDI ZA VZDRŽEVANJE IT OPREME

Poleg prodaje v podjetju poskrbijo tudi za vzdrževanje IT opreme za mala in srednja podjetja, saj dobro vedo, da je nakup IT opreme za podjetje šele začetek, večji izziv sta vzdrževanje in varnost IT infrastrukture. Predvsem kibernetska varnost je danes bolj pomembna, kot je bila kadarkoli prej, če se želi podjetje zaščititi, pa potrebuje celovite in prilagodljive rešitve.

Med drugim vam z rešitvami, kot so Microsoft 365 in Azure zagotovijo vse, kar potrebujete za poslovanje v oblaku. Z Microsoft Office 365 vam bodo na voljo vrhunske Office aplikacije, pametne storitve v oblaku ter napredna varnost. Z Microsoft Azure, pa vam Domino sistemi nudijo odprto fleksibilno platformo javnega oblaka, ki zagotavlja storitve, kot so platforma kot storitev (PaaS), infrastruktura kot storitev (IaaS) in še veliko več. Azure lahko gosti vaše poslovne aplikacije ali služi kot razvojno okolje, storitev pa lahko povežete z vašo IT infrastrukturo.

VARNOST JE NA PRVEM MESTU V PISARNI

ALI OD DOMA

Vse več podjetij je v zadnjih dveh letih spoznalo, da ima delo od doma številne prednosti. Zagotavljanje rešitev za delo od doma oziroma na daljavo je zato postalo toliko bolj pomembno. Če želite poskrbeti za kibernetsko varnost organizacije, kjerkoli že ste, lahko to storite z naslednjo generacijo požarnih pregrad Stormshield, ki deluje na vaši kritični infrastrukturi. Nudijo odlič-

no zaščito in zagotavljajo, da boste lahko vedno neprekinjeno nadaljevali s svojo dejavnostjo, saj bodo njihove rešitve kljubovale tudi najbolj izpopolnjenim napadom. Spremljate lahko uporabo interneta in nadzorujete vpliv na vaše poslovne aplikacije. Povezujete lahko zaposlene, ki bodo imeli varen dostop do podjetja in njegovih virov ne glede na to, kje so in katero napravo uporabljajo. Z intuitivno rešitvijo, boste zaščitili podjetje ter prihranili čas in denar. Prepoznali boste zastarele in ranljive aplikacije na delovnih postajah ter strežnikih in se odzvali v realnem času.

Domino sistemi med pestrim naborom visoko kakovostnih izdelkov nudijo tudi rešitve F-Secure, ki bodo zaznale morebitne napade na končne točke oziroma naprave v podjetju, da se boste lahko hitro odzvali in ustavili ciljno usmerjene napade s pomočjo avtomatizacije. F-Secure dogodke vizualizira na časovni premici in poskrbi za jasen pregled nad stanjem. Oskrbi vas tudi z analizo incidentov. Z izvirno varnostno rešitvijo za končne točke boste tudi zmanjšali stroške upravljanja.

Med naborom rešitev, ki poskrbijo za varnost vašega podjetja, je vsekakor omembe vredna platforma Panda Adaptive Defense, ki zagotavlja zanesljivo varnostno rešitev pred vsemi vrstami nevarnosti. Njihova rešitev za podjetja zaščiti naprave preko centralizirane platforme, vključno s prenosnimi računalniki, pametnimi telefoni ter računalniki s strežniki Windows, Mac in Linux. Analizira varnostne incidente, nadzira aplikacije in dostop do podatkov. Nepooblaščenim uporabnikom omejuje dostope, poskrbi za sa-

modejno šifriranje trdih diskov namiznih, prenosnih računalnikov in strežnikov. Poleg zaščite naprav v podjetju ali na terenu nudi več nivojsko zaščito elektronske pošte. Kot tudi nekatere ostale rešitve, ki jih nudijo Domino sistemi, vas ščiti pred neželeno pošto, ribarjenjem (phishing) in zlonamernimi programskimi kodami.

VARNOSTNI PREGLEDI SO ŠE KAKO POMEMBNI

Imate svoje omrežje v podjetju že postavljeno in še nikoli niste opravili varnostnega pregleda omrežja? Napaka. To je najmanj, kar lahko storite za to, da se zavarujete pred vdorom nepridipravov, ki vam lahko podatke, ključne za delovanje podjetja, ukradejo ali zaklenejo. V podjetju Domino sistemi poskrbijo tudi za postavitev in upravljanje varnostnih kopij oziroma tako imenovanega »backupa« sistemov in podatkov – lokalno in v oblaku.

Več o njihovih rešitvah najdete na www.domino-sistemi.si.

(P.R.)

Domino sistemi d.o.o.

Klementa Juga 7

5250 Solkan

Tel.: +386 5 33 33 670

Mob.: +386 41 632 055

www.domino-sistemi.si

TECH TRADE TRZIN

Pred dopustom se opremite s pametnimi kamerami

PAMETNE KAMERE SO EDEN BOLJŠIH NAČINOV ZA NADZOR DOMA ALI POSLOVNIH PROSTOROV. EZVIZ PONUJA TAKO NOTRANJE KOT ZUNANJE KAMERE IN TAKŠNE, KI JIH LAHKO NAMESTIMO PRAKTIČNO KAMORKOLI.

Pametne kamere nam ponujajo vpogled v nepremičnino ali njeno okolico. Sliko lahko spremljamo preko pametnega telefona, medtem ko na dopustu ležimo na plaži. Poleg tega zaznavajo gibanje in nas opozarjajo na dogodke. Navadno omogočajo tudi snemanje na kartico, ob plačilu pa tudi v oblak.

NOTRANJA IP KAMERA

Notranja brezžična IP kamera za video nadzor EZVIZ je odlična naprava za domačo rabo. Namestitev je enostavna – s telefonom v aplikaciji le poskenirate QR kodo. Ko jo imate enkrat povezano s telefonom in brezžičnim Wi-Fi omrežjem, na telefon prenaša sliko ločljivosti 5 MP, omogoča vrtenje in spreminjanje nagiba kamere ter nočno snemanje z IR dosegom do 10 metrov. Na nočno snemanje preklopi samodejno, tako da si s tem ne bo treba beliti glave. Napaja

se preko USB priključka.

Kamero lahko upravljamo tudi preko osebnega računalnika, a tako kot na telefonu le preko aplikacije, upravljanja z brskalnikom namreč ne omogoča. Vse, kar kamera zazna, lahko tudi posnamete, možnosti pa sta dve. Snemanje na Micro SD kartico (do 512 GB) in snemanje v oblak, ki pa je plačljivo.

TECHTRADE
www.techtrade.si

TECH TRADE d.o.o. Trzin
Blatnica 8, 1236 Trzin
+386 1 562 21 11

ZUNANJA IP KAMERA

Če bi radi imeli pod budnim očesom tudi okolico hiše, je prava rešitev zunanja brezžična IP kamera za video nadzor EZVIZ PT EB8 4G LTE. Pred prahom in vodo je zaščiten s standardom IP65. Snema v ločljivosti do 3 MP. Njena velika prednost je, da zanjo ne potrebujemo nujno ne elektrike ne

Wi-Fi omrežja, saj se napaja z baterijo brez priključnih kablov, deluje pa z omrežji 4G LTE na prostem (s SIM kartico, tako kot mobilni telefon).

Je torej prava izbira za mesta, kjer ni ne Wi-Fi omrežja ne elektrike (saj ni, vinograd, pašnik, vikend ...), seveda pa je primerna tudi za hišo in njeno okolico. Poleg tega ima priložen solarni panel, ki bo podaljšal življenjsko dobo baterije, ki jo boste dosegli z enim polnjenjem. Na ta način je lahko, če je solarni panel na pravem mestu, (skoraj) samooskrbna.

Tudi ta kamera omogoča horizontalno in vertikalno rotacijo. Ponuja tudi nočni način z nekoliko daljšo razdaljo snemanja – do 15 metrov. Podobno kot notranja kamera omogoča zaznavanje gibanja in spremljanje na pametnem telefonu. Možen je dvosmerni pogovor. Za shranjevanje posnetkov lahko vanjo vstavite microSD kartico (do 512 GB), možna pa je tudi plačljiva naročnina na EZVIZ CloudPlay, ki jo uredite v aplikaciji.

VSESTRANSKA IP KAMERA S SVETILKO

EZVIZ EL3 je vsestranska naprava, ki združuje kamero in svetilko. Primerna je tako za zunanje

(stopnja zaščite IP65) kot notranje prostore, namejena predvsem z mislijo na dvorišča, vhode in stopnišča. Z ločljivostjo 3 MP in svetlobo 780 lumnov, ki izboljša kakovost posnetkov v slabših svetlobnih pogojih, ter napredno AI tehnologijo za zaznavanje ljudi, vozil in registrskih tablic zagotavlja večjo varnost in prilagodljivost. Zazna torej tablico vozila in vam lahko pošlje obvestilo, hkrati pa omogoča vnos registracije vašega vozila, da vam ob prihodu domačega avtomobila ne pošilja nepotrebnih obvestil. Seveda ima tudi možnost shranjevanja posnetkov na spominsko kartico (do 512 GB) ali v EZVIZ oblak.

EZVIZ EL3 združuje funkcije kakovostne kamere in zmogljivega alarmnega sistema v eni napravi. Ob zaznavi nepooblaščenega vstopa namreč aktivira močno sireno glasnosti 92 decibelov ter zasveti z intenzivnimi utripajočimi lučmi.

Poleg tega, da lahko v Tech Trade Trzin kupite omenjene kamere, se lahko opremite tudi z nalepkami, ki opozarjajo, da je območje video nadzorovano, kar bo dalo nepridipravom dodatno misliti.

ZA NEMOTENO DELOVANJE ...

Na spletni strani www.techtrade.si pa najdete tudi opremo, ki vam bo zagotavljala stabilno povezavo kamer na omrežje Wi-Fi in delovanje 24/7 tudi ob morebitnem izpadu električne energije. Zato je poleg usmerjevalnikov in dostopnih točk odlična naložba UPS sistem, ki omogoča neprekinjeno napajanje za 9-12V porabnike, kot so usmerjevalniki, modemi in varnostne kamere. UPS sistem Tecnoware UPS ERA PLUS omogoča tudi funkcijo napajanja 24/48VDC PoE preko omrežnega kabla. Za večjo varnost ima tudi prenapetostno in podnapetostno zaščito. (P.R.)

OKREPLJENA ZAKONODAJA

Prihaja novi Zakon o informacijski varnosti

NOVI ZAKON O INFORMACIJSKI VARNOSTI (T. I. ZINJV-1), KI BO NADOMESTIL OBSTOJEČI ZAKON O INFORMACIJSKI VARNOSTI (ZINJV) BO PRINESEL POMEMBNE SPREMEMBE IN OKREPITVE NA PODROČJU KIBERNETSKE VARNOSTI V SLOVENIJI.

V zapletenih geopolitičnih razmerah in povečani spletni kriminalni dejavnosti se svet sooča z vedno novejšimi kibernetскими grožnjami. Konflikti med državami niso več omejeni le na fizična bojišča, temveč se odvijajo tudi v kibernetnem prostoru. Kibernetски napadi postajajo vse bolj prefinjeni in ciljno usmerjeni, kar predstavlja resno grožnjo tako za nacionalno varnost kot za varnost podjetij in posameznikov.

DIREKTIVA NIS 2 KOT KLJUČ DO VEČJE KIBERNETSKE VARNOSTI V EVROPSKI UNIJI (EU)

Poglavitni namen priprave novega zakona ZInfv-1 je prenos zakonodaje EU v slovenski pravni red. S predlaganim novim zakonom Slovenija namreč med drugim v svoj pravni red prenaša evropsko Direktivo o ukrepih za visoko skupno raven kibernetске varnosti v Uniji, znano tudi kot direktivo NIS 2, ki je bila sprejeta decembra 2022, države članice EU pa naj bi jo v svoj pravni red prenesle do 17. oktobra 2024.

Direktiva NIS 2 predstavlja vseevropsko zakonodajo o kibernetски varnosti in določa pravne ukrepe za povečevanje splošne ravni kibernetске odpornosti v EU. Glavni cilj direktive je posodobiti obstoječi pravni okvir, da bi sledil vse večji digitalizaciji in grožnjam kibernetске varnosti. Z razširitvijo uporabe pravil o kibernetски varno-

sti na nova področja in subjekte direktiva dodatno izboljšuje odpornost ter zmogljivosti odzivanja na kibernetске incidente. S tem bo prispevala k večji kibernetски varnosti podjetij, držav članic ter EU kot celote.

ŠIRŠI OBSEG IN VEČJA ODGOVORNOST

Obseg direktive NIS 2 je bistveno širši in ni več nujno povezan s predhodno identifikacijo podjetja kot zavezanca od pristojnih nacionalnih organov. Podjetje bo tako v primeru, da spada v kategorijo velikega ali srednjega podjetja (kar pomeni, da ima več kot 50 zaposlenih in letni promet več kot 10 milijonov evrov) ter deluje v enem izmed opredeljenih visoko kritičnih ali kritičnih sektorjev, spadalo med zavezanca direktive. Pri tem obstajajo izjeme, ko so subjekti zavezani ne glede na velikost.

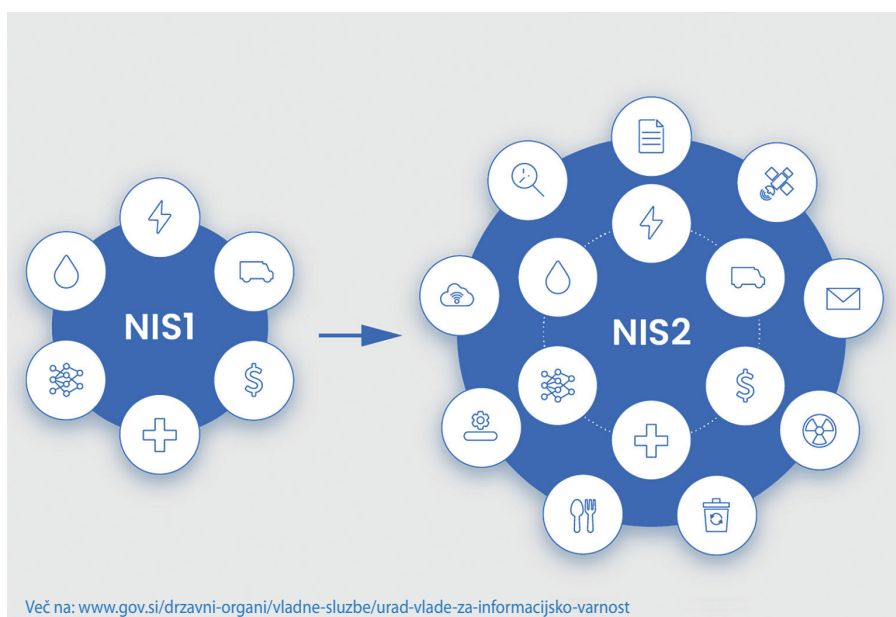
Pomembna novost je, da direktiva na novo opredeljuje kritične sektorje, ki niso enaki kot v obstoječem Zakonu o informacijski varnosti. Prav tako se bodo zavezanci po novem delili na bistvene in pomembne subjekte. Vsak zavezanec se bo moral samoprepoznati oz. samoregistrirati preko mehanizma za samoregistracijo, ki ga bo v ta namen vzpostavil URSIV kot pristojni nacionalni organ. URSIV bo torej šele na podlagi pridobljenih informacij samoregistriranih zave-

zancev vzpostavil seznam bistvenih in pomembnih subjektov ter subjektov, ki opravljajo storitve registracije domenskih imen.

Direktiva NIS 2 prav tako krepi varnostne zahteve za zavezane subjekte, uvaja natančnejše določbe o postopku poročanja o incidentih, vsebini poročil in rokih za njihovo predložitev. Tudi ključni ponudniki digitalnih storitev, kot so iskalniki, storitve računalništva v oblaku in spletne tržnice, bodo po novem morali izpolnjevati zahteve glede varnosti in obveščanja. Določa tudi strožje nadzorne ukrepe, okrepljeno varnost dobavnih verig ter vzpostavlja osnovni okvir za usklajeno razkritje ranljivosti.

PRIPOROČILA ZA PRIPRAVO NA NOVE ZAHTEVE

Priporočeno je, da podjetja preučijo obstoječo varnostno politiko in izboljšajo morebitne pomanjkljivosti na področju kibernetске varnosti. Hkrati je dobro, da podjetja in drugi deležni akterji pregledajo direktivo NIS 2 in preučijo novosti, ki jih prinaša. Slednje bo olajšalo prehod na zahteve, ki jih bo vseboval nov zakon. (P.R.)

**Urad Vlade Republike Slovenije za
informacijsko varnost**

Ulica gledališča BTC 2
1000 Ljubljana

01 478 47 78
gp.uiv@gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
**URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA INFORMACIJSKO VARNOST**

CYBERPOWER CP1350EPFCLCD

Odličen UPS za vse, še posebej gamerje

CYBERPOWER IN CYBERPOWERPC STA DVE ZELO RAZLIČNI PODJETJI. SLEDNJA IZDELUJE RAČUNALNIKE IN JE BOLJ POZNANA ONKRAJ LUŽE, CYBERPOWER PA MED DRUGIMI IZDELUJE SISTEME UPS, KI VARUJEJO DRAGOCENE RAČUNALNIKE IN OSTALO OPREMO.

Poigral sem se s sistemom za neprekinjeno napajanje (UPS) CyberPower CP1350EPFCLCD, ampak najprej bom odgovoril na vaše vprašanje: »Je UPS res potreben v gospodinjstvu oziroma za računalnik?« Koliko ste odšteli za računalnik? 1000 evrov? Več? Prištejmo zraven še monitor, vso periferijo, morebitne zunanje diske, NAS ... To je kar nekaj denarja in čeprav so današnje naprave opremljene z zaščitami, ki jih v večini primerov obvarujejo pred posledicami izpadov, previdnost nikoli ni odveč. UPS pa ne zgolj varuje, ampak seveda omogoča še nadaljnje delo, medtem ko se sosedje brez elektrike lahko vrnejo v vlogo jamskega človeka.

Moj primer je nekoliko unikaten. Najemniško stanovanje je pogosto preobremenjeno, ne zaradi moje nepredvidnosti, ampak zato, ker je očitno šest gospodinjstev pod eno streho preveliko breme za omrežje. Kaj se zgodi? So obdobja, ko na mesec beležim vsaj dva izpada, v primeru neurja pa vedno trepetam. Stanje se je vmes izboljšalo, saj je bila sicer številka še višja. Če je lastnik odsojen, sem lahko brez elektrike tudi več ur.

Zakaj nisem že prej pomislil na UPS? Iskreno, enostavno mi je ušlo iz glave oziroma sem se na občasne izpade navadil.

Sedaj pa UPS-a ne izpustim več iz rok.

CYBERPOWER CP1350EPFCLCD – VARUH ELEKTRONIKE

UPS je neviden vse dokler ne pride do (delnega) izpada elektrike ali težav s prenapetostjo. Naloga UPS-a je, da najprej zavaruje vaše naprave pred nihanjem električne energije, hkrati pa se postavi v vlogo prenapetostne zaščite. UPS povezane naprave oskrbuje z notranjo baterijo in

vsak spodoben UPS bo poskrbel, da boste imeli dovolj časa, da odigrate igro do konca ali pa shranite pomembne delovne dokumente. UPS pa ni baterijska postaja, zato ne pričakujte, da boste z njim ves dan napajali celotno hišo. Ko pride do izpada, boste imeli v povprečju 10-20 minut časa, da zaključite, kar ste počeli, seveda odvisno od zmogljivosti UPS-a in koliko naprav imate povezanih (ter katere).

CyberPower CP1350EPFCLCD ne sodi med osnovne, ni pa tudi najzmogljivejši model tega znanega proizvajalca. Ima pa kar nekaj lastnosti, zaradi katerih je s ceno manj kot 300 evrov zelo privlačen. V ospredju je čisti sinusni val.

Čisti sinusni val kot vrsta izhodne napetosti ni vedno samoumeven element v UPS-ih tega razreda. Obstajata dve vrsti: čisti in simulirani sinusni val. Čisti sinusni val je enakomeren val, ki najbolj natančno posnema standardno električno omrežje. Računalnik oziroma napajalnik v računalniku pri čistem sinusnem valu ne bi smel opaziti razlike med napajanjem iz UPS-a ali električnega omrežja. Simuliran sinusni val najdemo v cenejših UPS-ih in je bolj primeren za napajanje manj občutljivih naprav, kot na primer računalniške periferije, monitorjev in podobno.

Druga dobrodošla lastnost je kar spodobna kapaciteta UPS-a CyberPower. 1350 Volt-amperev (VA) oziroma 810 vatov (W) je zmogljivost, ki zadošča za napajanje tudi najbolj zmogljivega gaming računalnika z vsemi povezanimi dodatki. Pri polni obremenitvi bo notranja baterija v primeru izpada elektrike zadoščala za dobri dve minuti uporabe, pri polovični pa slabih 10 minut. Da pa vam bo uspelo na polno obremeniti UPS, boste morali imeti skorajda najhujšo gaming zverino na trgu. Govora je o RTX 4080 ali višje, najnovejših procesorjih (po možnosti še navitih), več diskih, morda tudi NAS-u, monitorju ali dveh, pa še v tem primeru ni nujno, da boste izkoristili vso moč tega CyberPower UPS-a.

V tednu uporabe na srečo ni prišlo do izpada, sem ga pa simuliral. Povezal sem srednje zmogljiv gaming računalnik, dva monitorja, vso periferijo in prenosnik. Preden mu je zmanjkalo sape, sem lahko igral še dobrih sedem minut.

Na napravi je zelo priročen LCD zaslon, ki prikazuje nekatere ključne podatke (stanje baterije, moč, morebitne napake ...), nastavi pa se lahko tudi alarme in prilagodi določene nastavitve. Na voljo je šest vtičnic z zaščito pred prenapetostjo in z napajanjem iz baterije. Uporabimo lahko še Ethernet (1 Gbps), USB-A in USB-C priključek za napajanje manjših naprav.

Če bi radi svojim napravam dodali dodatno zaščito, je CyberPower CP1350EPFCLCD dobra odločitev.

Več o CyberPower CP1350EPFCLCD na www.cyberpower.com in na www.acord-92.si, kjer ga lahko dobite za ugodnih 299 €. (P.R.)

acord

CyberPower®

Acord-92 d.o.o.

Stegne 13, 1000 Ljubljana

Tel.: +386 (0)1 583 72 30

brezplačna tel. št.: 080 26 29

e-pošta: info@acord-92.si

www.acord-92.si

NOVO V DIGIFOT

Ustvarite čarobne fantazijske slike s pomočjo AI

SVET PROGRAMOV ZA NAROČANJE FOTO PRODUKTOV SMO V ZADNJIH LETIH DODOBRA SPOZNALI. A TUDI TA KRAJINA SE SPREMINJA, ZATO BODITE NA TEKOČEM Z INOVACIJAMI, KI JIH PRINAŠA UMETNA INTELIGENCA (AI).

Programi za naročanje foto produktov so nekaj najbolj priročnega, saj lahko z njimi kar prek spletnega vmesnika vse uredimo iz zavetja svojega doma. Pri podjetju Digifot pa se s tem ne zadovoljijo, saj so vedno na preži za inovacijami, ki bi njihovim strankam omogočile še bolj enostavno in še bolj kreativno izražanje.

Zato vam zdaj z veseljem in navdušenjem predstavljajo najnovejšo funkcijo, ki prinaša svež veter v svet digitalne fotografije in foto izdelkov. Prepričani so, da boste navdušenje delili z njimi.

NAJ UMETNA INTELIGENCA DELA ZA VAS

Odkar se je pred dvema letoma razcvetela generativna umetna inteligenca, ves svet govori samo še o tem. Preverite, kako lahko pri ustvarjanju pomaga tudi vam. Digifot predstavlja AI grafični vmesnik, ki vam omogoča kreiranje fantazijskih slik s preprostim pisanjem besedilnega ukaza. Ta funkcionalnost je v svetu programov za naročanje foto produktov nekaj edinstvenega. Odkrijte več in preizkusite novo storitev podjetja Digifot na povezavi digifot.com/ai-platno.

HMMM. KAKO PA ZADEVA DELUJE?

Nov AI grafični vmesnik omogoča, da uporabnik s preprostim opisom v besedilu ustvari osupljive

ve fantazijske slike. Se sprašujete, kako se tega lotiti v praksi? Vse, kar morate storiti, je vpisati nekaj ključnih besed ali fraz, ki opisujejo vašo vizijo – naj bo to "pravljичni gozd ob zori" ali "magični grad v oblakih" – in Digifot AI bo ustvaril sliko, ki bo ustrezala vašemu opisu. Ta inovativna tehnologija je zasnovana tako, da je dostopna in enostavna za uporabo, tudi če nimate predhodnih izkušenj z grafičnim oblikovanjem.

ZARES ENOSTAVNA UPORABA IN TISKANJE V NEKAJ MINUTAH

Uporaba AI grafičnega vmesnika je izjemno intuitivna. Vse, kar potrebujete, je nekaj ustvarjalnosti pri opisih tega, kar želite videti na platnu, in Digifot vmesnik vas bo korak za korakom vodil skozi postopek. Vaša fantazijska slika bo v nekaj minutah pripravljena za tiskanje, in to brez potrebe po dodatnih programih ali zapletenih nastavitvah.

OMISLITE SI RAZLIČNE VELIKOSTI FOTO PLATNA

Novo ustvarjene fantazijske slike lahko natisnete na foto platna različnih velikosti, kar vam omogoča, da svoje umetnine prilagodite prostoru, v katerega jih boste postavili. Ne glede na to, ali želite ustvariti majhno dekoracijo za vaš delovni

kotiček ali veliko platno, ki bo postalo osrednja točka vašega dnevnega prostora, vam Digifot ponuja rešitev po meri.

Imate torej dnevno sobo, ki je še niste opremili s slikami? Se vam zdi nekoliko pusta? Morda bi si želeli kakšne slike v spalnici, na hodniku ali v nekem drugem prostoru? Kaj pa pisarna? Predstavljajte si, kako magično bi izgledal vaš dnevni prostor z velikim platnom pravljичnega gozda, ali kako bi vaša pisarna zaživela z upodobitvijo sanjskega gradu. S fantazijskimi slikami, ustvarjenimi s pomočjo AI, lahko popolnoma spremenite vzdušje vsakega prostora. Slike niso le okras, ampak prava umetniška dela, ki prinašajo edinstveno vzdušje in navdih.

ŠIROKO ODPRTA VRATA V USTVARJALNI SVET

Pridružite se številnim zadovoljnim uporabnikom in odkrijte, kako lahko s preprostim besedilnim ukazom ustvarite prave umetnine. Vaš dom ali pisarna si zasluži nekaj magičnega – in z novo storitvijo je to zdaj mogoče!

Digifot u[metnost] so vaša vrata v svet digitalne ustvarjalnosti. Čas je, da jih na široko odprete.

Preizkusite, kako enostavno je ustvariti idealno platno. Odklikajte na digifot.com/ai-platno. (P.R.)

digifot.

Microsoft Copilot: za kaj vse ga lahko uporabite in kako?

CHATGPT JE STVARITELJ, VELIKI JEZIKOVNI MODEL GPT PA NJEGOVA NAJVEČJA UMETNINA. IZ NJEGOVH TEMELJEV JE NASTAL TUDI COPILOT.

Vsa največja podjetja tekmujejo, katero bo ime- lo najboljšo umetno inteligenco oziroma jezi- kovni model. Za zdaj je na repu Metin model Llama 3, ki se kljub trem razvojnim različicam med uporabniki še ni uspel uveljaviti. Pred njim je model podjetja Anthropic Claude (3.5), pa Go- oglov Gemini, Copilot in seveda (Chat)GPT. Vsi se učijo iz podatkov svojih uporabnikov in tiste- ga, kar smejo pobrati s spleta, čeprav se ravno Microsoft in OpenAI srečujeta s številnimi tožba- mi zaradi kršenja avtorskih pravic. Tekma bo še pestra, kajti laskavi naslov najboljšega pomeni tudi naziv najvrednejšega podjetja na svetu. Na vrhu se izmenjujeta Microsoft in Nvidia. Slednja oskrbuje z AI čipi vsa podjetja, ki razvijajo umet- no inteligenco.

Skoraj vsi jezikovni modeli so na voljo vsaj v obli- ki klepetalnika, razvijalci pa jih lahko uporabijo tudi za druge vrste aplikacij. O ChatGPT-ju smo že pisali – o tem, kako ga pravilno uporabljati in na primer, kako ga lahko med drugim uporabi- mo za načrtovanje dopusta.

Tudi o Copilotu smo že govorili, vendar bolj v splošnem kontekstu. Tokrat bi se radi posvetili vprašanju, kako se razlikuje od ChatGPT-ja, kaj lahko z njim počnemo in kako enostaven je za uporabo.

KAKO DOSTOPATI DO COPILOTA?

Copilot je na voljo na vseh napravah s sistemom Windows 11 ali 10. To lahko najlažje ugotovite

tako, da pogledate, ali imate v opravilni vrstici logo Copilota, lahko pa ga poiščete tudi z Win- dows iskalnikom. Vsi najnovejši Copilot+ raču- nalniki imajo celo posebno tipko Copilot za hiter prikaz tega AI pomočnika.

Če ni neposredno nameščen na vašem računal- niku, ga lahko najdete na spletu. V brskalniku Mi- crosoft Edge se nahaja v zgornjem desnem kotu poleg menija za dodatne možnosti in nastavi- tve. V drugih brskalnikih (Firefox, Chrome ...) ni posebne bližnjice, tako da boste do njega do- stopali preko uradne spletne strani Copilot.

Mobilni uporabniki pa si lahko na svoje Android ali iOS naprave naložijo tudi aplikacijo.

KAKO SE COPILOT RAZLIKUJE OD CHATGPT-JA?

Če znate uporabljati ChatGPT, potem boste ob- vladali tudi Copilota. Delujeta na istem jezikov- nem modelu (trenutno GPT-4o), Microsoft pa ga je še dodatno začinil, zato lahko dostavita precej različne odgovore.

Ko boste odprli klepetalnik Copilot, boste opazi- li enako okno za pogovor kot pri ChatGPT-ju. Copilot lahko uporabljate brezplačno, za Pro ra- zličico pa boste odšteli 20 evrov na mesec. Copi- lot Pro naj bi bil hitrejši in še bolj kreativen, hkra- ti pa ga lahko uporabljate v Excelu, Wordu in podobnih programih.

Vaš najljubši kanal
vam bo zaupal
vsebine

naslednje številke...

MEDIA TV Kapucinski trg 8, p.p. 114 Škofja Loka E-mail: info@media-tv.si	SPONKA TV www.sponka.tv E-mail: info@sponka.tv	TELEVIZIJA ETV Loke pri Zagorju 22, 1412 Kisovec GSM: 041-779-390 televizija@etv-hd.si, www.etv-hd.si
TV AS Murska Sobota Gregorčičeva ul. 6, 9000 Murska Sobota p.p. 203, T.: 02/ 521 30 30 info@tv-as.net, www.televizijaas.si	NET TV Ob blažovici 115, Limbuš info@xtension.si T.: 02/252 68 07	TELEVIZIJA VAŠ KANAL TELEVIZIJA NOVO MESTO d.o.o. Podbevškova 12, Novo mesto T.: 07/39 30 860, www.vaskanal.com
TV ŠIŠKA Kebetova 1, Ljubljana tvsiska@kabelnet.si T.: 01/505 30 53	GORENJSKA TELEVIIZIJA P.P. 181, Oldhamska cesta 1A 4000 Kranj T.: 04/ 233 11 55 info@tele-tv.si, www.tele-tv.si	VTV - VAŠA TELEVIIZIJA Žarova 10, Velenje tel.: 03/ 898 60 00, fax: 03/ 898 60 20 vstv.studio@siol.net, www.vstvstudio.com
INFOJOTA Informacijski kanal Ajdovščina infojota@email.si gsm: 040 889 744	TELEVIZIJA MEDVODE Cesta kom. Staneta 12, 1215 Medvode T.: 01/361 95 80, F: 01/361 95 84	NOVA GORICA Gregorčičeva 13, Dornberk T.: 05/335 15 90, F: 05/335 15 94 info@vitel.si, www.vitel.si

Ste pripravljeni? V okno za pogovor vtipkajte svoje vprašanje, ukaz, poziv ali kaj drugega. Če ne veste, kaj bi ga vprašali oziroma bi radi samo eksperimentirali, lahko izbirate med vnaprej pripravljenimi vprašanji.

Kar Copilot naredi bolje od ChatGPT-ja, je, da ti po odgovoru pogosto predlaga nadaljnja vprašanja, ki so povezana s prvotnim. To je lahko zelo priročno, ko morda iščeš točno določene informacije in nisi prepričan, kako bi zastavil vprašanje. Morda so vam lahko ravno ta nadaljnja vprašanja v pomoč. Še bolj pa je, da na koncu našteje vire, na katerih slonijo odgovori, in lahko njihovo verodostojnost takoj preverimo.

Ko bi radi začeli nov pogovor, kliknite na moder gumb Nova tema.

LAHKO JE BOLJ KREATIVEN ALI NATANČEN

Pred začetkom pogovora lahko prilagodite slog Copilota, vendar se morate najprej prijaviti v Microsoftov račun (brezplačno). V Edgu lahko do podobnih prilagoditev dostopate preko zavihka Sestavi.

Na voljo so tri možnosti: kreativen, uravnotežen in natančen. Način Uravnotežen je izbran privzeto, v kreativnem načinu bo Copilot bolj originalen in bo uporabil več domišljije, v natančnem pa bo bolj pozoren na natančnost svojih odgovorov, hkrati bo tudi bolj jednat. Odgovori se med različnimi načini opazno razlikujejo. Preizkusite vse tri in hitro boste ugotovili, kdaj vam bo kateri prišel prav.

STE ZADOVOLJNI Z ODGOVOROM? BI GA RADI DELILI ALI PRENESLI?

Po vsakem odgovoru boste pod viri našli več ikon, s katerimi lahko Copilotu sporočite, ali ste z odgovorom zadovoljni ali ne. Copilot se bo učil iz vaših odzivov in tudi v prihodnje ponudil odgovore na podoben način. Pogovor lahko enostavno kopirate, ga prenesete v Word ali PDF dokument, Copilot ga lahko tudi na glas prebere, lahko ga tudi delite z drugimi. Če z odgovorom niste zadovoljni, lahko zahtevate novega.

COPILOT VAS POSLUŠA

Copilot (na spletu, v aplikaciji, v Windowsu ...) nudi možnost, da se z njim pogovarjate kot s človekom. Kliknite na ikono mikrofona in začnite govoriti. Po naših izkušnjah ima s slovenščino nekaj težav, tako da boste morali njegovo transkripcijo popravljati. Če boste govorili v angleščini, pa je njegovo zaznavanje veliko boljše. Dobro je tudi, da uporabljate soliden mikrofona.

DOVOLITE MU, DA JE USTVARJALEN

Poleg pogovora ga lahko prosite tudi za ustvarjanje vsebine. To je lahko kaj ustvarjalnega, na

primer pesem ali zgodba, ali nekaj bolj praktičnega, na primer poročilo, esej ali računalniška koda. V operacijskem sistemu Windows, na spletnem mestu ali v aplikaciji Copilot preprosto vnesite zahtevo za zeleno vsebino. Lahko zahtevate, da je dolga ali kratka, smešna ali resna, strokovna ali sproščena.

Priporočamo, da Copilot uporabljate v Edgu, ker boste imeli na voljo več možnosti za ustvarjanje.

POVZETKI SPLETNIH STRANI

Nimate volje, da bi prebrali celoten članek? Potrebujete povzetek PDF dokumenta? Copilot vam lahko naredi povzetek spletne strani, na kateri se nahajate. Copilot vam bo v nekaj stavkih in alinejah izluščil najbolj pomembne informacije, hkrati pa tudi predlagal vprašanja za nadaljnje raziskovanje.

ANALIZIRAJTE FOTOGRAFIJE

V Copilota lahko naložite fotografijo in ga prosite, naj jo analizira. Pripravil bo kratek povzetek, kaj je na sliki, na primer slika znanega mesta, kulturne znamenitosti, istočasno pa bo v nekaj stavkih povzel najbolj zanimive točke. Na koncu bo dodal relevantne vire – pri sliki izdelka bo na primer dodal še povezavo do spletnih trgovin, kjer se prodaja.

UPORABLJATE LAHKO TUDI DALL-E 3

DALL-E 3 je še ena kreacija podjetja OpenAI, v kateri je Microsoft vložil več milijard. V zameno so dobili dostop do najnovejšega generatorja fotografij, ki ga lahko uporabljate tudi v ChatGPT-ju. V Copilotu je ta jezikovni model vgrajen v funkcijo Designer, s katero lahko ustvarjate logotipe, domišljajske slike, splošne fotografije, poslikave in podobno. Vnesite besedilne pozive, bodite čim bolj natančni, Copilot pa vam bo na koncu predlagal nekaj osnutkov. Izberite enega in ga naknadno dodelajte z novimi pozivi.

Stil ne bo všečen vsakomur, pa tudi precej hitro boste opazili, da je fotografijo ustvarila umetna inteligenca, vseeno pa je to, kar zmora Copilot, impresivno.

POMAGAJTE SI Z VTIČNIKI

Ni jih toliko kot pri najbližjemu rivalu, vseeno pa se najde kaj uporabnega. V zavihku Vtičniki na spletni strani lahko izberete do tri, ki jih lahko uporabljate naenkrat. Poigravate se lahko na primer z vtičnikom Suno, s katerim lahko ustvarjate glasbo, ali pa z vtičnikom Shop za iskanje in primerjavo izdelkov na spletu.

ChatGPT in Copilot sta si zelo podobna. Delujeta na istem jezikovnem modelu, razlikujeta pa se predvsem v tem, kako odgovarjata, kako sta pri tem natančna in ustvarjalna. Preizkusite oba in sčasoma boste našli nekaj razlik.

ODDAJA NA RADIU, PRISLUHnite NAM!

Na vašem najljubšem radiu prisluhnite tedenskim oddajam, ki jih za vas pripravljamo v uredništvu Računalniških novic.

RADIO I ZELENI VAL 93,1 MHz 96,2 MHz 97,0 MHz www.radio-zeleni-val.si	RADIO I KRKA 106,6 MHz www.radiokrka.com
RADIO I Univox Ponedeljek 14:00 in Ponedeljek 19:00 99,5 MHz 106,8 MHz 107,5 MHz www.univox.si	RADIO I ALFA Ponedeljek ob 8:10 in Ponedeljek ob 15:30 103,2 MHz 107,8 MHz www.radio-alfa.si
RADIO I moj radio Četrtek ob 14:50 in Sobota ob 7:10 107 MHz 102,6 MHz www.mojradio.com	RADIO I KRANJ 97,3 MHz www.radio-kranj.si
RADIO I ROBIN Četrtek ob 18:00 99,5 MHz 100 MHz www.radiorobin.si	RADIO I NOVA Torok ob 20:10 in Sobota ob 17:10 106,9 MHz www.radionova.si
RADIO I ODMEV Sobota ob 12:15 in Ponedeljek ob 16:30 90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz www.radio-cerklje.si	RADIO I ŠTAJERSKI VAL Torok ob 12:30 93,7 MHz 87,6 MHz www.radio-stajerski-val.si
RADIO I GEOSS Torok ob 13:20 in Torok ob 16:30 89,7 MHz radiogeoss.si	RADIO I Velenje Sreda 17:45 107,8 MHz www.radiovelenje.com
RADIO I OGNJIŠČE Četrtek ob 19:15 104,5 MHz 105,9 MHz 107,3 MHz radio.ognjisce.si	RADIO I SORA Ponedeljek 17:10 89,8 MHz 91,1 MHz 96,3 MHz www.radio-sora.si
RADIO I NTR Četrtek 19:30 91,1 MHz 107,1 MHz www.radiotr.si	RADIO I 94 Četrtek ob 21:30 96,2 MHz 97,8 MHz 104,1 MHz 102,6 MHz 100,2 MHz www.radio94.si
RADIO I TOMI Vsak dan ob 11:00, 16:00 in 23:30 www.radiotomi.si	RADIO I SRAKA 94,6 MHz www.radiosraka.com

S.T.A.L.K.E.R. 2 – THE HEART OF CHERNOBYL

Nadaljevanje slovite prvoosebne streljanke S.T.A.L.K.E.R. je nastajalo več kot desetletje, zdaj pa se lahko končno vrnemo na negostoljubno območje okrog černobilske elektrarne. To je ogromno območje, po katerem napredujemo nelinearno in streljamo tako človeške kot mutantske sovražnike, pri čemer nikoli ne vemo, na kaj bomo naleteli, saj je žarčenje sprožilo res ne navadne biološke odzive. Igramo kot eden od Stalkerjev, popotnikov, ki imajo za svoje početje različne motive, od plemenitih in osebnih do koristoljubnih. A ne glede na to, kdo smo in kaj želimo, nas pričakuje prepričljiv in samosvoj ekosistem. Po eni strani zaradi najsodobnejše grafike, ki jo izrisuje pogon Unreal Engine 5, po drugi pa zaradi napredne umetne inteligence, ki nadzoruje obnašanje bitij, in zgodbe s številnimi vejitvami in več konci. Katerega bomo dosegli, je odvisno od naših dejanj – lahko smo spravljeni, diplomatski, zahrbtni, napadalni, krvoločni ... V boju vihtimo na ducate orožje, vendar krogle niso edino, čemur se moramo ogibati. Za preživetje je namreč ključnega pomena, da pazimo na žejo, lakoto, utrujenost in nivo žarčenja. Zdelan in brez primerne opreme se ni pametno podajati niti v gozd, kaj šele v podzemne hodnike, v katerih čakajo grozljive nakaze iz mor ... Kmalu bo na razpolago tudi večigralski način, ki bo dopolnil samotarsko vsebino.

TOMB RAIDER I-III REMASTERED STARRING LARA CROFT

Lara Croft ostaja eden najbolj prepoznavnih obrazov v videoigrah, obenem pa je to lik, ki jih je sredi devetdesetih pomagal odlepiti od otrok in jih ponesti med odrasle. (Če vas zanima zgodovina tega prehoda, poiščite slovensko knjigo o preteklosti videoiger Prva bitnost.) Njene prve tri igre so danes po zunanosti precej zastarele, kar je natančno tista plat, ki jo posodobi tale zbirka. Tomb Raider I-III Remastered Starring Lara Croft prinaša prve tri igre Plenilka grobnic, ki so izšle med leto-

ma 1996 in 1998, Lara pa se v njih poda v Egipt, Južno Ameriko, na Kitajsko in še marsikam. Povsod veliko skače, strelja in rešuje nič kaj enostavne miselne uganke. Predelovalci so v prvi vrsti dodelali zunanost, ki sicer ni na ravni nove trilogije z Laro Croft, je pa zagotovo bistveno lepša od izvirnih iger, ki se jim leta dodobra poznajo. Izboljšali so texture, dodali svetlobne in okoljske učinke, zgladili robove, olepšali vodo ... Druga novost je posodobljena nadzorna shema, ki jo je mogoče uporabiti namesto stare (ta je še vedno prisotna). Težava je le, da ta shema ne deluje najbolje, saj so igro sprogramirali tako, da se Lara premika po kockastih poljih, čemur je podrejeno vse, tudi skakanje. Zato je bolje nekoliko potrpeti in se privaditi starinskim kontrolam.

WARHAMMER 40,000: SPACE MARINE 2

V novi igri v spektakularnem univerzumu Warhammer znova stopimo v okovane škornje človeškega vesoljskega marinca, ki se v 41. stoletju vojskuje s pošastmi in demoni. Tokrat ne gre za strateško igro, temveč za tretjeosebno akcijo, ki spoštuje zapuščino odličnega izvirnika iz leta 2011. Naš marinec vihti verižni meč – chain sword, mešanico srednjeveškega meča in motorne žage, s katerim od blizu uničuje nasprotnike. Oddaljene pa pokosi z različnimi strelnimi orožji. Ta kombinacija je odlično delovala že ta-

krat in nič ji ne manjka tudi tokrat, v Space Marine 2, ki se igra kot kombinacija Doom in Gears of War. Sovražnikov absolutno ne manjka, tako po zaslugi univerzuma Warhammer, v katerem žuželkasti Tyranidi nad človeški imperij pošiljajo prave horde sitnob (saj se spomnimo Zergov iz StarCrafta, ne?), kot grafičnega pogona, na katerem je stala že zombijada World War Z in ki na zaslonu omogoča sočasno izrisovanje tisočev sovražnikov. Ravno prav torej, da so Tyranidi osrednji sovražniki v Space Marine 2! Nekaj časa jih uničujemo s krogli, toda ker nabojev ni dovolj v vsej galaksiji, slejkoprej preklapimo na verižni meč. Kombinacija strelnega in hladnega orožja nam med drugim omogoča, da ranjene sovražnike usmrtime na posebej krvav način, s čimer si povrnemo oklep.

UNDISPUTED

Že lep čas ni bilo na spregled kakšne boksarske simulacije, zato bodo vsi navdušenci nad tem športom pozdravili igro Undisputed. Izdelek želi biti realistična simulacija boksanja in k njemu je treba pristopiti ne kot h kmetavzarskemu tepežkanju, marveč kot k akcijskemu in taktičnemu udejstvovanju s številnimi plastmi. V igri je tako več kot 60 vrst udarcev, ki jih zadajamo iz različnih kotov in glede na svoje ter nasprotnikovo premikanje. Tudi slednje ni le eno, saj lahko preklapimo na prosto gibanje ali na počasno drsanje, če nam zmanjkuje sape. Mogoče je prestrezati in odbijati udarce, nihati, se sklanjati ... Ni pa uspeh samodejno zagotovljen, saj na to, ali bo udarec našel svoj cilj, vplivajo tako lastnosti boksarjev kot dinamična fizika. V igri je več kot 70 licenciranih boksarjev, od legend, kot sta Mohamed Ali in Sugar Ray Robinson, do sodobnih borcev, kot so Canelo Álvarez, Terence Crawford in Tyson Fury. Navzoča so tudi dekleta – Katie Taylor, Jessica McCaskill, Natasha Jonas, Ebanie Bridges ... Boksaarji so izredno podrobni, vsak ima lastno vstopno sekvenco z glasbo in videom. Vstopajo v šest aren, tudi v zunanjo, v kateri se še lepše vidi podrobne poškodbe na obrazu, prepotenost in podobno.

NTK konf južno konf

23. – 25.
september
2024

Portorož

www.ntk.si

V razvoju več predelav iger Assassin's Creed

LE S KATERO BODO ZAČELI? MORDA S PIRATSKO OBARVANO BLACK FLAG? ALI PA Z ZGODBO ITALIJANSKEGA ŠARMERJA EZIA?

Generalni direktor Ubisoftu Yves Guillemot pravi, da želi založnik v prihodnosti »bolj redno« izdajati nove igre Assassin's Creed, med katerimi bodo tudi predelave starejših iger.

Ubisoft se je s predelavami že večkrat spopadel. Predelava igre Prince of Persia: The Sands of Time že štiri leta lebdi v zraku in še vedno ni blizu tega, da bi jo dokončali. Še bolj je zavita v tančico skrivnosti predelava igre Splinter Cell, saj sploh ne vemo, ali jo še aktivno razvijajo. Napovedana je bila leta 2021 in to je tudi vse, kar smo od takrat dobili. Upanje, da bo med predstavitvijo Ubisoft Forward v začetku tega meseca predstavljena nekakšna posodobitev, se je razblinilo, ko studio o njej ni spregovoril niti besede.

Kljub temu se zdi, da Ubisoft ne bo kar takoj obupal in se resnično želi poigravati s svojim globokim portfeljem iger. »Igralci se lahko veselijo nekaterih predelav, ki nam bodo omogočile, da se vrnemo k nekaterim igram, ki smo jih ustvarili v preteklosti, in jih posodobimo,« je v promocijskem intervjuju Ubisoftu na vprašanje o prihodnosti serije Assassin's Creed odgovoril Guillemot. »V nekaterih naših starejših igrah Assassin's Creed so svetovi, ki so še vedno izjemno bogati.«

Guillemot ni namignil, katere igre Assassin's Creed bodo predelane, vendar lahko sklepamo, katere igre bi bilo smiselno predelati. Lahko bi se

lotili predelave prvotne zgodbe Altairja ali pa njegovega naslednika Ezia, ki smo ga upravljali v kar treh igrah (Assassin's Creed 2, Brotherhood in Revelations). Marsikateri oboževalec bi se prav tako rad vrnil v zlato dobo piratstva v igri Black Flag. Ubisoftu ne manjka možnosti in ob pravilni izvedbi bodo lahko imeli v rokah pravi hit. Assassin's Creed franšiza obstaja že od leta 2007 in je

ena od Ubisoftovih vodilnih. V vseh teh letih je studiu prinesla kar nekaj priznanj in ga dvignila iz povprečja. Bilo je kar nekaj vzponov in tudi kar nekaj resnih padcev. Oboževalci so se po nekaj letih naveličali enega in istega vzorca igranja, jasno je bilo, da mora Ubisoft spremeniti formulo, če želi osvežiti franšizo. To si je k srcu vzel tudi Guillemot, ki se je takrat strinjal, da izdaja nove igre vsako leto ni pravi način.

In tako je tudi bilo. Po zelo povprečni igri Assassin's Creed Syndicate je Ubisoft potreboval dve leti, da je izdal veliko boljše nadaljevanje Origins, in ko je naslednje leto izšel Odyssey, je naredil spremembo, po kateri so mnogi hrepeli. Tudi kritiki so se strinjali, da je Odiseja zelo dober primer, kako bi morala igra Assassin's Creed izgledati.

Guillemot je v intervjuju dejal, da je Ubisoftov cilj, »da bi igre Assassin's Creed izhajale bolj redno, vendar ne, da bi bila izkušnja vsako leto enaka.« Kot primer je navedel Assassin's Creed Hexe, igro z nadnaravno tematiko, o kateri sicer ne vemo ničesar, in ki bo »zelo drugačna od Assassin's Creed Shadows«.

Portal Kotaku je že lansko leto poročal, da se pripravlja predelava igre Assassin's Creed: Black Flag, in čeprav to ostaja nepotrjeno, Guillemotove besede pomagajo obuditi upanje, da se to dejansko dogaja. Najprej pa je na vrsti Assassin's Creed Shadows, ki bo izšla 15. novembra.

					AVTOR: BOTY	GLASBE- NICA S KITARO	OKRASNA SOBNA RASTLINA	PRIMANJ- KLJAJ	INKOVSKI VLADAR	ŠALTER	ORGANSKO VEČANJE
					TOVORNJAK						
					PREBI- VALKA IRANA						
					NAFTO- NOSILKA						
					SREDOZEM. RASTLINA IZDELOVAL- NICA BRUSOV						
1	2	3	4	5							
DRUŽINSKI ZABAVNIK	JUDOVSKI VERSKI MISLEC (URIEL)	FRIGIJSKA BOGINJA V GRSKI MITOLOGIJI	POSODA ZA TEKOČINE	ZIVAHNOST					CASEY STONER		
POSODA ZA GOJENJE VODNIH RASTLIN IN ŽIVALI				DREVO TROPSE AFRIKE				4	BREG		
CIRKUŠKI UMETNIK			2					SERVIRNI PRTIČEK			
SPLOŠNOST								AFRIŠKA ANTILOPA			
SHEENA EASTON			ZVEZDO- GLED	ŽAMETU PODOBNA TKANINA, VELVET						ANGLEŠKA ROCKOVSKA LEGENDA	OČE
POD				RAHLA RO- DOVITNA PRST							
NORVEŠKI LINGVIST (IVAR)				DRŽAVNA BLAGAJNA				SL. ARHEO- LOGINJA ČREMOŠNIK PROSTOR ZA ŽIVILA			
DRUŽINSKI ZABAVNIK	KRAŠKA VASICA, ZNANA PO TERANU	NORA ŽENSKA PRIPOVED- NIŠTVO						ANG. FILM. PRODUCENT (ARTHUR) PAUL ELUARD			PRIBOR ZA DELO
BUDISTIČNI SAMOSTAN			5		REKA V NEMČIJI SL. MINISTR. ZA KULTURO VREČKO			RT V S. ŠPANIJI SUROVINA ZA IZDELA- VO METEL			
NASLON								ANTONIJA RAŽEN ODVAJALO KUHINJSKE SOPARE			
GORSKI DROBIR					IGRA NA SREČO MADŽARSKI PISATELJ JOKAI						
AKONTA- CIJA					OKRASNI KAMEN						1
NAJVEČJA AMERIŠKA MAČKA					NATAŠA URBANIČ			GRADITELJ TROJAN- SKEGA KONJA			
								ZAREBR- NICA			

ALKANA: sredozemska rastlina, KIBELA: frigijska boginja, AKSAMIT: velvet, BINGO: igra na srečo, EMS: reka v Nemčiji

Križanke in uganke za vse okuse

Informacije
in naročila

**Bogat denarni
nagradni sklad:**

3.500 €

Prva nagrada:

1.500 €

NAGRADE in NAGRAJENCI

Med reševalce, ki bodo do petka, **23. 8. 2024**, poslali pravilno rešitev, bomo z žrebom razdelili privlačne nagrade:

3x tipkovnica Lenovo

V žrebu sodelujete tako, da pošljete rešitev križanke (oštevilčeni kvadrati) s svojimi podatki (ime in priimek, naslov, pošta številka in pošta) na elektronski naslov narocnine@stromboli.si. **Rešitev brez kontaktnih podatkov ne bomo upoštevali pri žrebu.**

Tine Sever, Škofja Loka: tipkovnica Lenovo

Mojca Štefanič, Maribor: tipkovnica Lenovo

Danilo Radulj, Ljubljana: tipkovnica Lenovo

Nagrade podarja podjetje Stromboli, d.o.o.

Rešitev križanke 11/XXIX: JUNAK

LINUX BEYBA™

KOLEDAR

DOGODEK	TERMIN	PRIJAVE
AGRA – 62. MEDNARODNI KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM POMURSKI SEJEM D.O.O.	24. 8. - 29. 8. 2024	www.sejem-agra.si
27. KONFERENCA SODOBNE INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE IN STORITVE – OTS 2024 UM FERI	4. 9. - 5. 9. 2024	www.ots.si
MOS CELJSKI SEJEM D.D.	18. 9. - 22. 9. 2024	www.ce-sejem.si/sejmi/mos
HR&M KONFERENCA PLANET GV D.O.O.	19. 9. - 20. 9. 2024	www.planetgv.si/hrm-festival
NT KONFERENCA 2024 MPG PLUS D.O.O.	23. 9. - 25. 9. 2024	www.ntk.si
FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE PROEVENT D.O.O.	30. 9. - 2. 10. 2024	f3zo.si

KOLOFON

Izdajatelj:

Stromboli, marketing, d. o. o.
Cesta komandanta Staneta 4A
1215 Medvode

Glavni in odgovorni urednik:

Boštjan Štrukelj
tel.: 01 / 620 88 01

Vsebinski urednik:

Niko Bajec
tel.: 01 / 620 88 05
niko.bajec@stromboli.si

Naročnine:

tel.: 01 / 620 88 00
narcocnine@stromboli.si

Oglasno trženje:

Matej Komprej
tel.: 01 / 620 88 06
gsm: 070 / 606 152
matej.komprej@stromboli.si

Boštjan Štrukelj

tel.: 01 / 620 88 01,
gsm: 041 / 663 301
boštjan.strukelj@stromboli.si

Sodelavci in novinarji:

Maja Lavrač, Matej Saksida, Peter Čebren
Blaž Ulaga, Jana Breznik, Jan Sladič in
Matej Komprej

Fotografije:

Arhiv Računalniške novice

Tisk:

Tiskano v Sloveniji

Distribucija:

EKDIS d. o. o., Stromboli, marketing, d. o. o.

Oblikovanje in DTP:

Tanja Kaštrun s.p.
dtp@stromboli.si

http://www.racunalniske-novice.com

Računalniške novice (Online)
ISSN 1581-047X

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost
spada revija med proizvode, za katere se obračunava
DDV po stopnji 5 %.
ISSN 1408-4872

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Pisem bralcev in oglasov ne lektoriramo.

Vse gradivo v reviji Računalniške novice je last izdajatelja. Kopiranje ali razmnoževanje je možno le s privolenjem izdajatelja. Poština za naročnike plačana pri pošti 1102 Ljubljana. Revija Računalniške novice je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 661. Predstavitev, ki jih objavljamo v reviji in so označene z rubriko Predstavitev in na koncu članka s (P.R.) – Payable Release (plačani članek) – pripravljamo v sodelovanju s podjetji.

Sporočila za javnost sprejemamo na Rn@stromboli.si

Izid revije je finančno podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Trdo ste delali, da ste postavili uspešno podjetje.
Ne dovolite, da vam kibernetika grožnja vse odvzame.

 Skeniraj kodo

Kako varni mislite da ste?

Na internetu se dnevno zgodi na deset tisoč napadov, ki so izvedeni s strani kriminalcev, ki iščejo šibke točke znotraj organizacij vseh velikosti – z enim samim ciljem, da zaslužijo na nesreči drugih.

Storitve, ki jih ponuja ekipa kibernetične varnosti vam omogoča, da breme zaščite vašega omrežja pred kriminalci prevzame na nas. Skrbimo za vašo informacijsko varnost, medtem ko vi nadaljujete z vodenjem posla.

Vprašalnik

- ☐ A. Uporabljate ista gesla za več spletnih strani in aplikacij?
- ☐ B. Prejemate sumljiva sporočila, ki vas nagovarjajo, da vpišete svoje podatke?
- ☐ C. Je vaša programska oprema zastarela in ni redno posodobljena?
- ☐ D. Spadate med zavezanke glede na zahteve nove NIS2 direktive?

**CYBER
SECURITY
TEAM
@ANNI**

Matej Pernek
matej.pernek@anni.si
M 051 323 343

Tjaša Kernc
tjasa.kernc@anni.si
051 632 600

info@varen.it
www.varen.it

Če ste vsaj enkrat odgorili z DA, vam svetujemo, da nas čimprej pokličete, saj je vaša spletna varnost ogrožena.

NOVI FORD TOURNEO COURIER

ŽE ZA 21.790 €
V PRIMERU FINANCIRANJA

Ford

BRING ON
TOMORROW

Reprezentativni primer izračuna za Ford Tourneo Courier Trend 1.0 EcoBoost: • vrsta financiranja: finančni leasing • predračunska vrednost predmeta financiranja: € 21.790 • lastna udeležba (polog): € 11.985 • znesek financiranja: € 10.023 • število obrokov: 96 - mesečno plačevanje: € 119,60, ter zadnji (97-1) obrok: € 2179,00 • stroški odobritve: € 217,90 • skupni znesek za plačilo brez lastne udeležbe: € 13.878,69 • letna obrestna mera: 6,99%, ki je nespremenljiva • efektivna obrestna mera: 7,71% na dan 16.05.2024. Uradna poraba goriva: 6,0 l-7,9 l/100 km. Uradne emisije CO₂: 159-166 g/km. Emisijska stopnja Euro 6d. Uradne emisije NOX: 0,0197-0,0259 g/km. Specifične emisije trdih delcev: 0,0003-0,0004 g/km. Število delcev: 1,03-1,09 x 10¹¹. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Ob nakupu vozila prejmete 2-letno tovarniško garancijo, ki ji sledi 3-letno podaljšano jamstvo (+3 Ford Protect). Fotografije so simbolne. Vozila na fotografijah lahko vsebujejo opremo za doplačilo. Summit motors Ljubljana, Flajšmanova 3, 1000 Ljubljana.

ford.si